

Ruoka- ja luonnonvara- tilastojen e-vuosikirja 2015

Lukijalle

Luken tilastollinen e-vuosikirja on kokoomajulkaisu, jossa julkaistaan vuosittain keskeisimmät Suomen ruoka- ja luonnonvaratalouden tilastojen analyysit ja linkitetään ne verkkopalvelumme tilastotaulukoihin. Kirjassa on tilastotietoja luonnonvara-alasta ja biotaloudesta kattaen maatalouden, kala- ja riistatalouden sekä metsäalan.

Luke aloitti luonnonvara-alan tilastoviranomaisena 1.1.2015, ja sen tilastotuotanto jatkaa Tiken tilastoviranomaistoimintaa sekä Metlan ja RKTL:n vastuilla ollutta tilastotuotantoa. Luken tilastollinen e-vuosikirja ilmestyy nyt ensimmäistä kertaa ja aloittaa uuden e-vuosikirjasarjan. Vuosikirja on saatavilla Luonnonvarakeskukseen tilastoportaalissa stat.luke.fi, jossa se on ladattavissa suomeksi ja keväällä 2016 myös englanniksi ja ruotsiksi. Linkit verkkopalvelun taulukoihin takaavat käyttäjälleen ajantasaiset tilastotiedot. [Ohjeet](#) tilastotietokannan käyttöön löytyvät verkkopalvelustamme.

Luken e-vuosikirjan päätoimittajana Sanna Kettunen on modernisoinut perinteisen tilastollisen vuosikirjan digiaikaan. Julkaisun sisällöstä ja analyyseista vastaavat aktuaari Tarja Korttesmaa, tutkija Leena Forsman ja varttunut tutkija Esa Ylitalo sekä joukko Luken tilastoasiantuntijoita. Taiton on tehnyt tutkimusgraafikko Irene Murtovaara.

Kiitän kaikkia tähän julkaisuun ja koko Luken vuosikirjan tekoon osallistuneita tilastoammattilaisia erinomaisesta työstä. Otamme mielellämme vastaan julkaisua ja verkkosivustoamme koskevaa palautetta ja kehittämissuhteita sähköpostiosoitteeseen: tietopalvelu@luke.fi

Helsingissä, tammikuussa 2016

Johanna Laiho-Kauranne, tilastojohtaja, Luke

Twitter: [@laihokauranne](https://twitter.com/laihokauranne), [@lukefinland](https://twitter.com/lukefinland)

Sisällys

Maataloustilastot

Lukijalle	2
Maataloustilastollinen vuosi 2014	5
Maatalouden rakenne	7
Kotieläintuotanto	12
Peltokasvituotanto	19
Puutarhatuotanto	24
Maataloustuotteiden käyttö ja varastot	27
Maataloustuotteiden tuottajahinnat	32
Ravintotase	35

Metsätilastot

Metsätilastollinen vuosi 2014	38
Metsävarat	40
Metsämaan omistus	44
Metsänhoito- ja metsänparannustyöt	46
Puukauppa	51
Hakkuut ja puuston poistuma	54
Kantorahatulot	57
Puun käyttö	59
Metsäteollisuuden ulkomaankauppa	61
Yksityismetsätalouden kannattavuus	65

Kala- ja riistatilastot

Kala- ja riistatilastollinen vuosi 2014	68
Kaupallinen kalastus merellä	70
Kaupallinen kalastus sisävesillä	72
Vapaa-ajankalastus	74
Vesiviljely	75
Kalajalosteiden tuotanto	77
Kalan tuottajahinnat	78
Kalan ulkomaankauppa	80
Metsästys	83
Linkkejä tilastopalveluihin	85
Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen temaattiset ohjelmat	86

Maataloustilastot

Maataloustilastollinen vuosi 2014

Maatalous- ja puutarhayrityksiä 52 775

Maatalous- ja puutarhayrityksiä oli vuonna 2014 Suomessa kaikkiaan 52 775. Tilojen määrä on vähentynyt vuodessa kolme prosenttia ja vuodesta 2010 noin 11 prosenttia. Tilojen keskimääräinen koko on lisääntynyt vuodessa puolelatoista hehtaarilla 43 hehtaariin. Kasvintuotannon osuus tilojen päätuotantosuuntana lisääntyy ja kotieläintilojen osuus vähenee. Vuonna 2014 kasvinviljelyä päätuotantosuuntaan harjoitti noin 65 prosenttia tiloista ja kotieläintaloutta vähän yli 30 prosenttia.

Vuokrapeltoa oli 60 prosentilla maatiloista. Kotieläintiloilla pellon vuokraus on keskimääräistä yleisempää. Sika- ja nautatiloista yli 80 prosentilla oli peltoa vuokralla. Vuokratun pellon määrä oli vuonna 2014 noin 777 000 hehtaaria eli kolmannes käytössä olevasta maatalousmaasta.

Maidon tuotantomäärä kasvusuunnassa

Maitoa tuotettiin vuonna 2014 kaikkiaan 2 330 miljoonaa litraa. Maidon tuotantomäärä kasvoi kolme prosenttia edellisvuodesta ja oli korkein kahdeksaan vuoteen. Luomumaidon tuotanto jatkoi kasvuaan jo kahdeksatta vuotta peräkkäin, sitä tuotettiin nyt 47 miljoonaa litraa. Maidontuottajia oli vuoden 2014 lopussa 8 370, mikä on noin viisi prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Venäjän elokuussa 2014 asettamien tuontikieltojen vuoksi juuston valmistusmäärä aleni tuntuvasti syksystä lähtien. Juustoa valmistettiin vuoden aikana kaikkiaan 99 miljoonaa kiloa eli kolme prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Voin valmistus sen sijaan kasvoi 11 prosentilla vajaaseen 49 miljoonaan kiloon vuonna 2014.

Siipikarjanlihaa tuotettiin jälleen ennätysmäärä

Siipikarjanlihan tuotanto on rikkonut ennätysksiä nyt jo neljänä vuonna peräkkäin. Vuonna 2014 tuotanto kohosi 113 miljoonaan kiloon. Kasvua edellisvuodesta oli kaksi prosenttia. Naudanlihan tuotanto kasvoi parilla prosentilla reiluun 83 miljoonaan kiloon. Sianlihaa tuotettiin 186 miljoonaa kiloa. Tuotantomäärä on neljä prosenttia pienempi kuin vuonna 2013 ja alhaisin kahteentoista vuoteen.

Kananmunia tuotettiin vuonna 2014 hieman yli 67 miljoonaa kiloa. Tuotantomäärä kasvoi hieman edellisvuodesta ja oli 2000-luvun korkein. Kananmunista 62 prosenttia tuotettiin virikehäkeissä, 33 prosenttia lattia- ja ulkokanaloissa ja viisi prosenttia luomukanaloissa.

Vehnäala historian toiseksi suurin

Suomen noin 2,3 miljoonan hehtaarin peltoalasta yli puolella kasvoi viljaa vuonna 2014. Vehnäala, noin 272 000 hehtaaria, oli tilastointihistorian toiseksi suurin. Viljakasveista eniten viljeltiin ohraa, lähes 532 000 hehtaarin alalla. Rypsin ja rapsin viljelyala oli yhteensä 43 500 hehtaaria. Ala ei ole ollut näin pieni yli kolmeen kymmeneen vuoteen.

Vehnän tuotanto ylitti niukasti kauran tuotannon

Vuonna 2014 viljasadon määrä oli yli neljä miljardia kiloa. Sato on yltänyt näin korkealle keskimäärin joka toinen vuosi 2000-luvun aikana. Vehnän tuotanto oli ensimmäistä kertaa yli satavuotisen satotilastoinnin aikana hieman kauran tuotantoa suurempi, kummankin tuotanto oli vuonna 2014 yli miljardi kiloa. Rukiin sato, 75 miljoonaa kiloa, oli lähes kolminkertainen edellisvuoteen verrattuna, mutta jäi silti kauas ohran, vehnän ja kauran satomääristä. Rypsin sato pieneni jo neljättä vuotta peräkkäin. Vuoden 2014 sato, 33 miljoonaa kiloa, eli enää viidennes vuoden 2010 sadosta.

Viljasadosta oli luomuviljaa hieman yli 100 miljoonaa kiloa eli kaksi ja puoli prosenttia koko viljantuotannosta. Määrällisesti eniten, noin 40 miljoonaa kiloa, tuotettiin luomukauraa, jonka osuus koko kaurasadosta oli noin neljä prosenttia. Suhteellisesti eniten luomuna tuotettiin ruista, jolla luomutuotannon osuus kokonaistuotannosta oli 12 prosenttia.

Vuosi 2014 oli hyvä vihannesvuosi

Vihannestuotanto oli voimakkaassa kasvussa. Avomaavihanneksia tuotettiin 186 ja kasvihuonevihanneksia 83 miljoonaa kiloa. Avomaavihanneksista eniten tuotettiin porkkanaa, ennätyselliset 74 miljoonaa kiloa. Ennätys sato saatiin myös ruokasipulista, 26 miljoonaa kiloa. Kasvihuonetuotannon tilastoinnin historian pisin yhtäjaksoinen kasvukäyrä löytyy ruukkuvihannesten tuotannosta. Vuonna 2014 tuotanto ylitti jo sadan miljoonan ruukun rajan. Myös tomaattia ja kasvihuonekurkua tuotettiin selvästi edellisvuotta enemmän.

Maataloustuotteiden tuottajahinnat laskivat

Lähes kaikkien maataloustuotteiden tuottajahinnat olivat vuonna 2014 edellisvuotta alhaisemmat. Suhteellisesti eniten vuositasolla laskivat viljan tuottajahinnat, keskimäärin yli 20 prosenttia edellisvuodesta. Maidon keskimääräinen vuositason tuottajahinta on noussut vuodesta 2010, mutta loppuvuodesta 2014 myös sen tuottajahinta kääntyi laskuun.

Lihan keskimääräiset tuottajahinnat ovat vahvistuneet melko tasaisesti vuodesta 2010 lähtien, mutta vuonna 2014 hinnat kääntyivät laskuun lukuun ottamatta lampaanlihaa, jonka keskimääräinen hinta oli vuositasolla laskettuna kuusi prosenttia edellisvuotta korkeampi. Kananmunien tuottajahinnat laskivat keskimäärin 15 prosenttia edellisvuodesta.

Maatalouden rakenne

Vuonna 2014 Suomessa oli 52 775 maatalous- ja puutarhayritystä. Vuoden aikana noin 1 600 tilaa lopetti toimintansa. Tilojen keskikoko kasvoi vuodessa puolellatoista hehtaarilla.

Tilojen määrä vähenee edelleen

Tilojen määrä on ollut vähenevä vuosikaudet. Esimerkiksi vuodesta 2010 joka kymmenes tila on lopettanut toimintansa. Mitään merkkejä suunnanmuutoksesta ei ole näkyvissä.

Tilojen vähentymisellä on myös vaikutusta tilojen päätuotantosuuntiin. Eläintilojen määrä vähenee ja sen seurauksena kasvinviljelytilojen osuus lisääntyy. Vuonna 2014 viljanviljely oli yleisin tuotantosuunta ja toiseksi yleisin oli muu kasvinviljely. Kotieläinpuolen tuotantosuunnista yleisin oli lypsykarjatalous.

Tilojen määrän vähentyessä luopuvien tilojen pellot siirtyvät jatkaville tiloille. Pellon vuokraus onkin nykyään hyvin yleistä. Vuonna 2014 peltoa vuokrasi noin 60 prosenttia tiloista ja noin kolmannes peltoalasta oli vuokrattua.

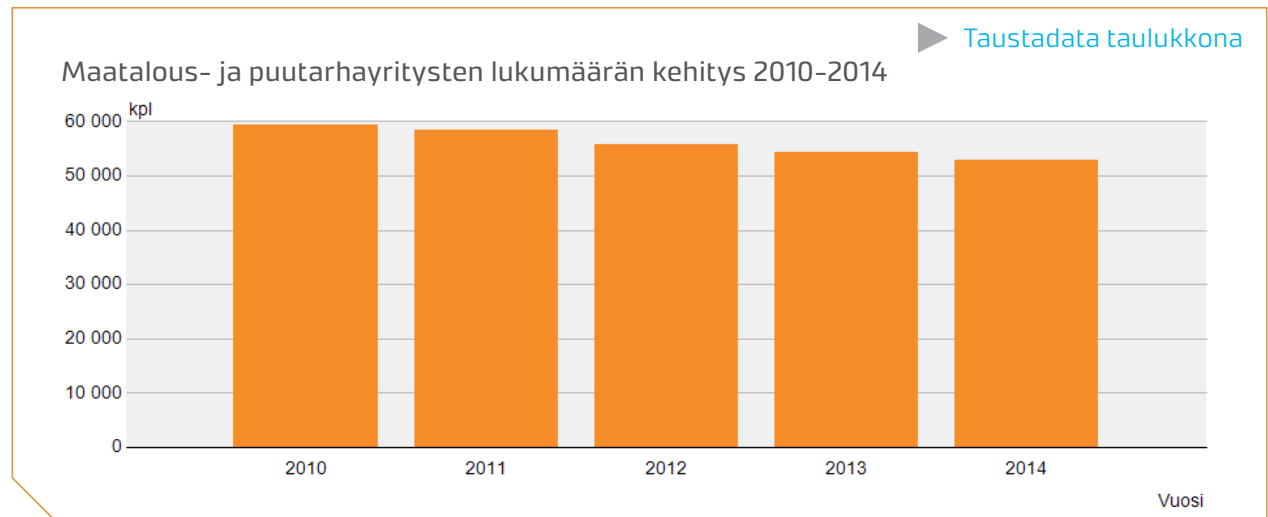
Tiloilla oli vuonna 2014 keskimäärin 43 hehtaaria peltoa. Suurimmat keskialat ovat Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa, joissa keskimääräinen peltoala on yli 50 hehtaaria. Pienin keskiala on

Etelä-Savossa, jossa se jää alle 30 hehtaarin. Tilojen keskimääräisissä peltoaloissa on isoja eroja tuotantosuunnittain. Kasvinviljelytiloilla keskimääräinen peltoala on pienempi kuin kotieläintiloilla. Esimerkiksi vuonna 2014 puutarhakasveja avomaalla päätuotantosuuntanaan kasvattavien tilojen keskimääräinen peltoala oli 22,6 hehtaaria, kun se siipikarjatiloihin oli 83 hehtaaria.

- ▶ [Käytössä oleva maatalousmaa alueittain](#)
- ▶ [Maatalous- ja puutarhayritysten rakenne](#)

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Suurin osa tiloista edelleen perheviljelmii

Suomessa maa- ja puutarhatalous perustuu edelleen vahvasti perinteisiin perheviljelmiin. Vuonna 2014 noin 87 prosenttia tiloista oli yksityisten henkilöiden omistuksessa, maatalousyhtymiä oli noin kahdeksan prosenttia tiloista ja osakeyhtiöitä vajaat kaksi prosenttia. Perheviljelmien viljelijöiden keski-ikä oli 50,6 vuotta vuonna 2014. Suurin osa viljelijöistä oli iältään 40 ja 60 vuoden välillä. Perheviljelmien viljelijöistä alle 40-vuotiaiden osuus oli 18 prosenttia ja yli 60-vuotiaiden 23 prosenttia.

Myös työvoiman määrä vähenee

Tietoja maa- ja puutarhatalouden työvoimasta kerätään 3-4 vuoden välein maatalouden rakennetutkimusten yhteydessä. Viimeisin rakennetutkimus on tehty vuonna 2013 ja seuraava tehdään vuonna 2016.

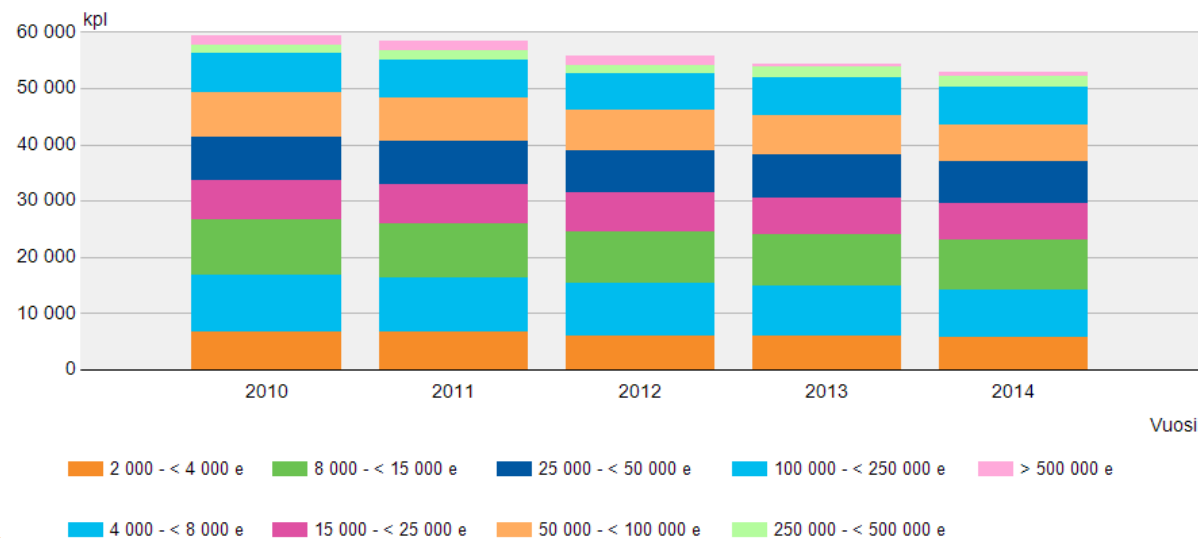
Tilojen määrän vähentyessä myös maa- ja puutarhatalouden työvoiman määrä vähenee. Eläinten pidon lopettaminen vaikuttaa paljon tilalla tehtyyn työmäärään, sillä eläintiloilla työskennellään usein täyspäiväisesti. Kasvinviljelytiloilla sen sijaan osa-aikainen työskentely on yleisempää.

Vuonna 2013 tiloilla työskenteli noin 57 000 viljelijää tai yhtymän osakasta, 46 000 perheenjäsentä ja 7 200 vakituisesti palkattua työntekijää eli yhteensä noin 110 000 henkilöä. Tämän lisäksi tilat työllistivät lyhytaikaista työvoimaa noin 41 000 henkilöä.

Viljelijät ja yhtymän osakkaat tekevät tiloilla suurimman osan töistä. Vuonna 2013 he tekivät töitä yhteensä 40 700 henkilötyövuotta. Perheenjäsenet ahkeroin 17 500 henkilötyövuoden verran ja vakituisesti palkatut 5 800 henkilötyövuotta. Lyhytaikaisesti palkattu työvoima teki töitä 4 600, maatalouslomittajat 3 000 ja urakoitsijat 1 300 henkilötyövuotta. Yhteensä tiloilla työskenneltiin siis noin 73 000 henkilötyövuoden verran.

► Taustadata taulukkona

Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä taloudellisen koon mukaan 2010-2014

Perheviljelmien viljelijöiden keski-ikä vuonna 2014 oli 50,6 vuotta.

Lypsykarjatiloiilla tehdään suurin osa maa- ja puutarhatalouden työstä. Eläinten hoito on työllistävää myös muilla eläintiloilla, mutta niiden vähemmän lukumäärän vuoksi kokonaistyömäärä jää selvästi pienemmäksi kuin lypsykarjatiloiilla. Vuonna 2013 lypsykarjatiloiilla tehtiin työtä yhteensä 27 400 henkilötyövuotta. Tämä oli vajaat 40 prosenttia kaikesta maa- ja puutarhataloudessa tehdystä työstä.

Vuodesta 2000 vuoteen 2010 työvoiman määrä on vähentynyt noin 40 prosenttia. Naisten osuus on vähentynyt miehiä enemmän. Vuoden 2013 tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien tulosten kanssa tilastoinnissa tapahtuneen muutoksen vuoksi.

Kolmanneksella tiloista muuta yritystoimintaa

Viimeisimmät tiedot maatalous- ja puutarhayritysten muusta yritystoiminnasta ovat vuodelta 2013. Tiedot kerätään 3-4 vuoden välein maatalouden rakennetutkimusten yhteydessä, joka tehdään seuraavan kerran vuonna 2016.

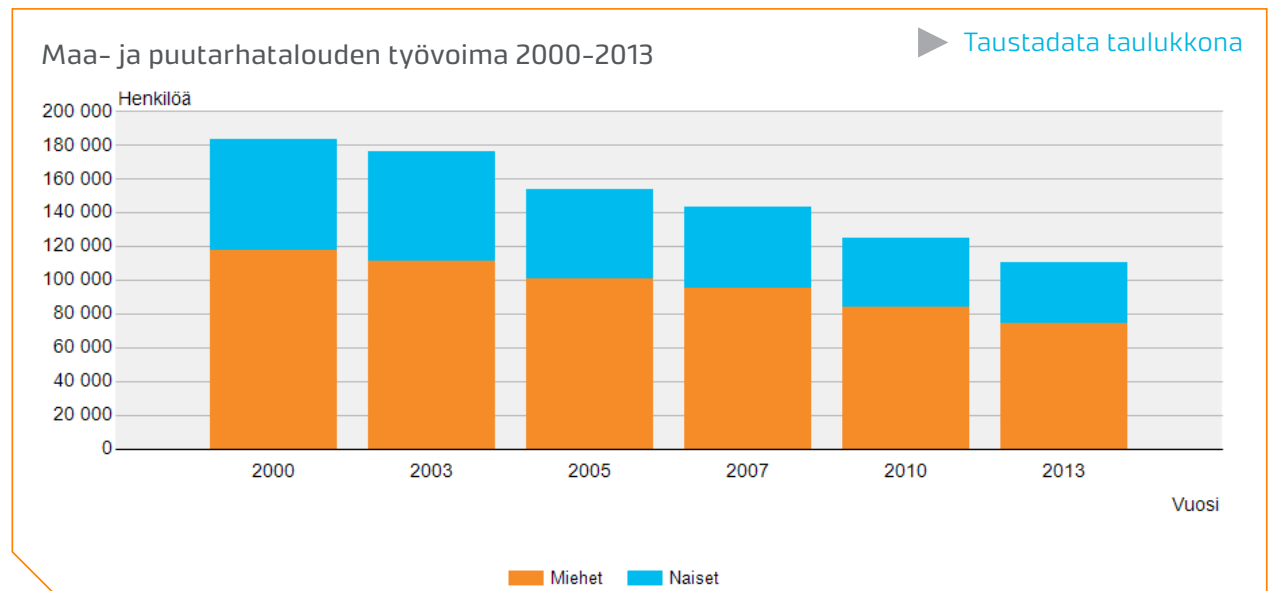
Vuonna 2013 vajaa kolmannes maatalous- ja puutarhayrityksistä eli 16 800 tilaa harjoitti maa- ja puutarhatalouden ohella muuta yritystoimintaa. Tilojen lukumäärän laskun myötä myös muuta yritystoimintaa harjoittavien tilojen lukumäärä vähenee.

Muun yritystoiminnan parissa työskenteli vuonna 2013 lähes 30 000 henkilöä. Yli puolet heistä oli viljelijöitä tai yhtymien osakkaita. Työtä muu yritystoiminta teetti vajaat 11 000 henkilötyövuotta.

Eniten muuta yritystoimintaa harjoitetaan tiloilla, joiden tuotantosuunta on viljanviljely tai muu kasvinviljely. Suhteellisesti yleisintä monialaisuus on hevostiloilla. Lypsykarja- ja sikatiloilla monialaisten tilojen osuus on pienin. Isoilla eläintiloilla tilan hoito vie niin paljon aikaa, että muuhun yritystoimintaan ei voimavaroja riitä.

Ylivoimaisesti yleisintä muun yritystoiminnan harjoittamista on erilaisten palveluiden tuottaminen. Niitä tuottaa 74 prosenttia muuta yritystoimintaa harjoittavista tiloista. Erilaisista palveluista yleisintä on urakointi, kuten maatalouskoneurakointi, lumen auraus tai teiden kunnossapito. Vuonna 2013 urakoinnilla lisäansiota hankki noin 8 600 tilaa

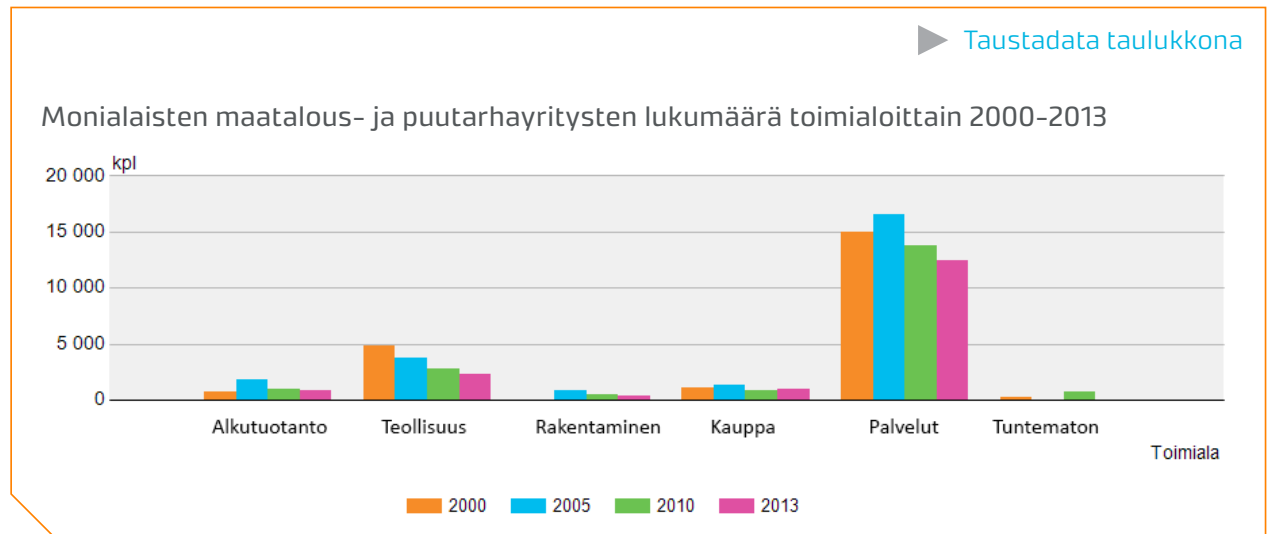
- ▶ [Maa- ja puutarhatalouden työvoima](#)
- ▶ [Maatalous- ja puutarhayritysten muu yritystoiminta](#)

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Tilojen harjoittama muu yritystoiminta on usein aika pienimuotoista. Vajaalla 40 prosentilla tiloista muun yritystoiminnan liikevaihto oli alle 10 000 euroa vuodessa. Lähes yhtä monella tilalla muun yritystoiminnan liikevaihto oli 10 000–50 000 euroa vuodessa. Muulla yritystoiminnalla hankitaan usein lisätuloa hyödyntämällä tilan olemassa olevia voimavaroja kuten koneita ja laitteita.

Noin 600 tilaa myy omia tuotteitaan suoraan kuluttajille. Noin 20 prosentilla näistä tiloista suoramyyntin osuus on yli puolet tilan kokonaisyntymisestä.

Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus noin 10 000 GWh

Vuonna 2013 maatalous- ja puutarhayrityksissä kului energiaa noin 10 000 gigawattituntia (GWh). Yksittäisistä energianlähteistä tärkein oli puuhaake, jonka osuus koko energiankäytöstä oli vajaa kolmannes.

Uusiutuvan energian osuus kasvussa

Kaiken kaikkiaan uusiutuvan puu- ja peltoenergian osuus oli 45 prosenttia koko maa- ja puutarhatalouden energiankulutuksesta. Edelliseen tilastointivuoteen 2010 verrattuna uusiutuvan energian osuus kokonaiskulutuksesta oli lievässä kasvussa, sillä silloin sen osuus oli 42 prosenttia.

Vaikka turvetta ei lasketakaan uusiutuvaksi energiaksi, on se kuitenkin kotimainen polttoaine. Useimmiten maatilojen ja kasvihuoneiden energialaitoksissa poltetaan erilaisia kiinteän polttoaineen sekoituksia, ja turve on yksi vaihtoehto. Turpeen saatavuuteen ja hintaan vaikuttaa paljon edellisesän sääolot.

Peltojen hoito kuluttaa polttoainetta

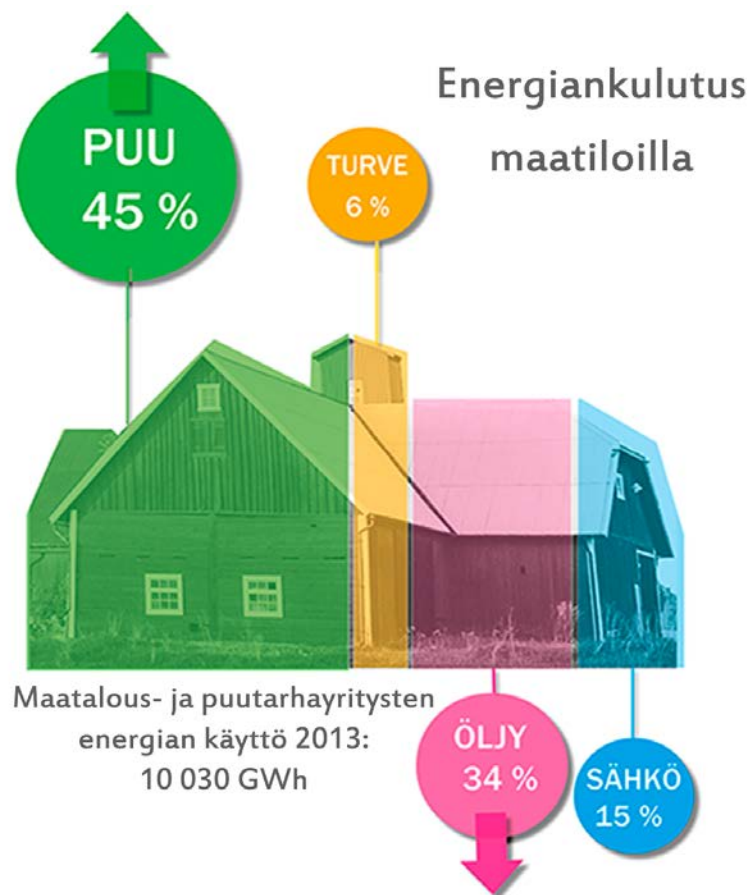
Moottoripolttoöljyn osuus kaikesta kulutetusta energiasta oli lähes neljännes eli 2 304 gigawattituntia. Määrä on suuri, mutta peltojen hoito vaatii traktorityötä ja tilakoon kasvaessa myös matkat lohkojen välillä kasvavat.

Sähköä vaikea korvata

Energian kokonaiskulutuksesta maa- ja puutarhataloudessa sähkön osuus oli 15 prosenttia eli 1 509 gigawattituntia. Sähkö on välttämätöntä maataloilla, mutta sen käyttömäärät vaihtelevat suuresti. Maitotiloilla sähkö pyörittää lypsyase-

mia ja maidon jäähdytystä, siipikarjatiloiilla ilmastointi on välttämätön. Erittäin merkittävä sähkönkäyttäjä on valotettu kasvihuonetuotanto.

- ▶ [Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus](#)
- ▶ [Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus energialähteittäin \(GWh\)](#)

Kotieläintuotanto

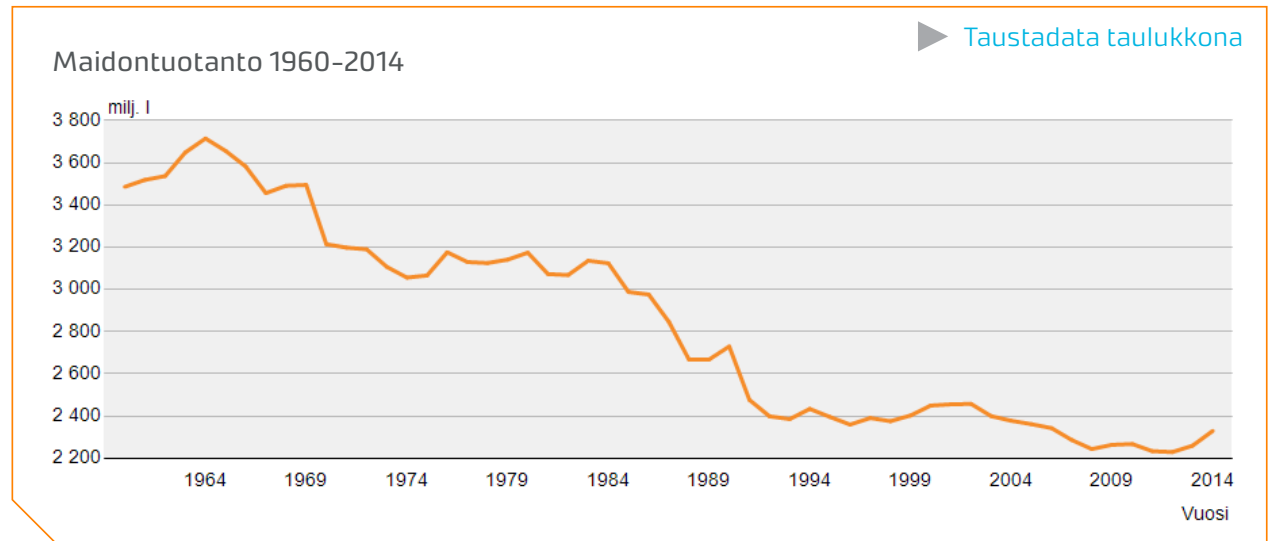
Maidontuotanto on maatalouden tärkein tuotantosektori, jota harjoitetaan lähes kaikissa Suomen kunnissa. Vuonna 2014 Suomen 320 kunnasta maitoa tuotettiin 304 kunnassa.

Maidontuotanto korkeimmillaan kahdeksaan vuoteen

Vuonna 2014 maidontuotanto oli korkeimmillaan kahdeksaan vuoteen. Maitoa tuotettiin 2 330 miljoonaa litraa, mikä on kolme prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Luomumaidon tuotanto jatkoi kasvuaan jo kahdeksatta vuotta peräkkäin, ja sitä tuotettiin 47 miljoonaa litraa. Luomumaidon osuus kokonaistuotannosta on kuitenkin pieni, vain noin pari prosenttia.

Vuoden 2014 lopussa oli noin 8 370 tilaa, jotka lähettivät maitoa meijeriin. Maidontuotannosta luopui viime vuoden aikana viisi prosenttia tiloista, noin 450 tilaa.

Vuonna 2014 lehmät lypsivät keskimäärin 8 200 litraa vuodessa. Viimeisen kymmenen vuoden aikana lypsylehmien keskituotos on kohonnut 800 litralla. Lypsylehmien keskituotokset ovat kohonneet muun muassa kehittyneen eläinjalostuksen, ruokinnan sekä yrittäjien osaamisen myötä.

Maitoa eniten Pohjanmaalta ja Savosta

Maidosta noin puolet tuotetaan Pohjanmaan kolmen ELY-keskuksen alueella ja Pohjois-Savossa. Viime kiintiökaudella Pohjois-Savossa, Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa ja Ahvenanmaalla tuotettiin eniten maitoa 17 vuoteen. Suurimmat maidontuottajakunnat olivat Kokkola, Kiuruvesi ja Nivala.

► [Maito- ja maitotuotetilasto](#)

► [Aluettainen maidontuotanto](#)

Maitotuotteista tuoretuotteiden valmistus väheni

Meijereiden vastaanottama maitomäärä oli 2 289 miljoonaa litraa vuonna 2014. Meijerit jalostivat maidosta tuoretuotteita, juustoja, voita ja jauheita. Osa maidosta meni meijeriteollisuuden ulkopuolisen teollisuuden raaka-aineeksi kuten jäätelön ja suklaan valmistukseen.

Vuonna 2014 tuoretuotteita valmistettiin yhteensä noin 1 000 miljoonaa kiloa. Määrästä suurimman osan kattaa juotava maito (73 %).

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

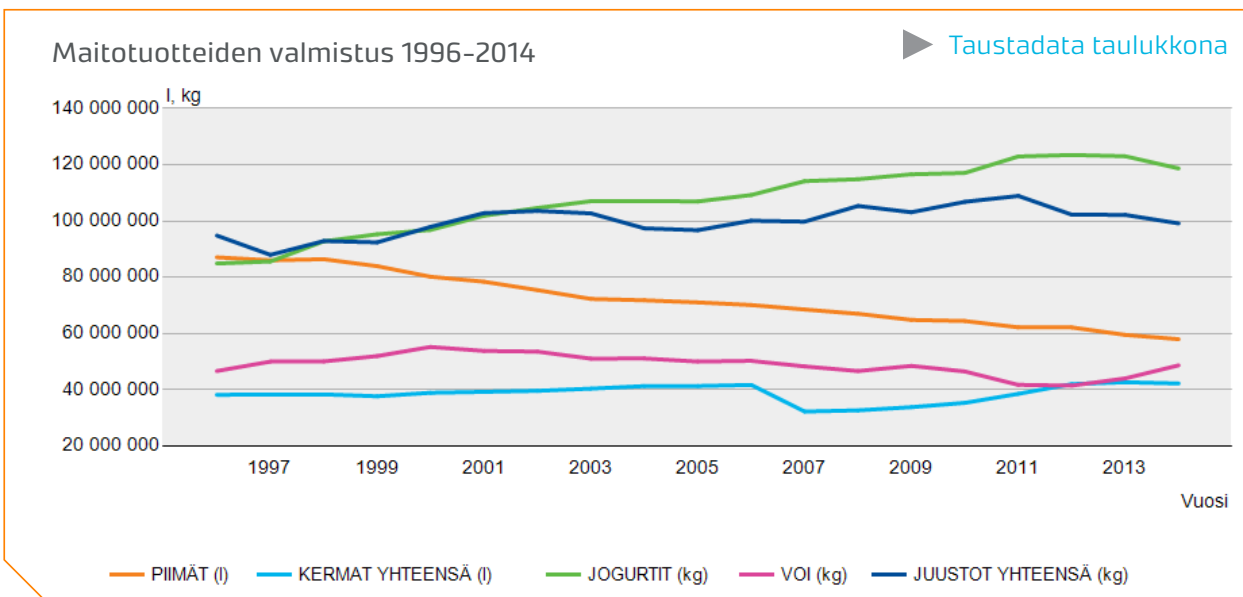
Jogurtin osuus valmistuksesta oli 12 %, piimän 6 %, kerman 4 % ja muiden tuoretuotteiden 5 %.

Vuonna 2014 useimpien tuoretuotteiden valmistus väheni edellisvuodesta. Maidon ja kerman valmistus väheni reilun prosenttin, kun taas piimän, viilin sekä jogurtin valmistus väheni nelisen prosenttia.

Venäjän tuontikielto vähensi juuston ja lisäsi voin sekä jauheiden valmistusta

Juustoja valmistettiin vuonna 2014 noin 99 miljoonaa kiloa. Määrä väheni kolme prosenttia edellisvuodesta. Venäjän elokuussa 2014 asettamien tuontikieltojen tultua voimaan juuston valmistusmäärä on alentunut tuntuvasti syksystä 2014 lähtien. Vastaavasti voin ja jauheiden valmistusmäärät ovat kasvaneet. Voin valmistus kasvoi 11 prosentilla vajaan 49 miljoonaan kiloon viime vuonna.

Vuonna 2014 meijerit ottivat vastaan 2 289 miljoonaa litraa maitoa.

Lihaa tuotettiin hieman edellisvuotta vähemmän

Lihaa tuotettiin 384 miljoonaa kiloa vuonna 2014, mikä oli prosentin vähemmän kuin edellisvuonna. Tuotetusta lihasta sianlihan osuus oli 49 prosenttia, siipikarjanlihan 30 prosenttia, naudanlihan 21 prosenttia ja lampaanlihan alle puoli prosenttia.

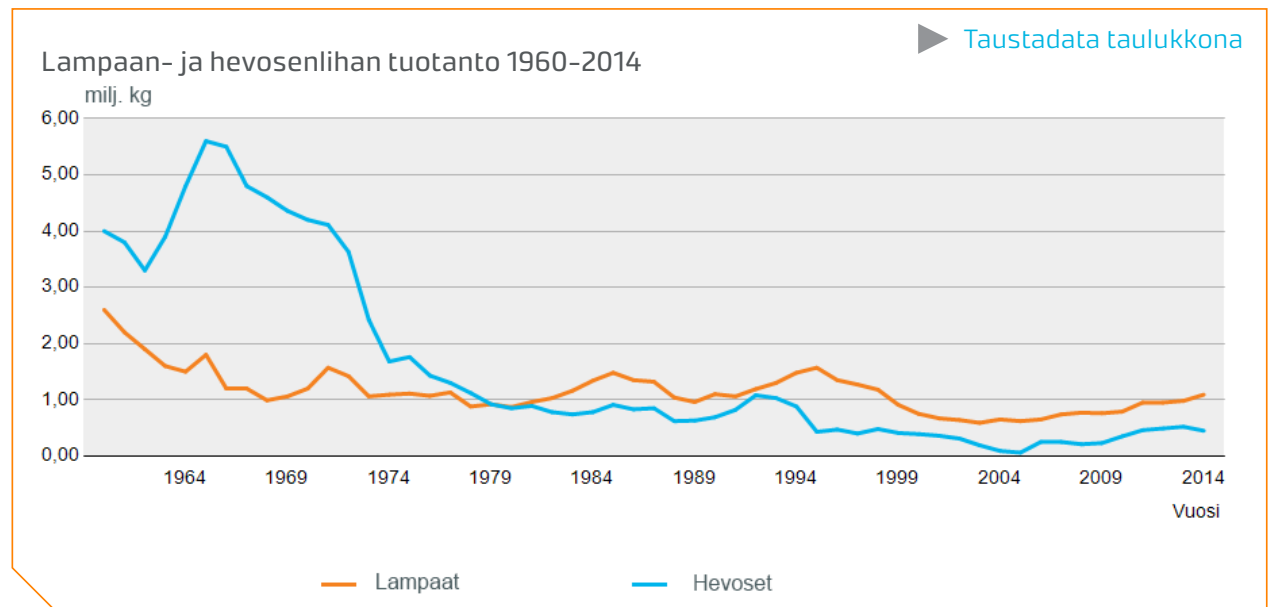
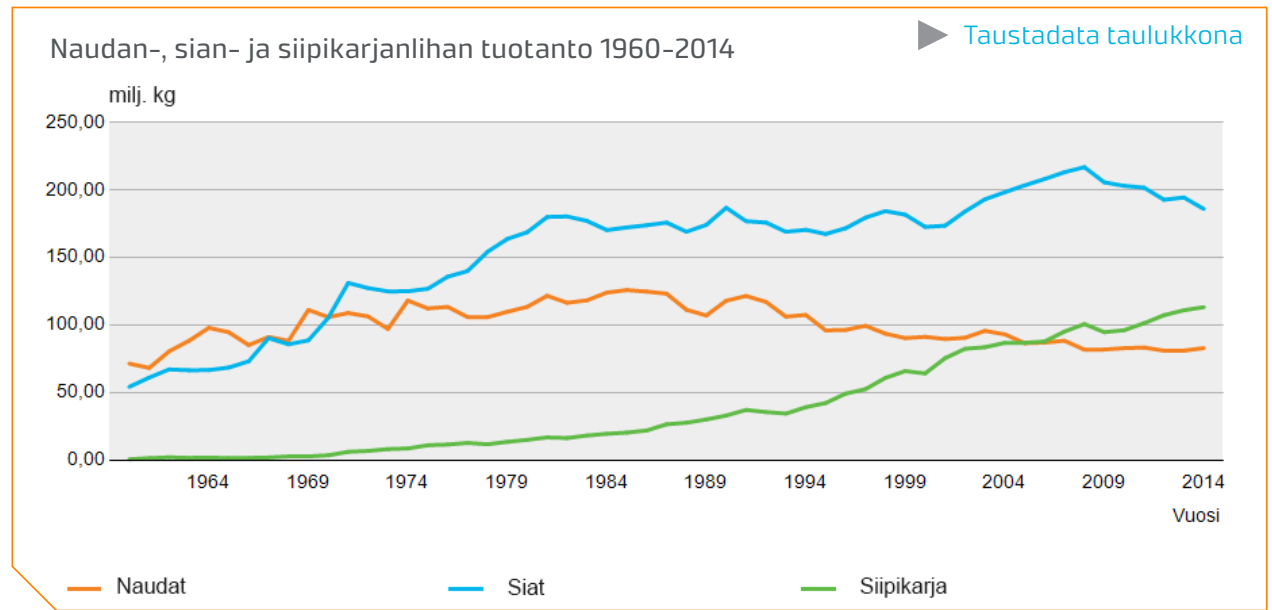
Naudanlihantuotanto kasvoi pari prosenttia

Naudanlihan tuotanto kohosi reiluun 83 miljoonaan kiloon, joka on pari prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Lisäys tuli sonnien ja hiehojen teurastusmäärien kasvusta ja keskipainojen noususta.

Naudanlihan tuotanto on vähentynyt lypsylehmien vähenemisen myötä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tuotannon laskua on hidastanut emolehmien määrän lisääntymien. Tuotanto on pysytellyt reilussa 80 miljoonassa kilossa viime vuosina. Vuosituhannen alusta tuotanto on vähentynyt kymmenisen prosenttia.

Nautojen keskimääräiset ruhopainot kohosivat viime vuonna. Sonni painoi keskimäärin 341 kiloa, hieho 243 kiloa ja lehmä 282 kiloa.

► [Lihantuotanto](#)

Nautaa eniten vahvoilta maidontuotantoalueilta

Eniten naudanlihaa tuotetaan vahvoilla maidontuotantoalueilla eli Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa, Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla. Näillä alueilla tuotetaan 54 prosenttia koko maan naudanlihasta. Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa naudanlihaa tuotettiin viime vuonna eniten 17 vuoteen. Selvästi suurin naudanlihan tuottajakunta on Kiuruvesi, jossa tuotettiin 3,4 miljoonaa kiloa naudanlihaa. Seuraavina tulivat Kauhava (1,9 milj. kg) ja Siikajoki (1,6 milj. kg).

Sianlihantuotanto alhaisimmillaan kahteentoista vuoteen

Sianlihantuotanto on tuotannon kokonaisarvolla mitattuna toiseksi merkittävin tuotantosektori maidontuotannon jälkeen. Vuonna 2014 sianlihaa tuotettiin 186 miljoonaa kiloa. Tuotantomäärä oli neljä prosenttia alhaisempi kuin edellisvuonna, ja alhaisin kahteentoista vuoteen. Sikojen teurastusmäärät laskivat ja lihasian keskiruhopaino (89 kiloa) oli lähes sama kuin edellisvuonna.

Viidennes tuotetusta sianlihasta tulee kolmen kunnan alueelta

Sianlihasta hieman yli 60 prosenttia tuotetaan Varsinais-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan ELY-keskusten maataloilla. Määrällises-

► Aluettainen lihantuotanto

ti eniten sianlihantuotanto on kasvanut Pohjanmaan ELY-keskusten alueilla viimeisen kymmenen vuoden aikana. Huittisissa, Loimaalla ja Ilmajoella tuotetaan eniten sianlihaa. Näiden kolmen suurimman sianlihatuottajakunnan yhteensä laskettu tuotantomäärä on lähes viidennes koko maan tuotannosta.

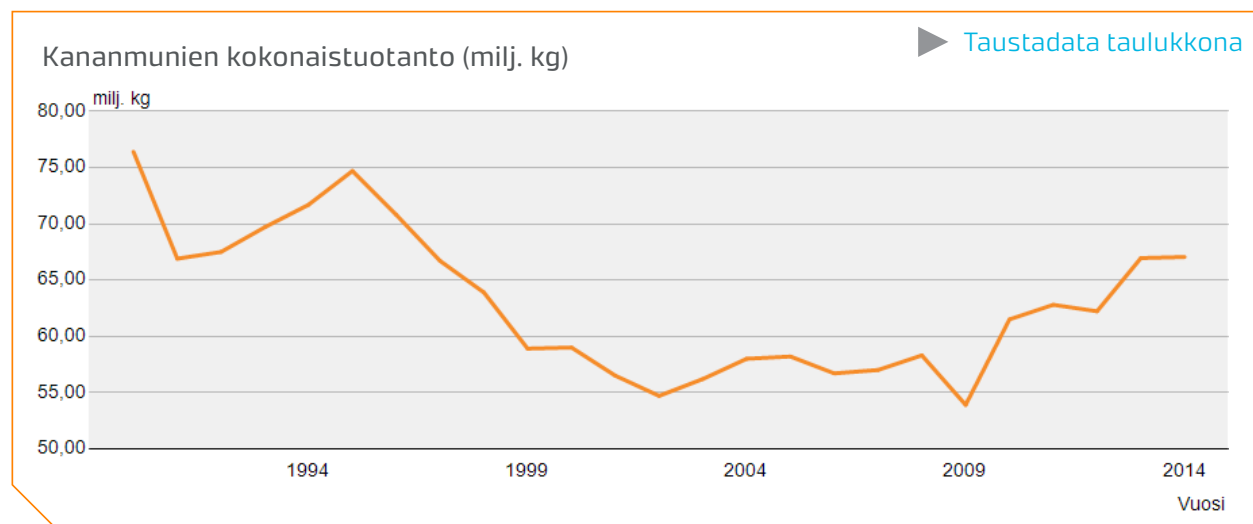
Siipikarjanlihaa tuotettiin enemmän kuin koskaan

Siipikarjanlihan tuotanto kasvoi nyt jo neljättä vuotta peräkkäin uuteen ennätykseensä. Vuonna 2014 siipikarjanlihaa tuotettiin 113 miljoonaa kiloa, mikä on pari prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Broilerinlihan tuotanto kasvoi kun-

taas kalkkunanlihan tuotanto laski. Siipikarjanlihan tuotannosta reilu 90 prosenttia on broilerinlihaa. Kasvaneen kysynnän myötä broilerinlihan tuotanto on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana 50 prosenttia. Kalkkunanlihan tuotanto on vastaavasti vähentynyt lähes saman verran.

Kananmunien tuotanto kasvoi hienoisesti

Vuonna 2014 kananmunia tuotettiin runsaat 67 miljoonaa kiloa, mikä on hieman edellisvuotta enemmän. Tuotantomäärä oli 2000-luvun korkein, enemmän kananmunia on tuotettu viimeksi vuonna 1996. Määrästä kaupassa myytäviä

A-luokan kananmunia oli 93 prosenttia ja B-luokan kananmunia 7 prosenttia. B-luokan kananmunat eivät täytä A-luokan laatuvaatimuksia, mutta kelpaavat elintarviketeollisuuskäyttöön.

Häkkikanaloissa tuotettujen kananmunien määrä on vähentynyt, kun taas lattia- ja luomukanaloissa tuotettujen kananmunien määrä on kasvanut viime vuosina. Vuonna 2014 kananmunista 62 prosenttia tuotettiin virikehäkeissä, 33 prosenttia lattia- ja ulkokanaloissa ja 5 prosenttia luomukanaloissa. Vastaavat luvut vuonna 2005 olivat 88 %, 10 % ja 2 %.

Nautojen määrä kasvoi

Lypsylehmien, emolehmien, sonnien ja vasikoiden määrät nousivat, kun taas hiehojen määrät laskivat edellisvuodesta.

Keväällä 2014 maataloilla oli nautoja 914 400 kappaletta eli hieman vuoden takaista enemmän. Lypsylehmiä oli reilu 285 000, ja niiden määrä kohosi prosentin edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta. Lehmien määrä kasvoi lähes kaikkien ELY-keskusten alueilla.

Vuosituhanneen alkuun verrattuna lypsylehmien määrä on pienentynyt keskimäärin 20 prosenttia. Suhteellisesti eniten lehmämäärä on alentunut Kaakkois-Suomessa, Etelä-Savossa ja Satakunnassa, yli 30 prosenttia. Vähiten lehmämäärä

on laskenut vahvoilla maidontuotantoalueilla Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa, noin kymmenen prosenttia vuosituhanneen alusta.

Emolehmiä oli tiloilla 57 790 kappaletta toukokuun alussa. Määrä kääntyi taas nousuun edellisvuoden notkahduksen jälkeen. Emolehmiä on eniten Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Savossa.

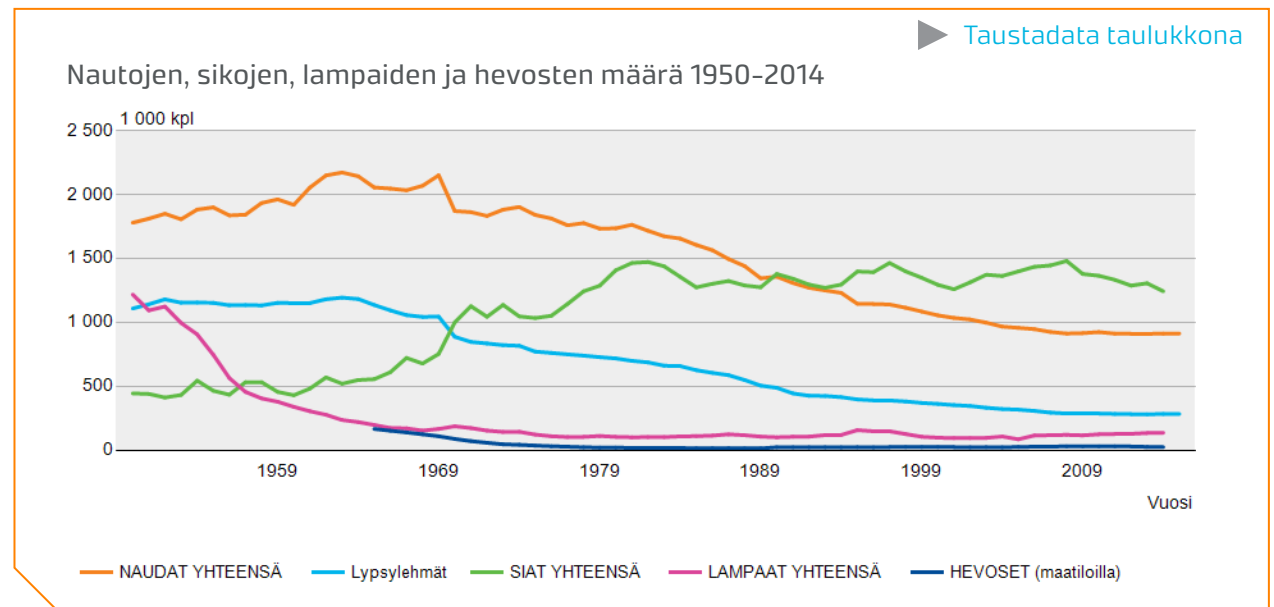
► [Kananmunien tuotanto](#)

► [Kotieläinten lukumäärä](#)

Tiloilla oli keskimäärin 32 lypsylehmää

Keskimäärin tiloilla oli 32 lehmää keväällä 2014. Pieniä tiloja on Suomessa vielä aika paljon, sillä vajaalla 40 prosentilla tiloista on alle 20 lehmää. Vuosituhannen alussa niiden osuus oli 70 prosenttia.

Yli 100 lehmän tilojen määrä on moninkertaistunut vuosituhanneen vaihteesta. Viime vuonna yli 100 lehmän tiloja oli noin 300.

Sikamäärän väheneminen jatkuu

Keväällä 2014 sikoja oli 1 490 maatilalla yhteensä noin 1,24 miljoonaa. Määrä väheni viisi prosenttia edellisvuodesta. Emakoiden määrä taas väheni neljällä prosentilla 121 000 kappaleeseen.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana sikojen määrä on vähentynyt kahdeksalla prosentilla, kun taas emakoiden määrä on vähentynyt kolmanneksella. Emakkomäärän vähenemistä on kompensoinut porsastuotoksen nousu, mistä johtuen sikamäärä ei ole laskenut yhtä jyrkästi kuin emakkomäärä.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana emakkomäärät ovat laskeneet kaikilla alueilla. Keskeisillä sianlihantuotantoalueilla, Varsinais-Suomessa, Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla, lasku on ollut keskimääräistä vähäisempää. Keväällä 2014 sikoja oli Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan sikatiloilla enemmän kuin kymmenen vuotta sitten.

Siipikarjaa ennätysmäärä

Siipikarjaa oli tiloilla 1.4.2014 yhteensä 12,6 miljoonaa kappaletta, mikä on suurin määrä kautta aikojen. Määrä lisääntyi lähinnä broilerimäärän

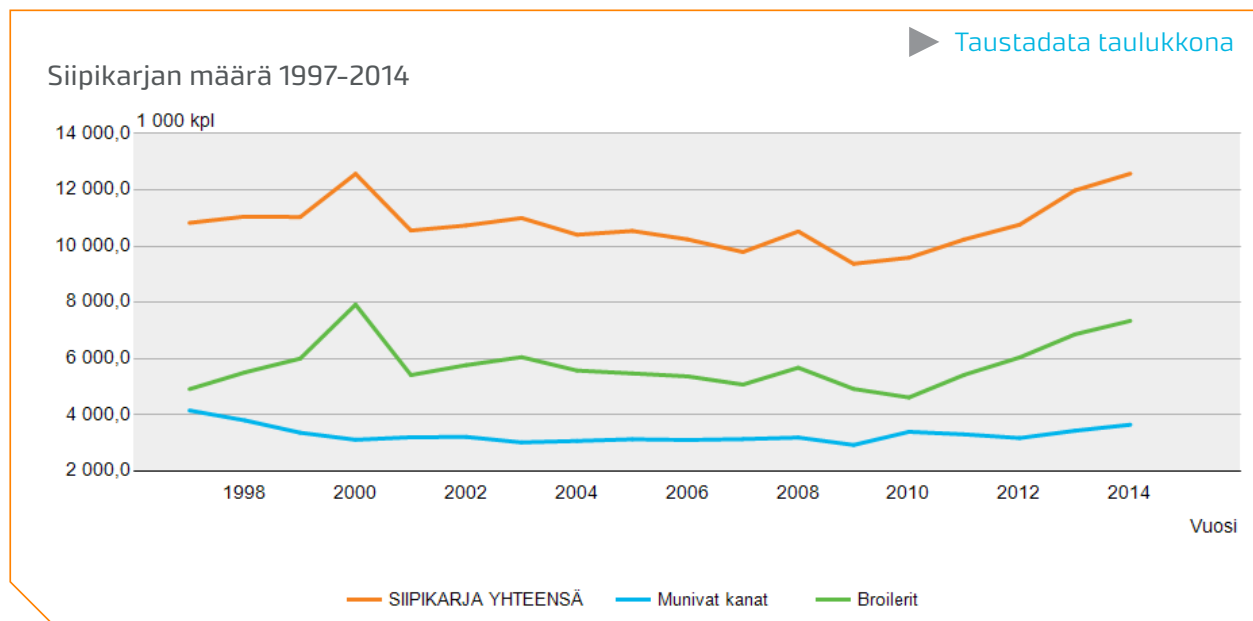
kasvun siivittämänä. Myös kanojen, kalkkunoiden ja muun siipikarjan määrä nousi.

Broilereita oli keväällä 2014 ennätysmäärä, 7,3 miljoonaa kappaletta noin 140 tilalla. Lisäystä edellisvuoteen verrattuna oli seitsemän prosenttia. Broilerin kasvatusta on keskittynyt teurastamoiden läheisyyteen Etelä-Pohjanmaalle, Satakuntaan ja Varsinais-Suomeen.

Kanoja oli tiloilla noin 3,6 miljoonaa kappaletta huhtikuun alussa, mikä on kuusi prosenttia enemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Tätä enemmän kanoja on ollut viimeksi kuusitoista vuotta sitten. Kaikkiaan kanoja oli noin tuhannella tilalla. Tilamäärä sisältää kaikki tilat, joilla lintuja on yksi tai enemmän. Päätuotantosuuntana kananmunantuotanto oli kuitenkin vain noin 160 tilalla. Kanoista reilu 60 prosenttia oli Varsinais-Suomalaisilla tiloilla. Suurimmat kananmunan tuottajakunnat olivat edellisvuoden tapaan Loimaa ja Laitila.

Lammasmäärä korkeimmillaan seitsemäntoista vuoteen

Lampaiden määrä kasvoi 138 000 eläimeen, josta uuhia oli vajaa 70 000. Lampaista oli edellisvuoden tapaan noin 1 400 tilalla. Lampaiden määrä on ollut viime vuodet kasvussa, ja viime vuoden määrä on korkein sitten vuoden 1997.

Poronhoitoalue jaettu 54 paliskuntaan

Poronhoitoalue on laissa määritelty alue, jolla harjoitetaan poronhoitoa. Sen muodostavat lähes koko Lapin maakunta sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun pohjoisosat. Se on pinta-alaltaan runsas kolmannes koko Suomen pinta-alasta. Poronhoitoalue on jaettu 54 paliskuntaan. Poronomistajia oli vuonna 2014 vajaa 4 400. Maa- ja metsätalousministeriö säätelee porokannan määrää. Eloporoja eli muiden kuin kyseisenä vuonna teurastettavaksi tarkoitettujen porojen määrä saa nykyisin olla kaikkiaan enintään 203 700. Poronhoitovuonna 2014/15 eloporojen määrä oli noin 191 100. Poronlihan tuotantomäärä vaihtelee vuosittain ensisijassa luonnonolojen ja petovahinkojen vaikutuksen sanelemana.

Päätoimisia mehiläistarhaajia noin sata

Suomen mehiläistarhaajista yli 70 prosenttia (vuonna 2014 noin 2 250) on Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry:n jäseniä. Päätoimisia ammatitarhaajia on noin sata. Eniten hunajan tuotantoa on Etelä- ja Keski-Suomessa. Tuottavia mehiläispesiä on tällä hetkellä hieman yli 50 000. Mehiläispesän tuottama hunajan määrä vaihtelee suuresti mm. sään tai paikkakunnan vuoksi. Pitkän ajan keskimääräinen hunajasato on ollut noin 41 kiloa yhdestä pesästä. Viimeisimmän tuotantokauden sato oli parempi kuin muutamana aiempana vuonna, keskimäärin 55 kiloa, ja kokonaissadon määrä kohosi 2,6 miljoonaan kiloon.

► [Paliskuntain yhdistys](#)

► [Suomen Mehiläishoitajain Liitto](#)

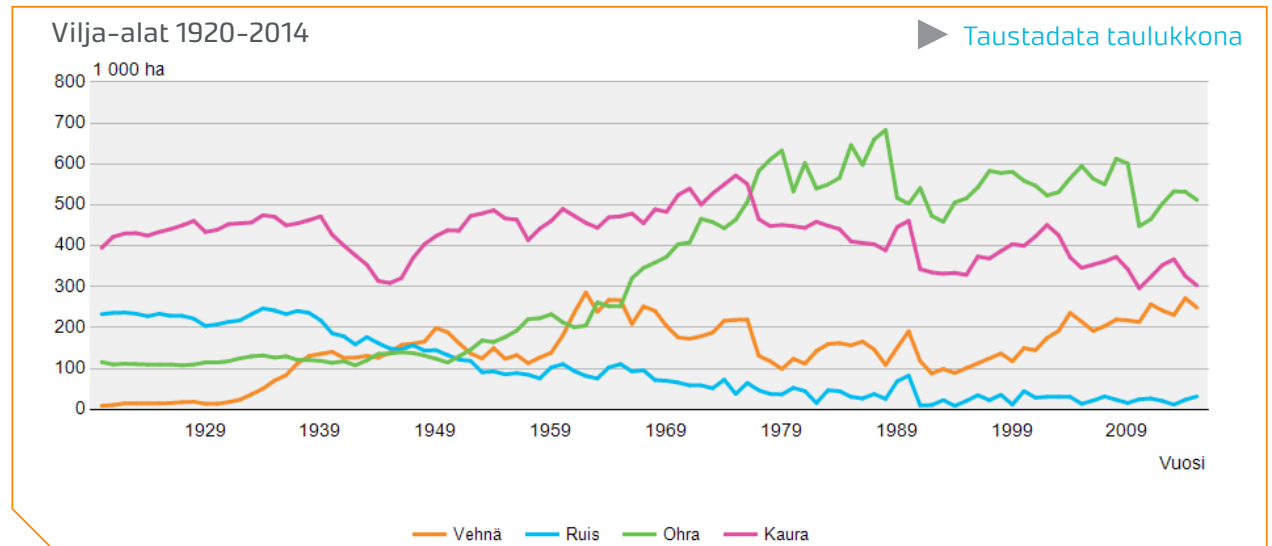
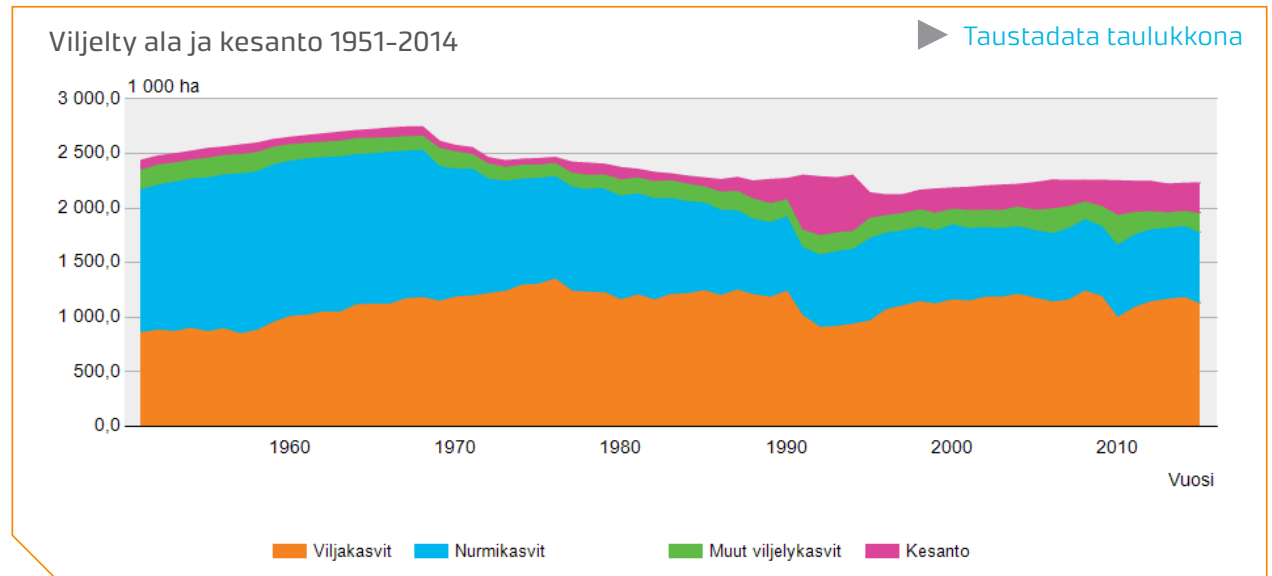
Peltokasvituotanto

Käytössä olevaa maatalousmaata on Suomessa noin 2,3 miljoonaa hehtaaria. Alasta melko tarkkaan puolet on vilja-alaa, reilu neljännes nurmialaa ja noin kymmenesosa kesantoalaa. Jäljelle jääneellä kuuden prosentin suuruisella viljelyalalla kasvoi vuonna 2014 suuri joukko erikoiskasveja. Niitä ovat rypsi, rapsi, peruna, sokerijuurikas, kumina, härkäpapu, herne ja useat muut viljelykasvit. Alle yksi prosentti peltoalasta on puutarhatuotantoon kuuluvien kasvien tuotannossa.

Vehnäala kasvoi yhtä suureksi kuin kaura-ala

Vilja-ala oli vuonna 2014 lähes 1,2 miljoonaa hehtaaria. Siitä lähes puolet oli ohraa. Vehnän viljelyala oli toiseksi suurin runsaan sadan vuoden tilastointihistorian aikana, noin 272 000 hehtaaria. Vain vuonna 1962 vehnäala oli suurempi. Vehnäala kasvoi lähes yhtä suureksi kuin kauran viljelyala.

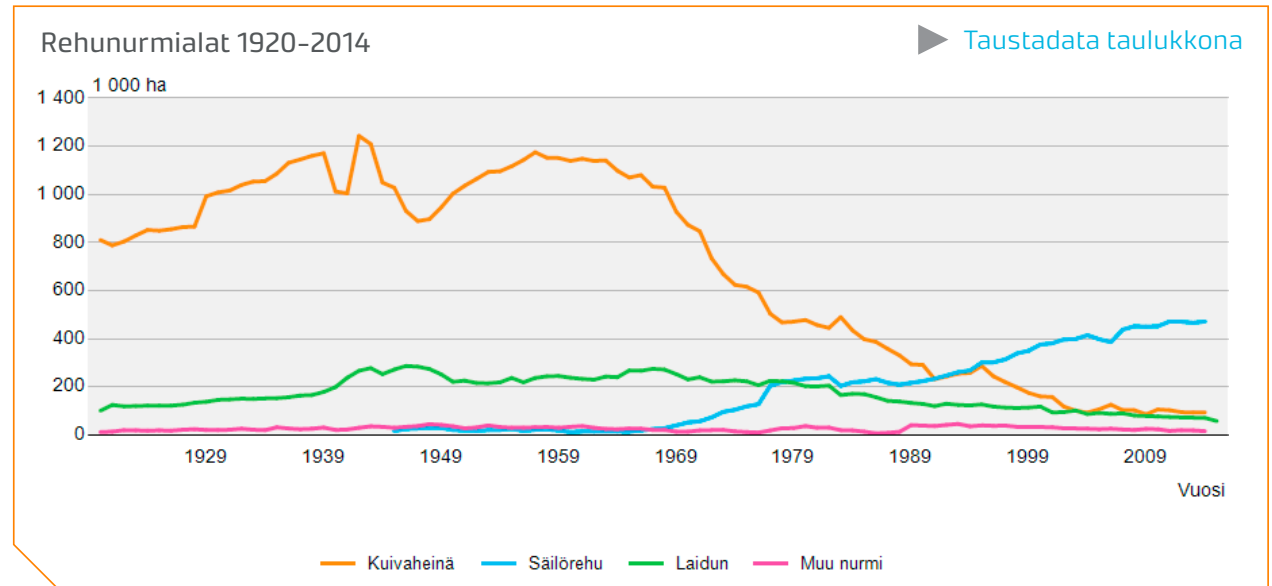
Rypsin ja rapsin viljelyala oli vuonna 2014 yhteensä 43 500 hehtaaria. Viljelyala koki nopean hiipumisen neljässä vuodessa, sillä tuossa ajassa viljelyala putosi neljäsosaan ennätysuudesta 158 000 hehtaarista. Rypsin ja rapsin satotason suuret heilahtelut kuvaavat hyvin niiden viljelyn haasteita Suomen oloissa.

Rehunurmea neljännes

Rehunurmi- ja laidunala on pysynyt 2000-luvulla noin 650 000 hehtaarina. Vaikka sen kokonaisuudessa ei ole tapahtunut suuria muutoksia, on säilörehunurmi vallannut yhä enemmän alaa kuivaheinältä ja laitumelta. Säilörehualan osuus oli vuonna 2014 yli 80 prosenttia. Rehunurmien luokittelu kuivaheinä-, esikuvattu säilörehu-, tuoresäilörehu- ja tuorerehuun saadaan satotietojen keräämisen yhteydessä maataloilta.

► Käytössä oleva maatalousmaa

Salossa kasvoi 894 hehtaaria, joka on 4 % Suomen ruusalasta vuonna 2014. Muut kunnittaiset kasvialat tilastotietokannassa.

Kuva: Luken kuva-arkisto

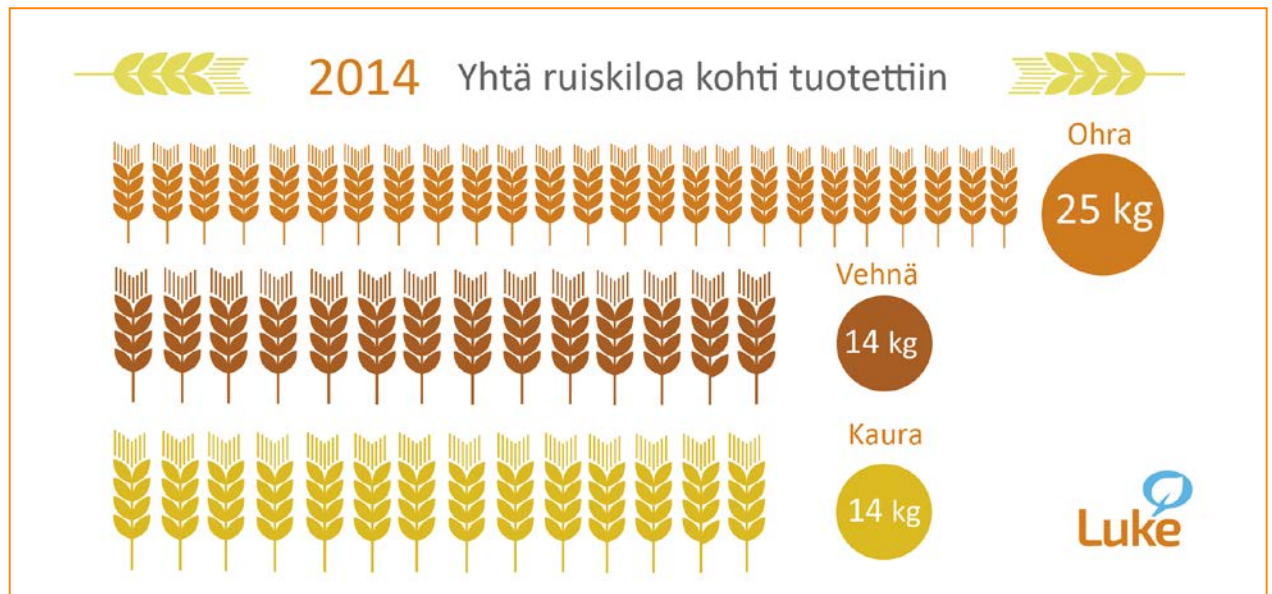
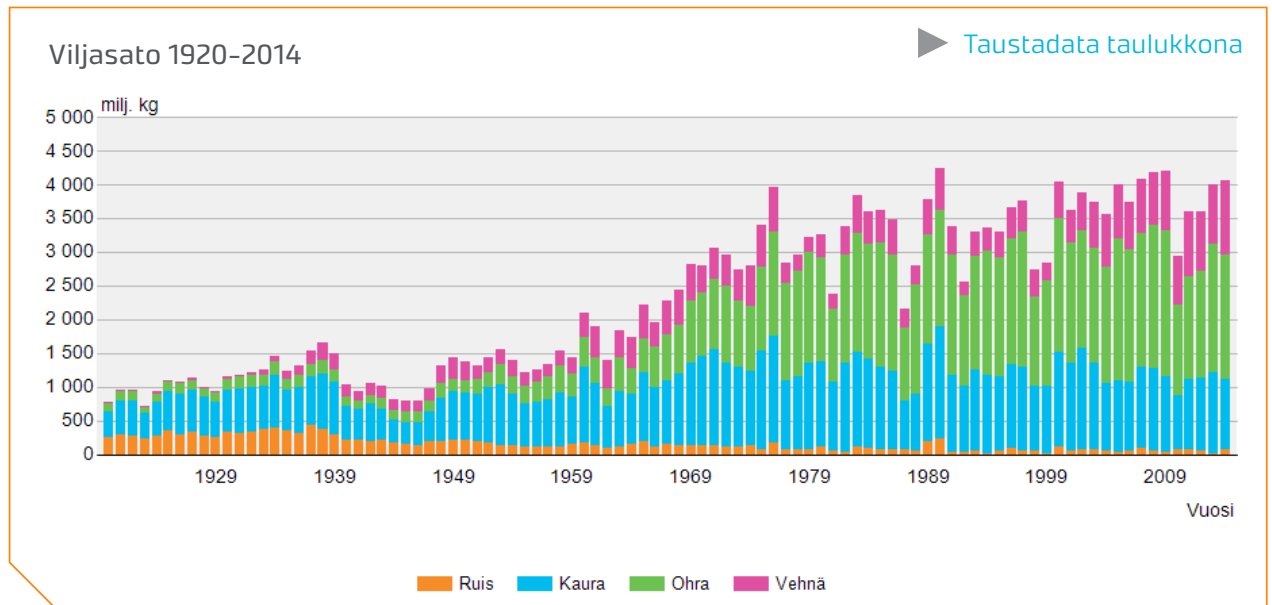
Vehnää yli miljardi kiloa

Viljasato ylitti neljä miljardia kiloa vuonna 2014. Neljän miljardin kiloraja on ylitetty keskimäärin joka toinen vuosi 2000-luvulla. Vehnäsato oli vuonna 2014 ensimmäistä kertaa yli satavuotisen suomalaisen satotilastoinnin aikana yli miljardi kiloa, ylittäen täpärästi kaurasadon.

Vehnän tuotanto on noussut reilussa vuosikymmenessä lähes yhtä voimakkaasti kuin ohran tuotanto nousi 1960-luvulta 1980-luvulle. Tuolloin ohrasato kohosi parissa vuosikymmenessä noin 400 miljoonasta kilosta 1,6 miljardiin kiloon, käsi kädessä kotieläintuotannon rehuviljatarpeen kanssa.

Ohra on valtavilja

Kotimaisen viljan suurin käyttäjäryhmä - tuotantoeläimet - ovat kasvattaneet ohrasta Suomen viljellyimmän viljan. Kauran tuotantomäärä on muihin viljoihin verrattuna muuttunut vähiten. Se kun soveltui hevostyövoimaa käyttävässä maataloudessa sata vuotta sitten hyvin energialähteeksi, soveltuen myös tänä päivänä hyvin kotieläinten rehuksi. Rukiin käyttö on sen sijaan pysynyt vuosisadan leipäviljan raaka-aineena. Ruis on menettänyt siten osuuttaan ja tärkeyttä viljojen joukossa; sen tuotanto on vain pieni osa muiden viljojen tuotannosta.

Perunasadossa lievää laskua

Perunaa on nostettu viime vuosikymmenen aikana 500–750 miljoonaa kiloa. Vuoden 2014 sato oli 600 miljoonaa kiloa. Vuosikymmenen suurin sato saatiin vuonna 2009 ja pienin vuonna 2012. Istutusala on ollut lievässä laskussa, mutta perunan hehtaarisadon nousu on loiventanut kokonaissadon laskua.

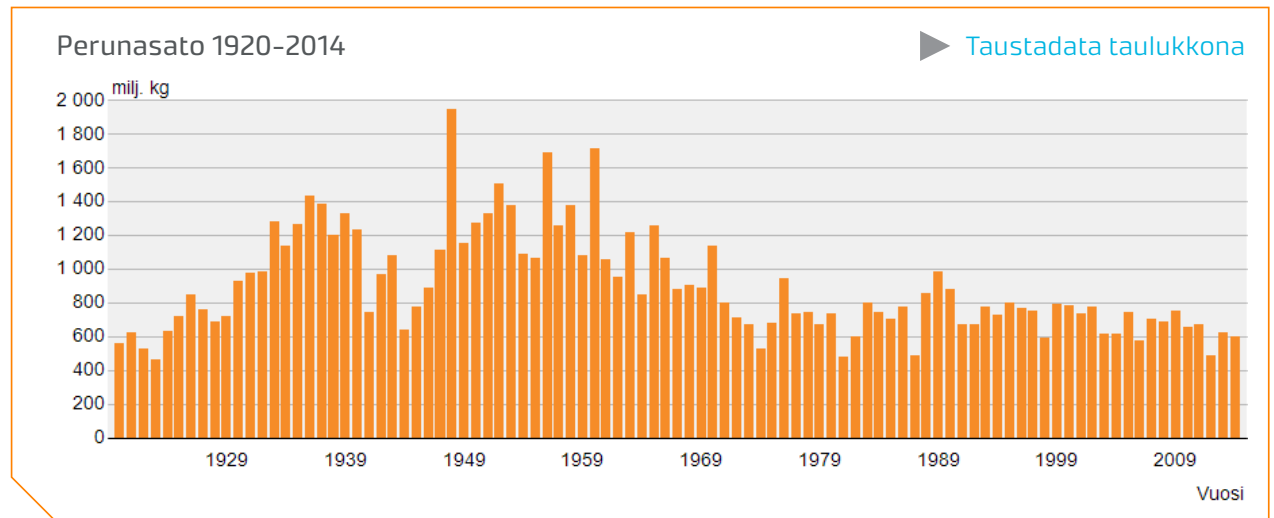
Perunasato oli suurimmillaan 1948, jolloin saatiin kolme kertaa suurempi sato kuin vuonna 2014. Tuolloin myös peruna-ala oli historiallisesti huipussaan – lähes viisi kertaa suurempi kuin vuonna 2014.

Kuivaheinästä säilörehuun

Myös nurmirehutuotannossa on tapahtunut suuria muutoksia korjuuteknologian kehittymisen myötä. Säilörehun tuotanto ohitti kuivaheinän tuotantomäärän vuonna 1977, jolloin säilörehusato kasvoi edellisestä vuodesta kolmanneksella. Sen jälkeisinä vuosina kuivaheinäsato on ollut jatkuvassa laskussa säilörehusadon taas kasvaessa.

Satotiedot ovat tilastotietokannassa [ELY-keskuksittain](#), joista on saatavilla myös hehtaarisatotiedot.

► [Satotilasto](#)

Kuva: Luken kuva-arkisto

Luomutuotannon osuus kasvussa

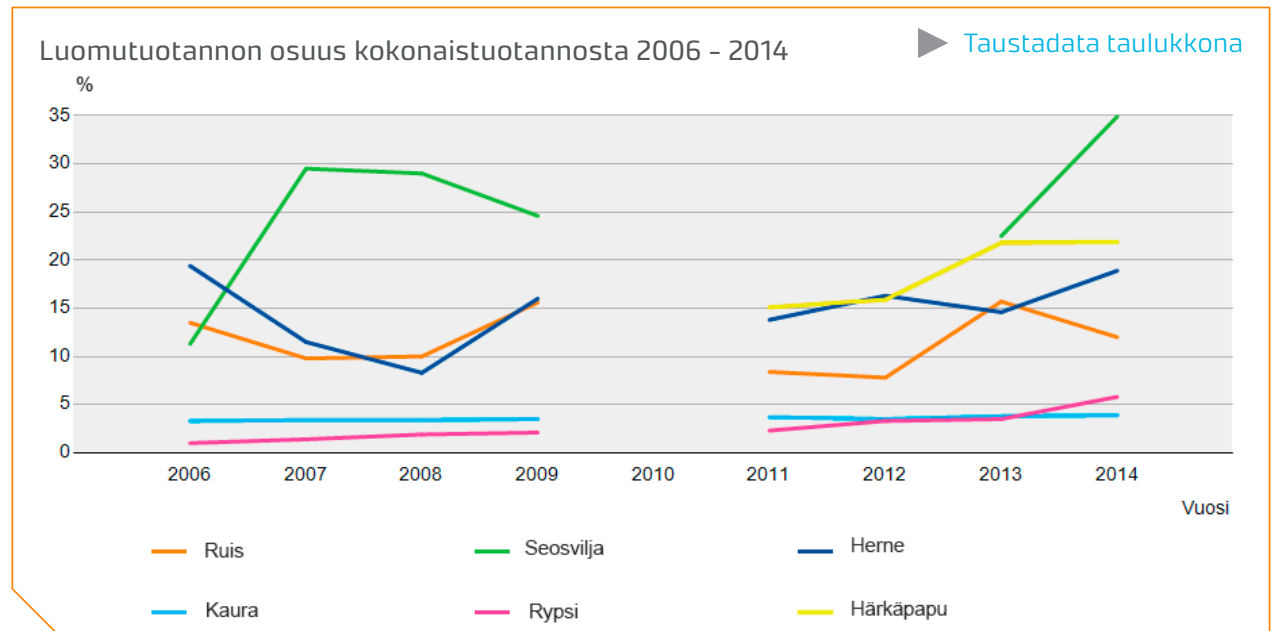
Valkuais- ja rehuksveilla luomutuotannon osuus kokonaistuotannosta on suurin. Vuonna 2014 jo kolmannes seosviljasta oli luomuna tuotettua. Luomukotieläintuotannon nousua kuvastaa myös se, että rehuksvien kuten kuivaheinän, säilörehun ja tuoreviljan tuotannosta luomua on jo noin kymmenesosa niiden kokonaistuotannosta.

Viljoista eniten luomutuotantoa on rukiilla, viime vuosina noin kymmenesosa rukiin kokonaistuotannosta. Myös härkäpavun ja herneen tuotannossa luomutuotannon osuus on merkittävä. Niistä noin neljäsosa oli luomuna tuotettua.

Luomukauraa maailmalle

Luomun osuus kokonaistuotannosta on vielä suurella osalla kasveista vain muutama prosentti. Kauran, vehnän, ohran ja perunan tuotannosta alle neljä prosenttia on luomuna tuotettua. Näistä määrältään merkittävää luomutuotantoa on kuitenkin kauralla, sillä suomalaiset luomukaurahiutaleet ja -jauhot ovat löytäneet tiensä maailman ruokapöytiin. Vilja-alan yhteistyöryhmän mukaan vuonna 2014 jopa 80 % luomukauratuotteista meni vientiin eri puolille maailmaa.

► [Luomusatotilasto](#)

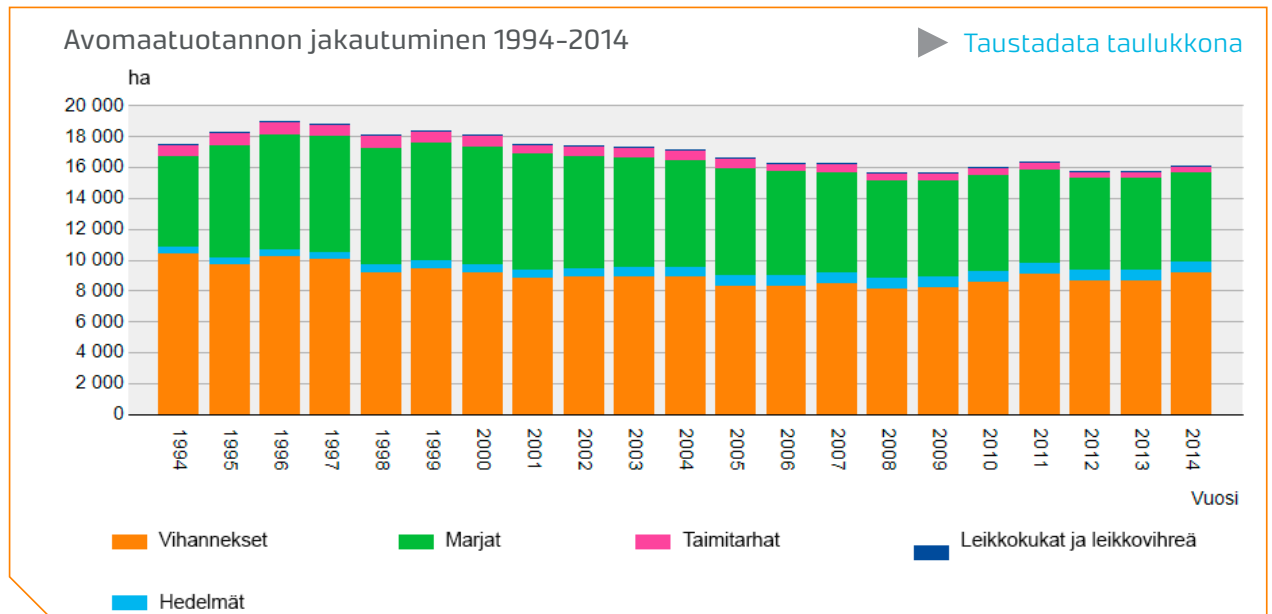
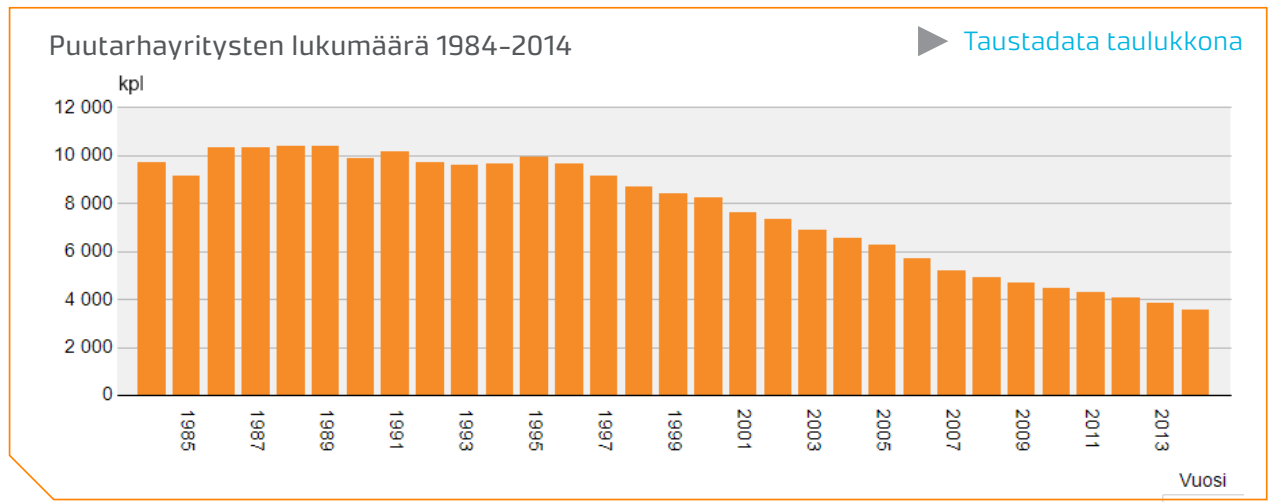
Puutarhatuotanto

Vuonna 2014 puutarhatuotteita viljeli myyntiin 3 539 yritystä. Näistä avomaanviljelyä oli 2 768 ja kasvihuoneviljelyä 1 190 yrityksellä. Kokonaisala oli 16 456 hehtaaria, josta kasvihuonealaa oli 404 hehtaaria.

Vaikka yritysten lukumäärä vähentynyt tasaiseen tahtiin, on pinta-ala säilynyt ennallaan. Yrityskoon kasvu ja tuotannon tehostuminen ovat pitäneet syötävän puutarhatuotannon määrän melko vakaana. Sen sijaan kasvihuonepuolella leikkokukkien tuotanto on käytännössä loppunut ja kesäkuukat ja sipulikukat vahvistaneet osuuttaan.

Suotuisa satokausi avomaavihankeksilla

Hyvät kasvuolot nostivat porkkanan ja ruokasipulin tuotantomäärät ennätyskelliseksi. Tuotannon arvoltaan tärkeimmästä avomaavihankeksista porkkanasta saatiin 74 ja ruokasipulista 26 miljoonaa kiloa. Kaiken kaikkiaan avomaavihankeksia tuotettiin 186 miljoonaa kiloa. Sato oli erinomainen, sillä 2000-luvulla kokonaissato on ollut keskimäärin 167 miljoonaa kiloa. Edellinen yhtä satoisa vuosi oli 2011 ja kaikkien aikojen ennätys on vuodelta 1997, jolloin vihannes-ten kokonaissato nousi 196 miljoonaan kiloon. Tosin tuolloin pinta-alakin oli 900 hehtaaria vuoden 2014 alaa suurempi.

Vuonna 2014 vihannestuotannon kokonaisala-ala oli 9 142 hehtaaria. Pinta-alallisesti merkittäv-
in kasvi on vuodesta toiseen tarhaherne (3 060
hehtaaria), jonka alasta suurin osa on sopimus-
tuotantoa pakasteherneiteollisuuteen. Vuosittai-
set sopimustilanteen muutokset näkyvät pinta-
aloissa ja herneen tasotaso on voimakkaasti riip-
puvainen sääoloista. Tarhaherneen pinta-alois-
sa on mukana myös palkoineen tuorekaupassa
myytävä herne. Sitä viljellään usein marjatiloilla
tilan tuotevalikoiman monipuolistamiseksi.

Avomaavihannestuotannon ydinalueet ovat Var-
sinais-Suomessa ja Satakunnassa, joiden alueel-
la on puolet Suomen vihannesalasta ja -sadosta.

Mansikka marjojen ykkönen

Marjantuotannon painopiste on idässä, mutta vi-
hanneksiin verrattuna marjojen tuotanto on ta-
saisemmin jakautunut ympäri Suomen. Perintei-
seen tapaan Pohjois-Savosta tuli lähes 30 pro-
senttia Suomen viljellyistä marjoista. Seuraavak-
si tärkeimmät alueet olivat Varsinais-Suomi ja
tasavahvoina Häme, Etelä-Savo ja Pohjois-Kar-
jala. Mansikka on vuodesta toiseen tärkein mar-
ja, vuonna 2014 vajaan 16 miljoonan kilon mar-
jasadosta mansikkaa oli 83 prosenttia eli 13 mil-
joonaa kiloa. Marjavuosi 2014 oli hieman edellis-
vuotta huonompi.

► Puutarhatilastot

Kuva: Luken kuva-arkisto

Kotimainen hedelmänviljely on jo ilmastollisista
syistä pitkälti omenan varassa ja satomäärä on
viimeisten vuosien ajan vaihdellut viiden miljoon-
nan kilon molemmin puolin. Ahvenanmaa ilmas-
tollisesti otollisimpana alueena tuottaa 70 pro-
senttia Suomen omenoista ja alueen satotaso on
selvästi Manner-Suomea parempi.

Kolmen kärki: tomaatti, kurkku ja ruukkuvihannekset

Kasvihuonevihanneksia tuotettiin 83 miljoonaa
kiloa, josta tomaattia oli 40 ja kurkkua ennätys-
selliset 38 miljoonaa kiloa. Vuosi 2014 oli sadol-
taan kaikkien aikojen paras. Kasvihuonevihan-
nosten tuotanto on erittäin voimakkaasti keskit-
tynyt Pohjanmaalle ja tomaatti varsinkin Närpi-
ön kunnan alueelle.

Ruukkuvihannesten tuotannon kasvu on ollut
poikkeuksellista puutarhatilastoinnin historias-
sa, sillä kasvu on ollut lähes jatkuvaa tilastoinnin
alkamisvuodesta 1987 alkaen. Vuonna 2014 rik-
koutui 100 miljoonan ruukun raja määrän nous-
tessa 108 miljoonaan ruukkuun. Valtaosa ruuk-
kuvihanneksista on erilaisia salaatteja, mutta la-
jikirjo on suuri. Ruukkuvihannesten tuotanto on
äärimmäisen tehokasta ja automatisoitua, kos-
ka samalla valotetulla pinta-alalla voidaan viljel-
lä kahdeksankin kiertoa vuodessa kasvatusajan
ollessa noin kuukausi. Ruukkuvihannesten tuo-
tanto on keskittynyt puoleen tusinaan suureen
kasvihuoneyritykseen.

Orvokki ja tulppaani kärjessä vuodesta toiseen

Koristekasveja kasvoi 557 kasvihuoneyritykses-
sä 127 hehtaarin alalla. Tuotanto oli keskittynyt
kesä- ja sipulikukkatuotantoon, toki joitakin suu-
rempia ruukkukasvien viljelijöitä oli Varsinais-

Suomessa ja Pohjanmaalla. Sen sijaan leikkokukkien tuotanto on käytännössä loppunut Suomessa. Vuoden 2014 vajaasta 39 miljoonasta kesäkukasta orvokkeja oli 11 miljoonaa. Sipulikukkien selvä ykkönen oli tulppaani, 59 miljoonaa kukkaa.

Lämpöä puusta ja valoa sähköstä

Kasvihuonetuotanto kuluttaa paljon energiaa, koska varsinkin talvituotannossa kasvihuoneita pitää sekä lämmittää että antaa kasveille lisävaloa. Vuonna 2014 kasvihuoneyrityksissä kului energiaa 1 587 gigawattituntia (GWh). Kulutus väheni edelliseen tilastointivuoteen 2011 verrattuna 128 GWh:lla eli seitsemällä prosentilla. Sen sijaan sähkön kulutus kasvoi 547 gigawattituntiin (+14 prosenttia).

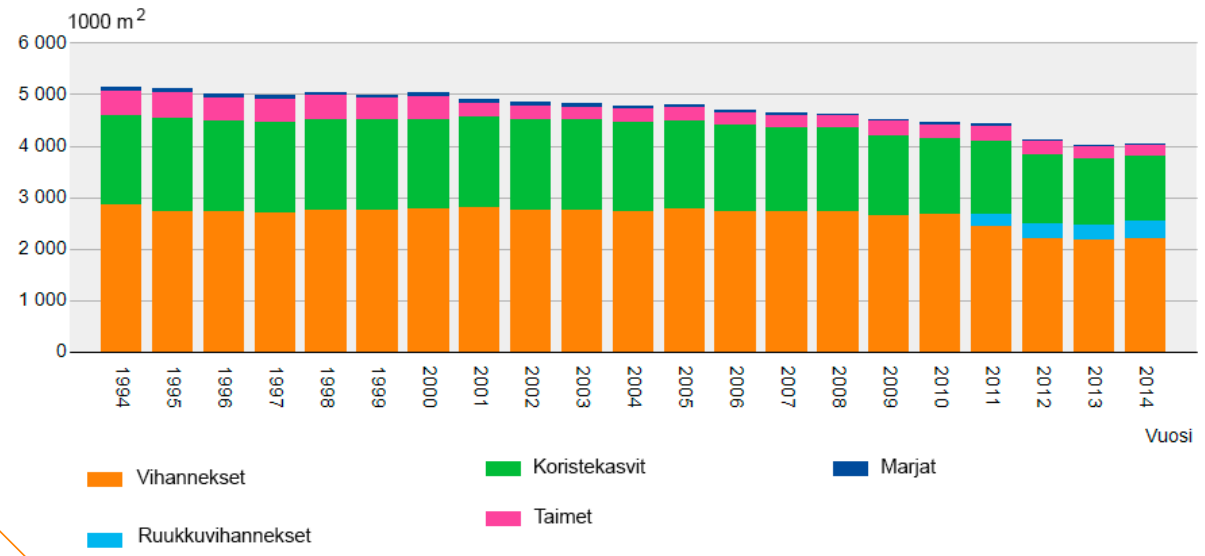
Kotimaisen ja uusiutuvan energian osuus kasvussa

Kasvihuonetuotannossa on tapahtunut voimakas siirtymä pois öljyn käytöstä ja yhä useammassa yrityksessä polttohake on tärkein lämpöenergian lähde. Sen rinnalla poltetaan turve-, puu- ja peltopohjaisia polttoaineita.

Sähkön osuus kasvihuonetuotannon energiankulutuksesta oli kolmannes. Sen käytön kasvu johtuu ennen kaikkea vihannesten talviviljelyn lisääntymisestä. Esimerkiksi paljon energiaa kulluttavan ruukkuvihannestuotannon ala lisääntyi kolmessa vuodessa peräti 25 prosentilla.

Kasvihuonetuotannon jakautuminen 1994–2014

► Taustadata taulukkona

Maataloustuotteiden käyttö ja varastot

Suomen pelloilla tuotetaan vuosittain noin neljä miljardia kiloa viljaa. Suurin osa siitä jää maataloille tuotantoeläinten rehuksi. Teolliseen jalostukseen päätyy kolmannes.

Viljaa maataloilta markkinoille

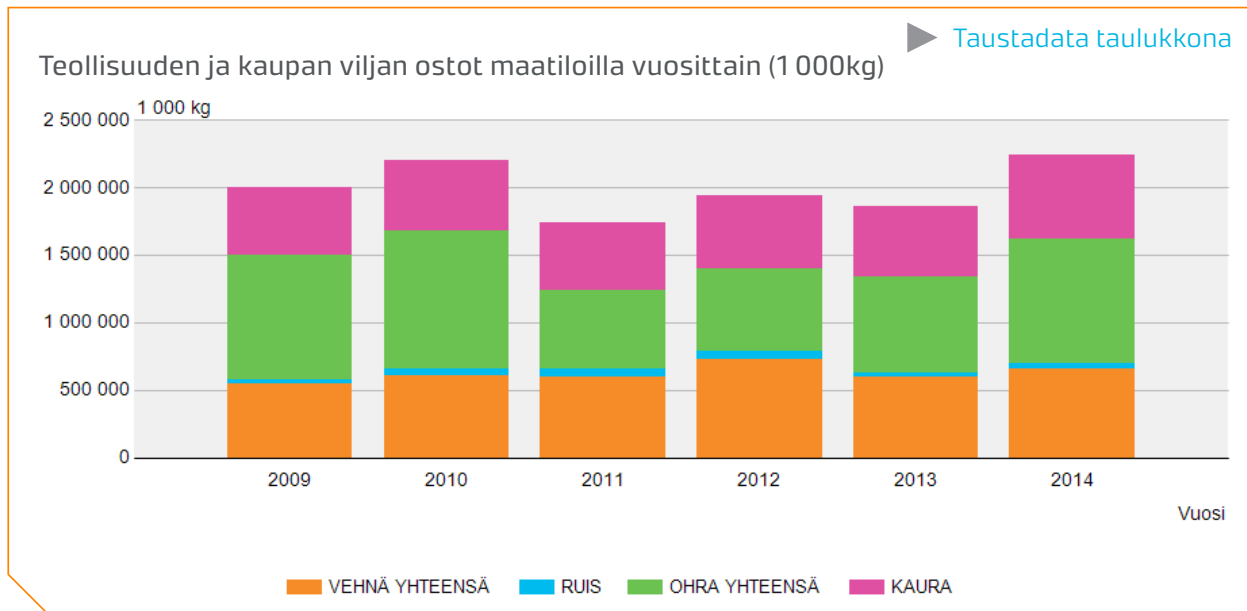
Vuonna 2014 viljaa käyttävä teollisuus ja viljan välittäjät ostivat maataloilta viljaa yhteensä 2,2 miljardia kiloa. Määrä oli lähes 0,4 miljardia kiloa edellisvuotta suurempi, mikä johtui vuosien 2013 ja 2014 hyvistä viljasadoista.

Eniten maataloilta ostettiin ohraa, yhteensä 920 miljoonaa kiloa. Määrästä viidesosa oli mallasohraa, loput rehuohraa. Seuraavaksi eniten ostettiin vehnää, yhteensä 660 miljoonaa kiloa. Määrästä lähes puolet ostettiin leipävehnänä ja loput rehuvehnänä. Kauran ostot olivat lähes yhtä suuria kuin vehnän ostot, yhteensä noin 620 miljoonaa kiloa. Rukiin ostomäärä oli huomattavasti muita viljoja pienempi, 43 miljoonaa kiloa, mutta se on kuitenkin vajaa 10 miljoonaa kiloa edellisvuotta enemmän.

Rypsiä ja rapsia ostettiin maataloilta 40 miljoonaa kiloa. Määrä on vähentynyt viimeisen neljän vuoden aikana neljäsosaan vuoden 2010 määrästä.

Suurin osa viljasta rehuteollisuuteen

Vuonna 2014 kotimainen teollisuus käytti viljaa yhteensä 1,4 miljardia kiloa, josta rehujen valmistukseen kului 620 miljoonaa kiloa ja elintarviketyökaluun 430 miljoonaa kiloa. Loput 310 miljoonaa kiloa käytettiin muiden teollisten tuotteiden valmistukseen. Muu käyttö sisältää muun

Kuva: Luken kuva-arkisto

muassa mallastuksen sekä etanolin, tärkkelyksen, liimajauhon ja entsyymien valmistuksen.

Eniten teollisuudessa käytettiin ohraa, 560 miljoonaa kiloa, josta lähes puolet kului rehujen valmistukseen. Ohran elintarvikekäyttö oli vähäistä, 14 miljoonaa kiloa. Sekä rehu- että elintarvikekäyttö oli edellisen vuoden tasolla. Ohran muu käyttö oli 300 miljoonaa kiloa, ja se kasvoi hieman vuoden 2013 määristä.

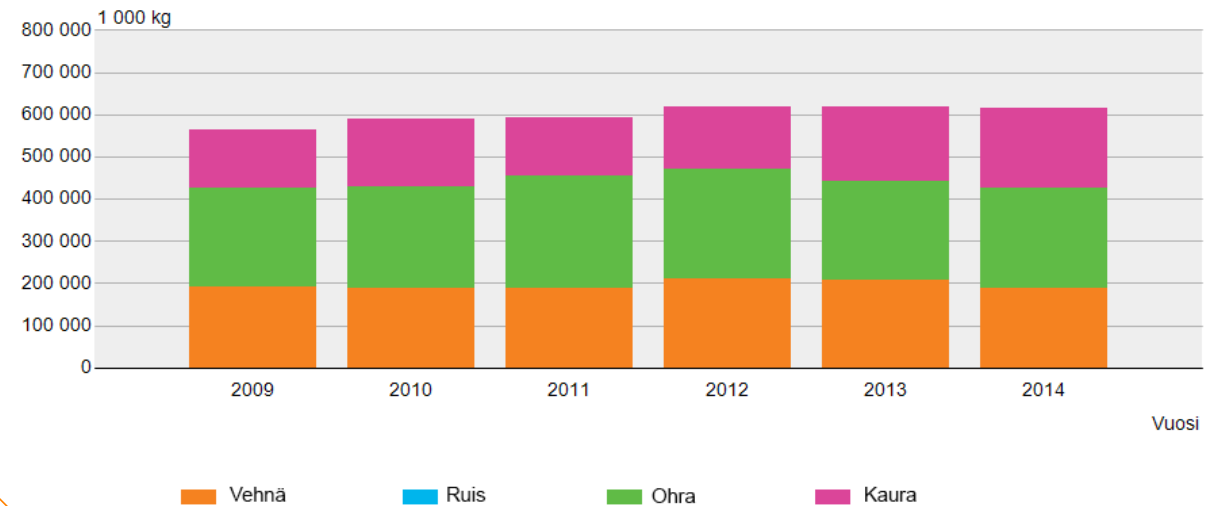
Vehnää käytettiin vuonna 2014 elintarvikkeiden valmistukseen (lähinnä myllytuotteisiin) 250 miljoonaa kiloa ja rehujen valmistukseen 190 miljoonaa kiloa, yhteensä 440 miljoonaa kiloa. Vehnän käyttö oli hieman edellisvuotta pienempää.

Kauran teollisen käytön kasvu jatkui. Vuonna 2014 kauraa käytettiin yhteensä 270 miljoonaa kiloa. Käyttö on lisääntynyt 11 prosentilla vuodesta 2013 ja 27 prosenttia vuodesta 2012. Pääosa kaurasta, 190 miljoonaa kiloa kului rehukäyttöön, joka onkin lisääntynyt edellisvuodesta lähes kahdeksan prosenttia. Elintarvikkeeksi kauraa käytettiin 80 miljoonaa kiloa, lähes 13 miljoonaa kiloa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Rukiista suurin osa kuluu elintarviketeollisuudessa. Sen käyttömäärä, 87 miljoonaa kiloa, on pienentynyt viidellä miljoonalla kilolla edellisvuoteen verrattuna.

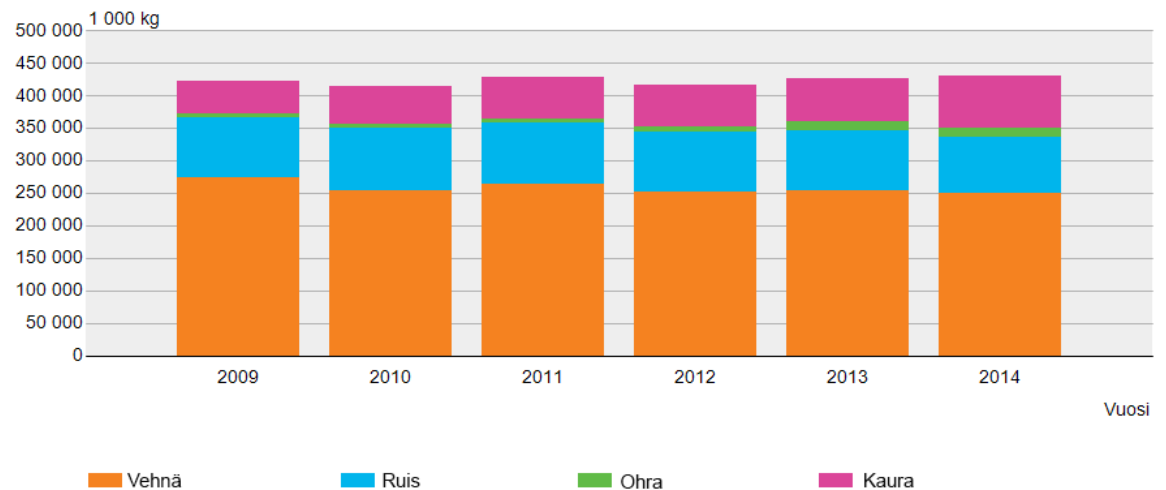
Viljan käyttö rehuteollisuudessa 2009–2014

► [Taustadata taulukkona](#)

Viljan käyttö elintarviketeollisuudessa 2009–2014

► [Taustadata taulukkona](#)

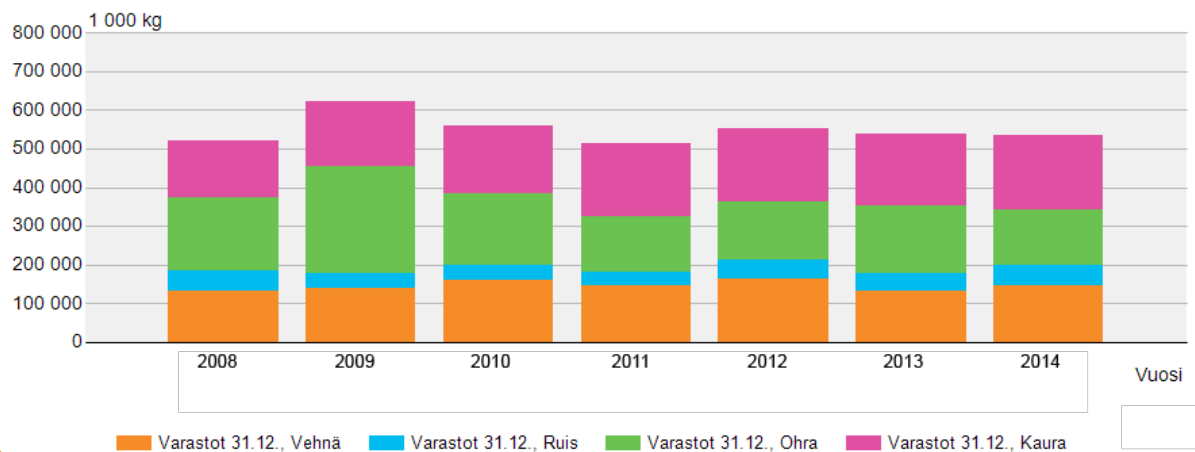
Viljan varastot

Vuoden 2014 lopussa teollisuuden ja kaupan varastoissa oli viljaa yhteensä 535 miljoonaa kiloa eli lähes saman verran kuin edellisen vuoden lopussa. Varastoissa olleesta viljasta oli kauraa 193 miljoonaa kiloa, ohraa 143 miljoonaa kiloa, vehnää 146 miljoonaa kiloa ja ruista 52 miljoonaa kiloa. Rypsiä ja rapsia oli vuoden lopussa varastoissa yhteensä 10 miljoonaa kiloa.

► [Teollisuuden ja kaupan osto-, käyttö- ja varastotilastot](#)

Teollisuuden ja kaupan viljan varastot vuoden lopussa 2008-2014

► [Taustadata taulukkona](#)

Kauran teollinen käyttö on lisääntynyt 27 % 2012-2014.

Kuva: Luken kuva-arkisto

Maatilojen sadonkäyttö

Teollisuudessa käytetyn noin kahden miljardin kilon kotimaisen viljan käyttökohteet tiedetään tilastoinnin ansiosta tarkasti. Vuoden 2013 sadosta maataloille omaan käyttöön jäi noin kaksi miljardia kiloa viljaa, josta puolet eli miljardi kiloa oli ohraa.

Pääosa tiloille jäävästä viljasta käytetään eläinten ruokintaan. Ohran osuus viljan kaikesta noin 1,3 miljardin kilon rehukäytöstä lähentelee kahta kolmasosaa. Kauran osuus on selvästi toiseksi suurin ja vehnän osuus taas on noin puolet kauran rehukäytöstä.

Loput maataloilla käytetystä viljasta jakaantui satovuonna 2013–2014 lähes kokonaan kylvösiemenkäyttöön ja maatilavarastoihin. Noin 1,2 miljoonan hehtaariin vilja-alalle tarvittiin noin 300 miljoonaa kiloa kylvösiementä. Maatilojen varastoissa oli 1.7.2014 noin 300 miljoonaa kiloa enemmän viljaa kuin vuotta aiemmin, joten hyvä sato syksyllä 2013 kasvatti viljan maatilavarastoja ennen uutta satoa.

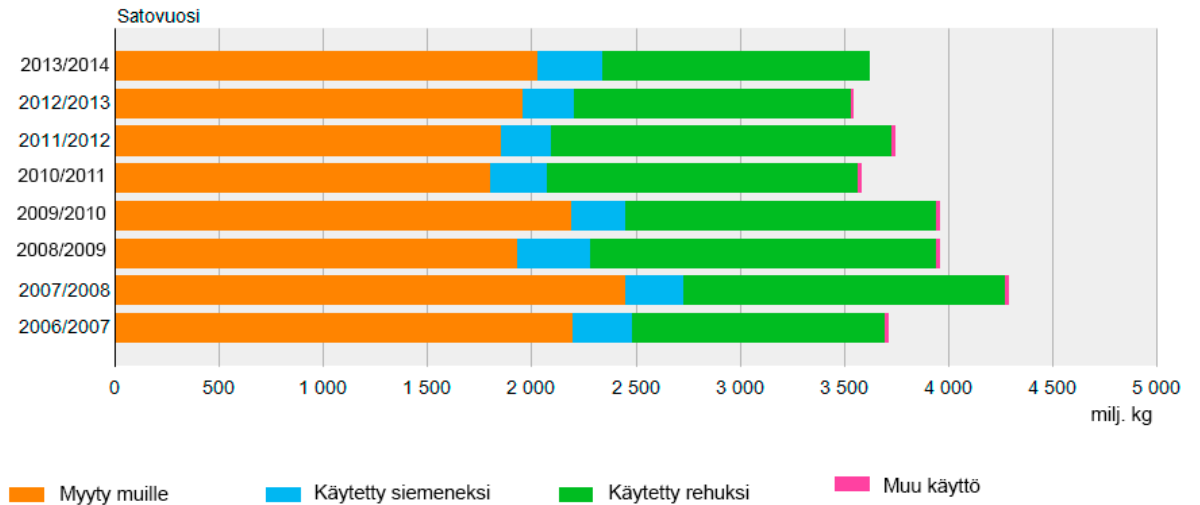
Ruista ei juurikaan käytetä maataloilla omaan käyttöön vaan se päätyy lähes kokonaan maataloilta markkinoille.

► [Viljalajeittainen käyttö tilastotietokannassa](#)

► [Maatilojen sadonkäyttö](#)

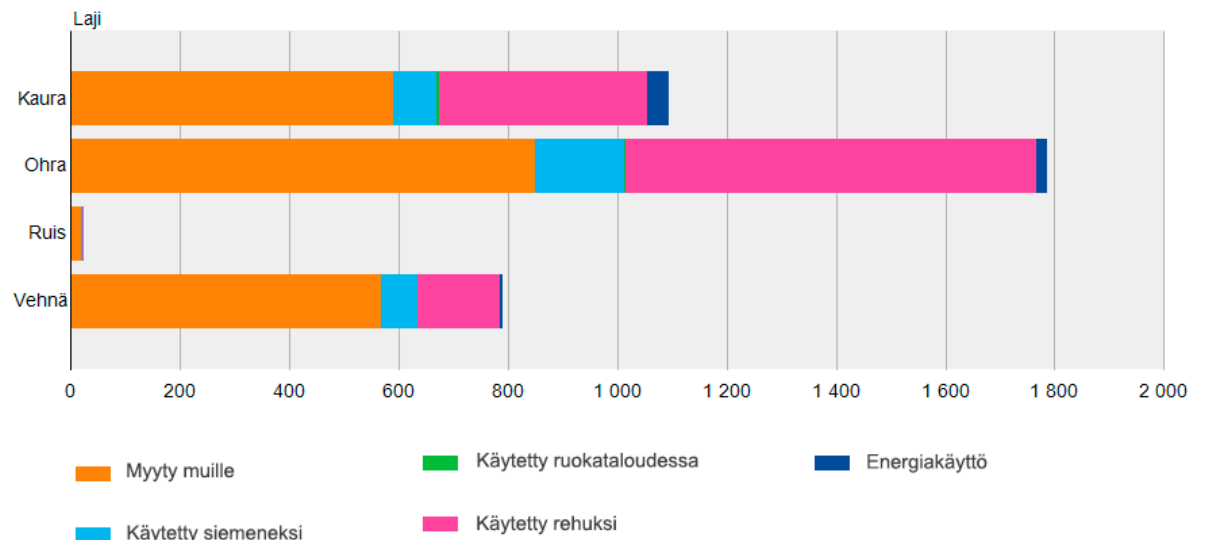
Viljan käyttö maataloilla satovuosittain (milj.kg)

► [Taustadata taulukkona](#)

Viljan käyttö maataloilla 2013–2014 (milj.kg)

► [Taustadata taulukkona](#)

Viljatase kokoaa tiedot sadon käytöstä

Viljatase kokoaa yhteen saatavilla olevan tiedon viljasadon käytöstä satovuoden aikana. Viljata-seessa on tavoitteena koota kaikki viljan käytötavat sekä varasto- ja ulkomaankauppätiedot samaan taulukkoon. Koska vuosittainen kotimainen viljankäyttö pysyy melko vakiona, **voidaan viljan tulevaa käyttöä arvioida** aiempien vuosien pohjalta tulevalle satovuodelle jo ensimmäisten satoarvioiden pohjalta.

► Viljatase

14 %

viljasta käytetään ihmisravinnoksi.

Viimeisen vuosikymmenen aikana Suomessa on viljaa käytetty vuosittain hieman yli kolme miljardia kiloa. Neljän pääviljalajin tuotanto on vaihdellut 2,9–4,2 miljardin kilon välillä, joten viljaa on riittänyt vientiin asti. Eniten Suomesta on viety kauraa, viimeisen kymmenen vuoden aikana lähes vuosittain hieman yli 300 miljoonaa kiloa. Ruis on vilja, jota säännöllisesti tuodaan Suomeen, keskimäärin 50 miljoonaa kiloa vuodessa.

Suurin osa eli noin kaksi kolmannesta viljasadosta käytetään kotieläinten ruokintaan. Rehuksi käytetystä viljasta kolmannes kiertää rehuteollisuuden kautta takaisin tiloille. Ohraa maatilat käyttävät rehuksi suoraan eniten, kun taas rehuteollisuuteen menevä vilja jakaantuu melko tasaisesti kaikkien kolmen rehuteollisuuden käyttämän viljan, ohran, vehnän ja kauran kesken. Vain noin seitsemäsosa viljasta menee suoraan elintarvikekäyttöön.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Maataloustuotteiden tuottajahinnat

Lähes kaikkien maataloustuotteiden tuottajahinnat olivat vuonna 2014 edellisvuotta alhaisemmat. Lampaanlihan tuottajahinta oli kuitenkin poikkeus, sillä sen keskimääräinen hinta oli edellisvuotta korkeampi.

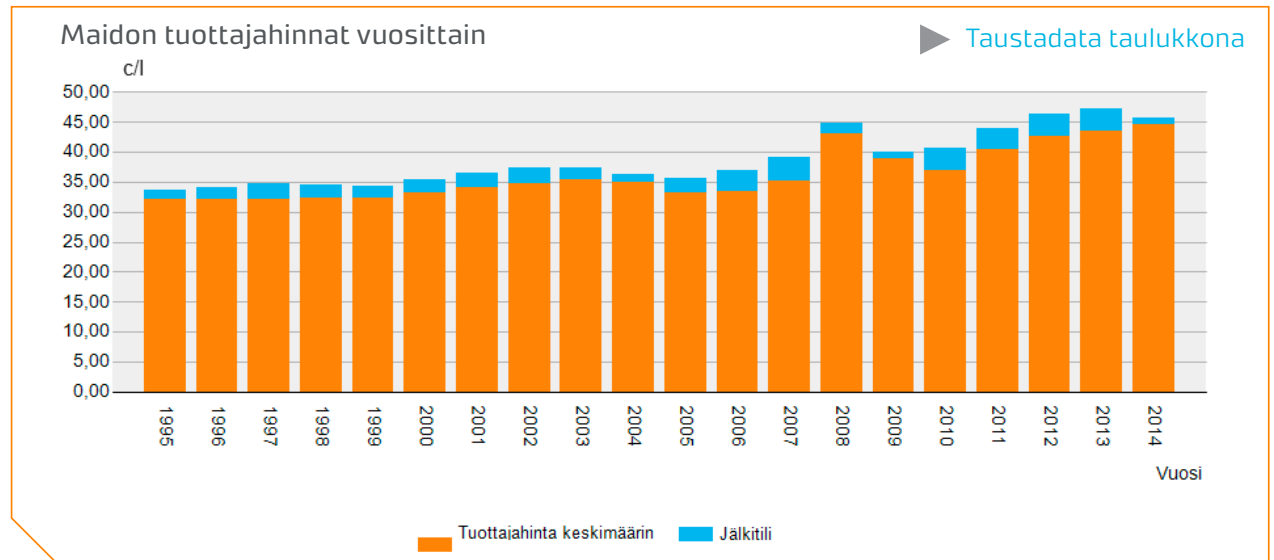
Maidon tuottajahinta laski

Maidontuottajille maksettiin keskipitoisesta maidosta keskimäärin 45,60 senttiä litralta vuonna 2014 eli runsaat kolme prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Luvussa on huomioitu maidon tilityshinnan lisäksi vuosittainen jälkitili.

Maidon tuottajahinta nousi vuodesta 2009 vuoteen 2013, mutta kääntyi laskuun vuoden 2014 puolivälissä vientimarkkinoiden heikentyessä. Vuodelta 2014 maksettiin maidontuottajille myös pienempi jälkitili. Hinnanlasku on jatkunut vuonna 2015.

Vain lampaanlihan hinnassa nousua

Kaikkien lihalaatujen keskimääräiset tuottajahinnat ovat vahvistuneet melko tasaisesti vuodesta 2010 lähtien, mutta vuonna 2014 hinnat kääntyivät lampaanlihaa lukuun ottamatta laskuun. Sianlihasta, joka on puolet koko lihantuotannosta, maksettiin tuottajille vuonna 2014 keskimäärin 1,58 euroa kilolta eli yhdeksän prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Naudanlihan kes-

kimääräinen tuottajahinta oli 3,03 euroa kilolta eli kaksi prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Siipikarjanlihasta maksettiin keskimäärin 1,48 euroa kilolta eli neljä prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Lampaanlihan keskimääräinen tuottajahinta oli 3,48 euroa kilolta eli kuusi prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Kananmunien tuottajahinnat laskivat

Kananmunista maksettiin tuottajille keskimäärin (A- ja B-luokka keskimäärin) 1,00 euroa kilolta vuonna 2014 eli 15 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Tätä ennen vuosina 2010-

Kuva: Luken kuva-arkisto

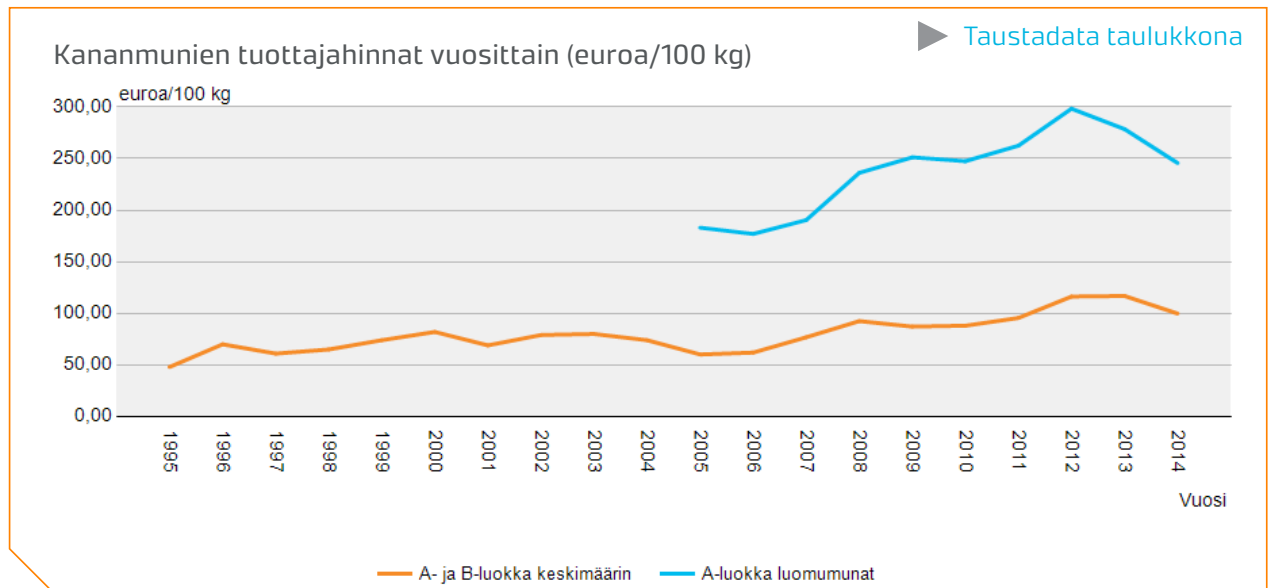
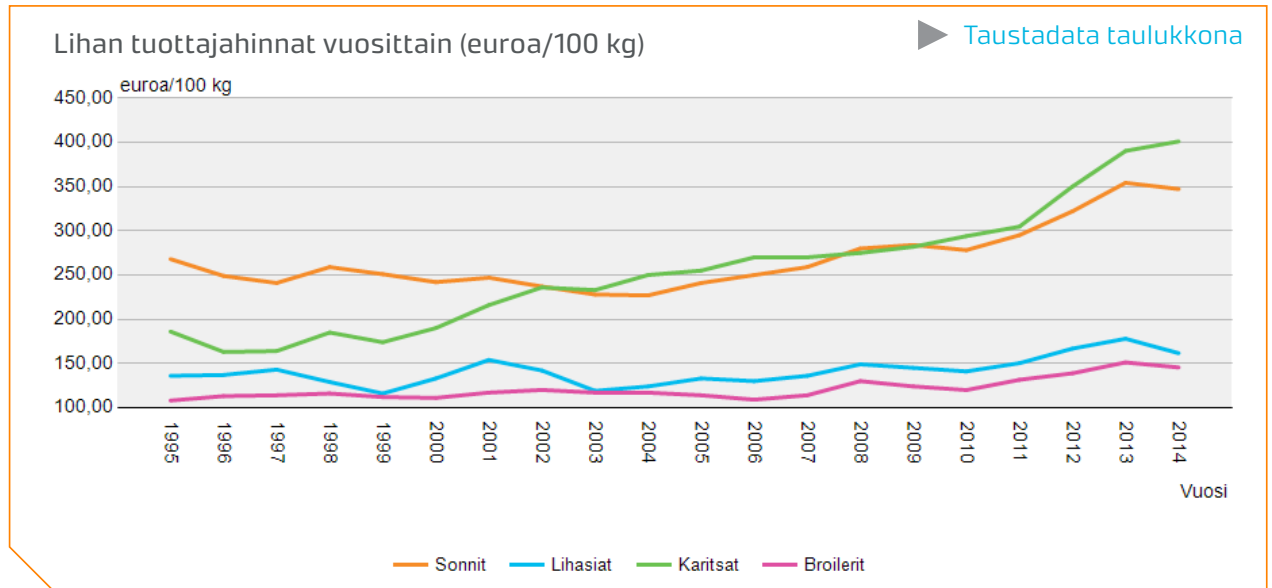
2013 tuottajahinta nousi 0,87 eurosta 1,17 euroon kilolta.

Tuotantotavoittain tarkasteltaessa lattiakanojen munista maksettiin enemmän kuin virikehäkkipokkanojen munista: lattiakanojen munista 1,05 euroa kilolta ja virikehäkkipokkanojen munista 0,95 euroa kilolta. Luomukananmunista maksettiin keskimäärin 2,46 euroa kilolta, mikä oli 12 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Luomukananmunien tuottajahinta laski toista vuotta peräkkäin.

Viljan tuottajahinnat alenivat 20 prosenttia

Viljelijöille maksettu leipävehnän keskimääräinen perushinta vuonna 2014 oli 167 euroa tonnilta eli 17 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Rukiin hinta oli 197 euroa tonnilta eli 10 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Sekä vehnän että rukiin, jotka ovat perinteisiä leipäviljalajeja, keskimääräiset tuottajahinnat nousivat neljänä edellisenä vuonna, mutta kääntyivät laskuun vuonna 2014. Alkuvuonna 2015 rukiin keskimääräinen kuukausihinta on jatkanut laskuaan, mutta leipävehnän hinta on noussut.

Rehuohrasta maksettiin tuottajille perushintana vuonna 2014 keskimäärin 133 euroa tonnilta ja mallasohrasta 159 euroa tonnilta eli 24 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Kauran keskimääräinen perushinta oli 126 euroa tonnilta eli

25 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Rehuviljojen hinta kääntyi laskuun jo vuonna 2013. Kuukausittain tarkasteltaessa rehuohran keskimääräinen hinta lähti nousuun loppuvuodesta 2014 ja on jatkunut alkuvuodesta 2015. Myös kauran keskimääräinen kuukausihinta nousi loppuvuodesta 2014, mutta saavutti huippunsa alkuvuonna 2015.

Rypsin ja rapsin keskimääräinen perushinta vuonna 2014 oli 362 euroa tonnilta eli 12 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

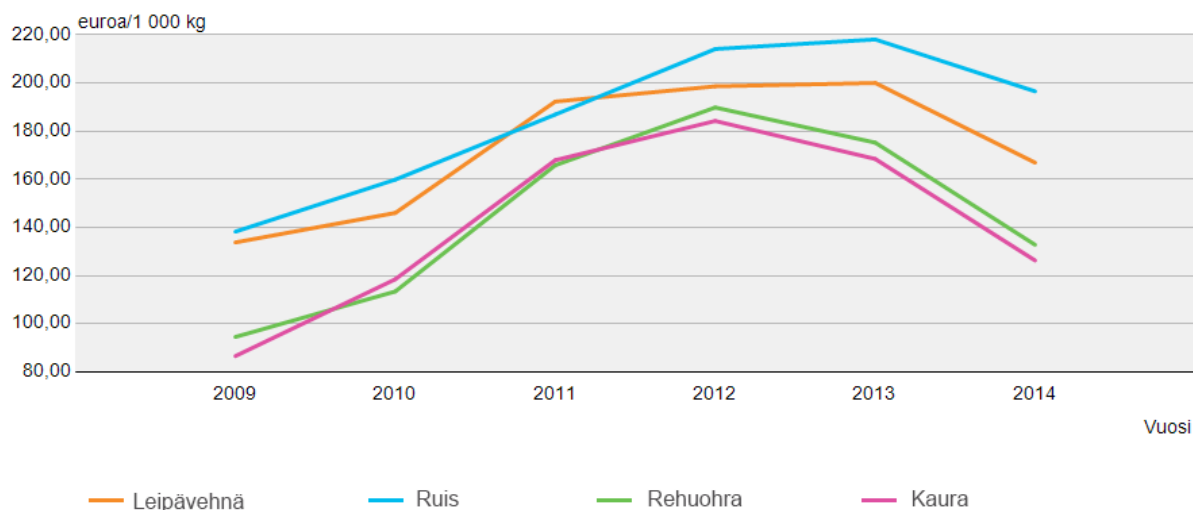
Ruokaperunan tuottajahinta vuonna 2014 oli keskimäärin 0,15 euroa kilolta eli 0,09 euroa edellisvuotta alhaisempi. Vuonna 2013 ruokaperunan hinta oli korkein viiteen vuoteen. Varhaisperunan keskimääräinen hinta vuonna 2014 oli 0,46 euroa kilolta eli 0,10 euroa edellisvuotta enemmän.

Tuottajahinta pohjaa kyselyihin

Tuottajahinta on viljelijän maataloustuotteesta saama hinta ilman arvonlisäveroa. Tiedot tuottajahinnoista perustuvat ensimmäisille ostajille eli meijereille, teurastamoille, maatalouskaupalle, viljaa käyttävälle teollisuudelle sekä kananmuna- ja perunapakkaamoille tehtyihin kyselyihin. Tiedot kerätään kuukausittain ja ne löytyvät [tilaston kotisivuilta](#).

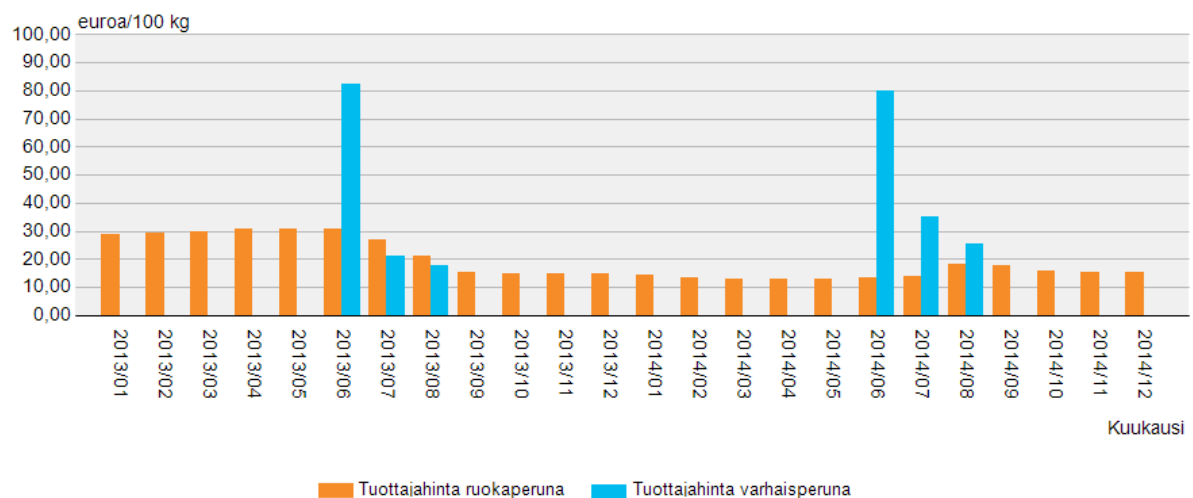
Viljan tuottajahinnat vuosittain (euroa/1000 kg)

[Taustadata taulukkona](#)

Ruokaperunan tuottajahinnat kuukausittain

[Taustadata taulukkona](#)

Ravintotase

Elintarvikkeista Suomessa kulutetaan eniten nestemäisiä maitotuotteita. Vuonna 2014 niitä kului keskimäärin lähes 180 kiloa henkeä kohti, pari prosenttia edellisvuotta vähemmän. Tästä määrästä maidon osuus on yli 70 prosenttia.

Kevytmaidon juodaan eniten

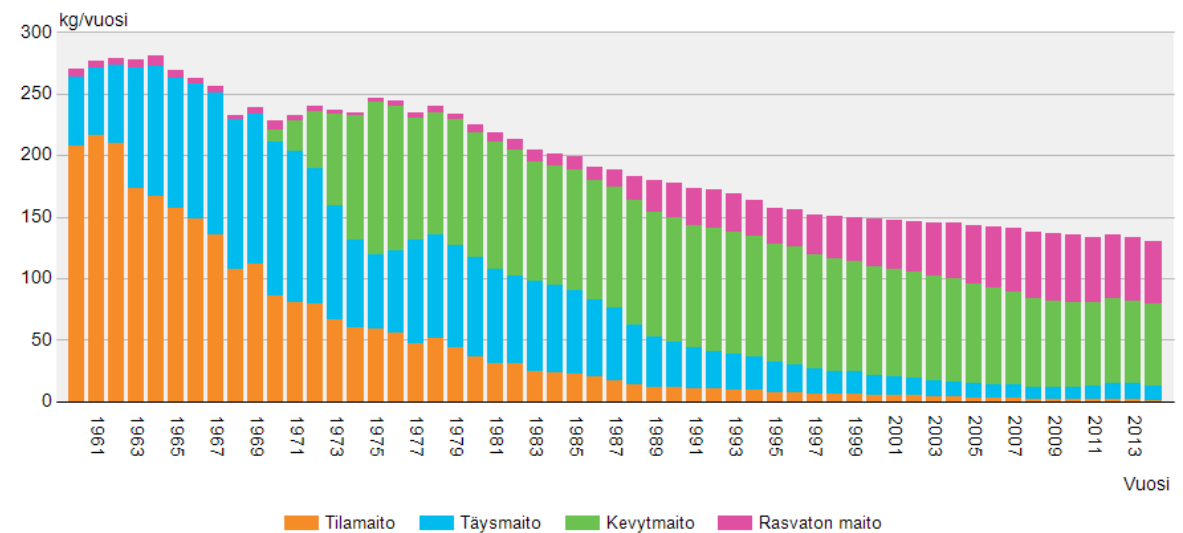
Noin puolet maidosta juodaan kevytmaidona, 40 prosenttia rasvattomana ja kymmenkunta prosenttia täysmaidona. Täysmaidon kulutus kääntyi viime vuonna lievään laskuun usean vuoden nousun jälkeen. Myös rasvattoman maidon kulutus väheni hieman edellisvuodesta. Maitotuotteista suosituin on jogurtti, jota syödään vähän yli 20 kiloa vuodessa. Sen kulutus on kuitenkin muuttaman viime vuoden aikana kääntynyt laskuun muun muassa muiden maitopohjaisten tuoretuotteiden kuten maustettujen rahkojen suosion lisääntyessä.

Viljan kulutuksessa ei suuria muutoksia

Viljan kokonaiskulutus on pysynyt noin 80 kilossa jo usean vuoden ajan. Määrästä yli puolet on vehnää, jonka kulutus on viime vuosina ollut keskimäärin 46 kiloa. Rukiin kulutus oli 15 kiloa vuonna 2014, laskua oli vajaan kilon verran edellisvuodesta. Kauran kulutus puolestaan kasvoi kilon verran, noin kuuteen ja puoleen kiloon. Riisin kulutus on pysytellyt aika tasaisesti reilussa

Maidon kulutus henkeä kohti 1960–2014

► [Taustadata taulukkona](#)

viidessä kilossa, nyt näkyi pientä laskua edellisestä vuodesta

Sianlihan kulutus laski ja kananmunien nousi

Lihaa kului vuonna 2014 keskimäärin 77 kiloa henkeä kohti, kun mukaan lasketaan myös riista ja sisäelimet. Määrästä vajaa puolet oli sianlihaa, jonka kulutus pieneni kolmisen prosenttia edellisvuodesta. Siipikarjanlihan kulutus sen sijaan jatkoi nousuaan edellisvuosien tapaan. Nousua

kertyi 0,6 kiloa. Myös naudanlihan kulutuksessa oli pientä nousua.

Kananmunia syötiin hieman alle 11 kiloa. Kulutus oli edelleen lievässä nousussa – kasvua oli vajaa kaksi prosenttia edellisestä vuodesta. Voin kulutus laski parin vuoden takaiselle tasolle noin neljään kiloon. Juuston kulutus kasvoi noin 25 kiloon henkeä kohti.

Kulutuksessa muutoksia vuosikymmenten aikana

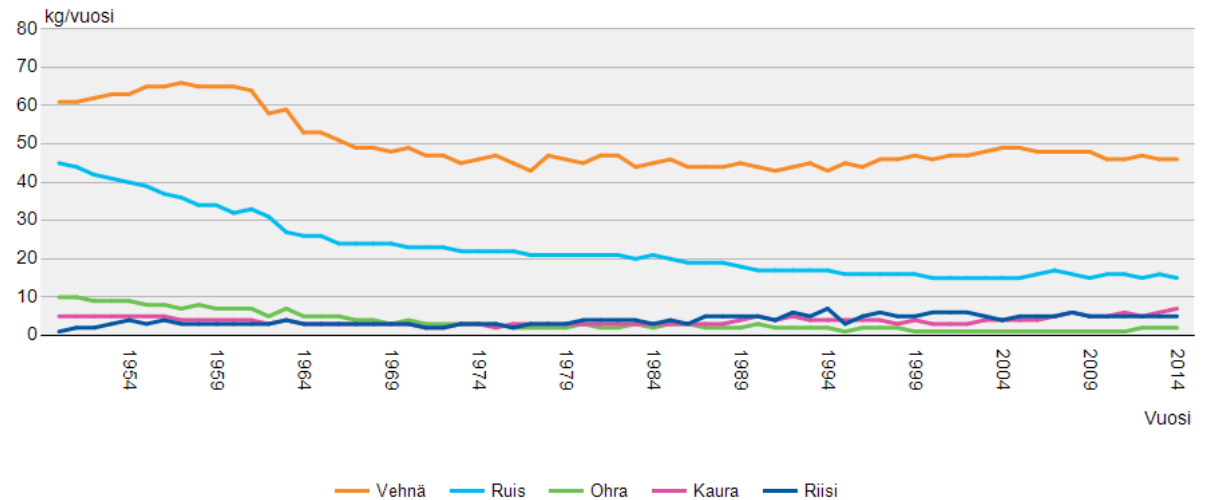
Ravintotaseen avulla on tilastoitu elintarvikkeiden kulutusta jo vuodesta 1950 lähtien. Kulutus on tämän ajan kuluessa muuttunut paljon. Esimerkiksi rukiin kulutus oli 1950-luvun alussa vielä reilusti yli kolmanneksen koko ruoaksi käytetystä viljamäärästä, 120 kilosta, ja vehnän osuus noin puolet. Nykyisin viljaa kulutetaan vuodessa keskimäärin 80 kiloa ja siitä yli puolet on vehnää, mutta ruista enää vain viidennes.

Lihan kulutus on puolestaan kasvanut 30 kilosta 77 kiloon. Maitotuotteista maidon kulutus on vähentynyt kolmannekseen eli vajaaseen 130 litraan 1950-luvun alkuvuosiin verrattuna. Juustoa syötiin yli kuusikymmentä vuotta sitten vain keskimäärin kolmisen kiloa vuodessa, nykyisin määrä on jo noin 25 kiloa. Voita puolestaan kului 15 kilon verran, nyt enää nelisen kiloa. Perunan kulutus on pudonnut lähes kolmannekseen kuudenkymmenen vuoden takaisesta määrästä. 1950-luvun alussa perunaa syötiin enemmän kuin viljaa eli 140 kiloa henkeä kohti. Nykyään sen käyttö on enää noin 60 kiloa vuodessa.

► Ravintotase

Viljan kulutus henkeä kohti 1950–2014

► Taustadata taulukkona

► Lihan kulutus 1950–2014

2014 suomalaiset söivät keskimäärin 77 kg lihaa, josta

Metsätilastot

Kuva: Erkki Oksanen/Luke

Metsätilastollinen vuosi 2014

Valtakunnan metsien 11. inventoinnin tulokset valmistuneet

Suomen maapinta-alasta metsätalousmaa kattaa 86 prosenttia eli 26,2 miljoonaa hehtaaria, josta valtaosa – 20,3 miljoonaa hehtaaria – on pääosin puuntuotantoon käytettävissä olevaa metsämaata. Puuston kokonaistilavuus on 2,4 miljardia kuutiometriä ja vuotuinen kokonaiskasvu 105,5 miljoonaa kuutiometriä. Puuston poistuma on viime vuosina ollut 72 prosenttia puuntuotannon maan metsien kasvusta.

Yksityismetsäomistajia 685 000

Yksityishenkilöillä oli vuoden 2013 lopussa omistuksessaan 376 000 vähintään yhden hehtaarin metsätilakokonaisuutta, joiden keskimääräinen pinta-ala oli noin 28 hehtaaria. Metsänomistajien lukumäärä ylsi kuitenkin 685 000 henkilöön, koska yhdellä metsätilakokonaisuudella on tavallisesti useita omistajia. Muiden metsänomistajaryhmien hallussa metsätilakokonaisuuksia oli 7 500.

Metsänhoito- ja metsänparannustyöt jääneet tavoitteistaan

Metsänhoito- ja metsänparannustöihin käytettiin vuonna 2014 kaikkiaan 302 miljoonaa euroa, mikä oli reaalisesti saman verran kuin vuotta aiemmin. Tästä valtaosa – 216 miljoonaa euroa – kului yksityismetsissä. Kokonaisrahoituksesta eniten meni taimikonhoitoon. Kansallisessa metsäohjelmassa 2015 keskeisimmille metsänhoito- ja metsänparannustyölajeille asetetuista vuotuisista tavoitemääristä on kuitenkin jääty lähes kaikissa työlajeissa.

Puukauppa supistui

Vuoden 2014 teollisuuspuun puukaupalle oli ominaista melko vakaana pysynyt hintataso sekä vähentyneet ostomäärät. Yksityismetsistä ostetun puun kanto- ja hankintahinnat olivat reaalisesti lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Kymmenen edeltävään vuoteen verrattuna hintataso molemmissa kauppatavoissa oli kuitenkin keskimäärin kahdeksan prosenttia alempi. Puukaupamäärä – 34,0 miljoonaa kuutiometriä – supistui edellisvuodesta kahdeksan prosenttia.

Energiapuun kaupalle uusi tilasto

Luonnonvarakeskus aloitti energiapuun kaupan tilastoinnin vuonna 2014. Tilastossa on tietoja lämpö- ja voimalaitosten käyttämän metsähakkeen raaka-aineeksi ostetun energiapuun hinnoista ja määristä.

Hakkuut ja puuston poistuma ennätyslukemissa

Metsäteollisuuden käyttöön hakatun raakapuun määrä - 55,9 miljoonaa kuutiometriä - oli vuonna 2014 edellisvuoden taapaa huippulukemissa. Tätä enemmän raakapuuta on hakattu ainoastaan vuonna 2007, jolloin määrä kipusi 57,7 miljoonaan kuutiometriin. Yksityismetsien osuus vuoden 2014 kokonaishakkuista oli 80 prosenttia. Lisääntyneiden hakkuiden myötä myös hakkuukertymä ja puuston poistuma saavuttivat kaikkien aikojen ennätyslukemat.

Kantorahatulot edellisvuoden tasolla

Vuonna 2014 metsänomistajat saivat bruttokantorahatuloja kaikkiaan 1,92 miljardia euroa, mikä oli reaalisesti saman verran kuin vuotta aiemmin. Valtaosa kantorahatuloista - 84 prosenttia eli 1,62 miljardia euroa - kertyi yksityismetsistä. Valtion ja metsäteollisuuden metsistä tuloja saatiin 0,30 miljardia euroa. Yksityismetsien tulot nousivat edellisvuodesta reaalisesti yhden prosentin, mutta jäivät kolme prosenttia alemmiksi kuin tätä edeltäneellä kymmenvuotiskaudella keskimäärin.

Selluteollisuus suurin raakapuun käyttäjä

Raakapuuta käytettiin 73,4 miljoonaa kiintokuutiometriä vuonna 2014, mikä oli saman verran kuin vuotta aiemmin. Lähes 90 prosenttia siitä kului metsäteollisuustuotteiden valmistukseen lopun mennessä energiantuotantoon pientalojen polttopuuna ja lämpö- ja voimalaitosten käyttämänä metsähakkeena. Selluteollisuuden osuus metsäteollisuuden raakapuun käytöstä oli 46 ja sahateollisuuden 37 prosenttia. Tähän asti lähes jatkuvassa kasvussa ollut lämpö- ja voimalaitosten käyttämän metsähakkeen määrä supistui 7,5 miljoonaan kuutiometriin.

Paperi tärkein metsäteollisuuden vientituote

Suomesta vietiin metsäteollisuustuotteita vuonna 2014 kaikkiaan 11,2 miljardin euron arvosta. Vienti kasvoi edellisvuodesta reaalisesti yhdellä prosentilla, mutta oli 12 prosenttia edeltäneen kymmenen vuoden keskiarvoa pienempi. Metsäteollisuuden osuus Suomen koko tavaraviennistä oli viidennes. Tärkein yksittäinen tavaryhmä, paperi, kattoi viennin arvosta 40 prosenttia. Puun tuonti Suomeen supistui edellisvuodesta 10,2 miljoonaan kuutiometriin. Valtaosa tuontipuusta oli koivukuitupuuta ja haketta. Tuontipuusta 80 prosenttia tuli Venäjältä. Tuonnin osuus metsäteollisuuden raakapuun kokonaishankinnasta oli kuudennes, kun se parhaimmillaan on ollut lähes 30 prosenttia.

Yksityismetsien liiketulos supistui lievästi

Yksityismetsätalouden reaalinen liiketulos oli 1,41 miljardia euroa vuonna 2014, mikä vastasi 105 euroa metsämaan hehtaaria kohti. Edellisvuoteen verrattuna liiketulos supistui vain 1,5 prosenttia. Yksityismetsien puuntuotannon reaalinen sijoitus-tuotto oli 2,3 prosenttia. Tuotto oli 2,4 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin.

Metsävarat

Suomen metsävaratiedot perustuvat Luonnonvarakeskuksen valtakunnan metsien inventointeihin (VMI), joita on tehty 1920-luvulta alkaen. Inventoinneissa kerätään tietoja metsien pintaaloista, puuston määrästä ja kasvusta sekä metsien tilasta ja biologisesta monimuotoisuudesta. Tuoreimmat tiedot on koostettu valtakunnan metsien 11. inventoinnista (VMI11), jonka maastotyöt tehtiin vuosina 2009–2013. VMI:n tietotuotanto ei kuulu Luonnonvarakeskuksen Tilastopalveluihin, mutta on oleellinen osa kansallisia metsätilastoja.

Metsätalousmaa jaettu neljään maaluokkaan

Suomen maapinta-ala jaetaan maaluokkiin käyttötarkoituksensa mukaan. Metsätalousmaaksi luokitellaan maa, jolla ei ole muuta pääasiallista käyttötarkoitusta, eli se ei ole esimerkiksi maatalousmaata tai rakennettua maata. Metsätalousmaahan sisältyy sekä puuntuotantoon käytettävissä oleva maa että alueet, joilla metsätalouden harjoittaminen ei ole sallittua suojelun – kuten lakiin, kaavoitukseen tai omistajan päätökseen liittyvän rajoituksen – vuoksi.

Metsätalousmaa jaetaan puuntuotoskyvyn perusteella metsämaahan, kitumaahan ja joutomaahan. Lisäksi metsätalousmaahan kuuluu

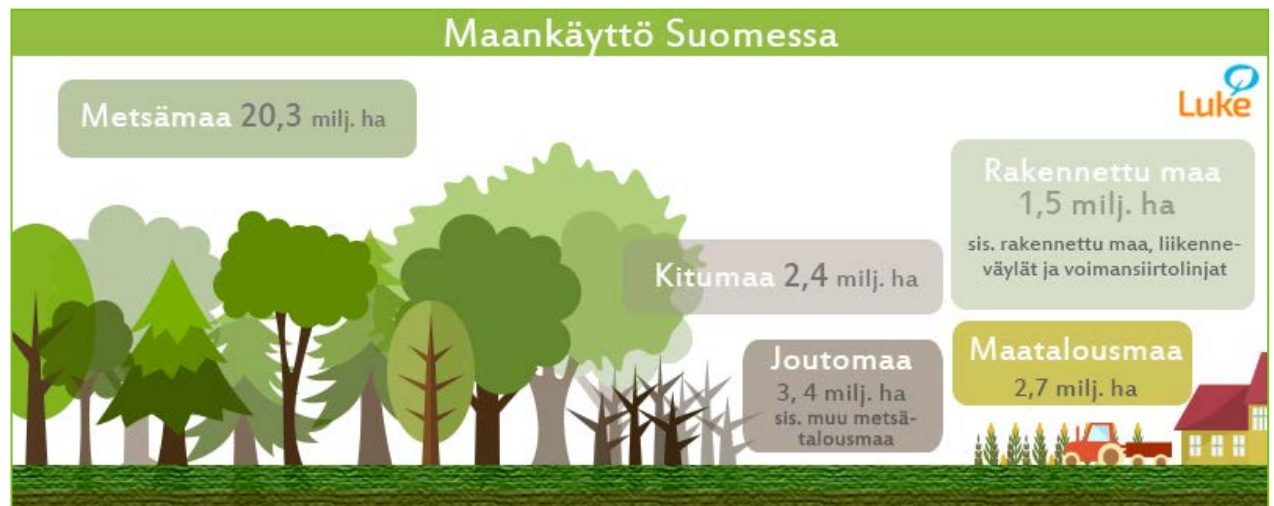
muu metsätalousmaa, johon sisältyvät metsätaloutta palvelevat alueet, kuten metsätiet ja pysyvät puutavaran varastopaikat. Metsätaloutta harjoitetaan pääosin metsämaalla ja jonkin verran myös sitä vähempituottoisella kitumaalla. Valtakunnan metsien inventoinnissa puuston tilavuus- ja kasvutiedot perustuvat metsä- ja kitumaalla olevaan puustoon. Joutomaa on lähes tai täysin puutonta aluetta.

Suurin osa maapinta-alasta metsää

Suomen maapinta-alasta (30,4 milj. ha) metsätalousmaa kattaa 86 prosenttia eli 26,2 miljoonaa hehtaaria. Tästä valtaosa – 20,3 miljoonaa heh-

taaria – on metsämaata. Kitumaata on 2,4 miljoonaa, joutomaata 3,2 miljoonaa ja muuta metsätalousmaata 0,2 miljoonaa hehtaaria. Etelä-Suomessa metsätalousmaata on kaikkiaan 12,0 miljoonaa hehtaaria (78 % koko maapinta-alasta) ja Pohjois-Suomessa (Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnat) 14,2 miljoonaa hehtaaria (95 %).

Metsätaloutta harjoitetaan pääosin metsämaalla, josta yli 90 prosenttia, noin 18,4 miljoonaa hehtaaria, on käytettävissä puuntuotantoon. Etelä-Suomessa puuntuotantoon tarkoitettua metsämaata on 10,8 miljoonaa hehtaaria,

97 prosenttia metsämaan pinta-alasta. Pohjois-Suomessa vastaava ala on 7,6 miljoonaa hehtaaria, mikä kattaa metsämaasta 83 prosenttia. Suurin osa puuntuotannon ulkopuolella olevista suojelualueista sijoittuu Pohjois-Suomeen.

Soiden osuus metsä-, kitu- ja joutomaasta on 34 prosenttia (8,8 milj. ha). Niistä luokitellaan rämeiksi 58, korviksi 24 ja puuttomiksi avosoiksi 17 prosenttia. Etelä-Suomessa suot peittävät metsätalousmaasta 25 ja Pohjois-Suomes-

sa 41 prosenttia. Ojitettujen soiden kokonaiala on 4,6 miljoonaa hehtaaria. Ojitettuja kankaita, joista osa on alun perin suota, on 1,3 miljoonaa hehtaaria.

Pääosa Etelä-Suomen korvista ja rämeistä on ojitettu. Ojitukset ovat muuttaneet kitu- ja joutomaan soita metsämaaksi tai parantaneet puuston kasvuolosuhteita huonosti kasvaneilla metsämaan soilla. Nykyisin soiden uudisojitus on käytännössä lopetettu ja ojitusalueita hoidetaan

kunnostusojituksin. Suometsien metsätaloudellinen merkitys kasvaa tulevaisuudessa, sillä parissa vuosikymmenessä ojitusalueiden osuuden Suomen metsien hakkuumahdollisuuksista on ennakoitu nousevan noin viidennekseen.

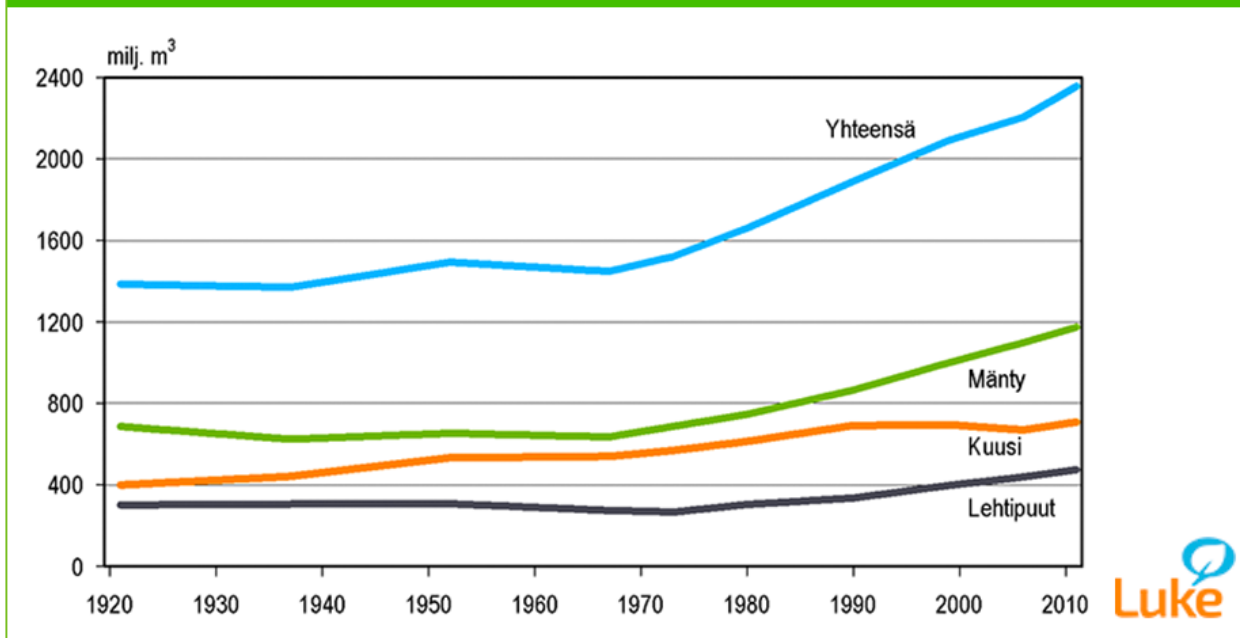
Puustosta puolet mäntyä

Puuston tilavuus metsä- ja kitumaalla on 2 356 miljoonaa kuutiometriä. Tilavuus on kasvanut 1970-luvulta lähes 60 prosenttia, koska puuston kasvu on lisääntynyt selvästi enemmän kuin hakkuut. Puuston tilavuudesta 90 prosenttia - 2 123 miljoonaa kuutiometriä - sijaitsee puuntuotannon maalla. Kangasmailla puustosta kasvaa 1 806 miljoonaa ja soilla 551 miljoonaa kuutiometriä.

Puustosta 50 prosenttia on mäntyä, 30 prosenttia kuusta ja 17 prosenttia koivua. Loput kolme prosenttia koostuu muista lehtipuista. Hieskoivun osuus puuston tilavuudesta kattaa 12 ja rauduskoivun viisi prosenttia. Rauduskoivua kasvaa miltei yksinomaan kangasmailla, kun taas hieskoivulle sopivat kasvupaikaksi myös suot.

Metsämaalla kasvavan puuston keskitilavuus ylittää nykyisin 113 kuutiometriin hehtaarilla, kun se vielä 1970-luvun alkupuolella jäi 75 kuutiometriin. Kangasmailla puuta on keskimäärin 116 ja soilla 104 kuutiometriä hehtaarilla.

Puuston kokonaistilavuuden kehitys

Puuston kasvu lisääntynyt

Puuston kasvu metsä- ja kitumaalla on 105,5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mikä vastaa 4,6 kuutiometrin vuotuista keskikasvua hehtaarilla. Puuston vuotuinen kasvu lähti voimakkaaseen nousuun 1970-luvulla, mitä ennen se oli pysytellyt kaksi vuosikymmentä hieman alle 60 miljoonassa kuutiometrissä. Viimeisen viiden vuoden aikana metsät ovat tuottaneet vuosittain puuta noin 30 miljoonaa kuutiometriä enemmän kuin sitä on poistunut hakkuissa tai luontaisesti. Kasvun lisääntymiseen on vaikuttanut eniten soi-

den ojitus, parantunut metsänhoito sekä metsien ikäluokkarakenne: 30-60 -vuotiaita nopeimman kasvuvaiheen metsiä on nyt entistä enemmän ja ne ovat runsaspuustoisia. Vajaapuustoisten metsien pinta-ala on pienentynyt voimakkaasti 1970-luvun metsiin verrattuna.

Puuston lisääntynyt kasvu tulee nykyisin pääosin mäntymetsistä, mikä johtuu aikaisemmasta männyn suosimisesta metsien uudistamisessa ja ennen yleisistä soiden ojituksista. Kokonaiskasvusta männyn osuus on 45, kuusen 31, koivun

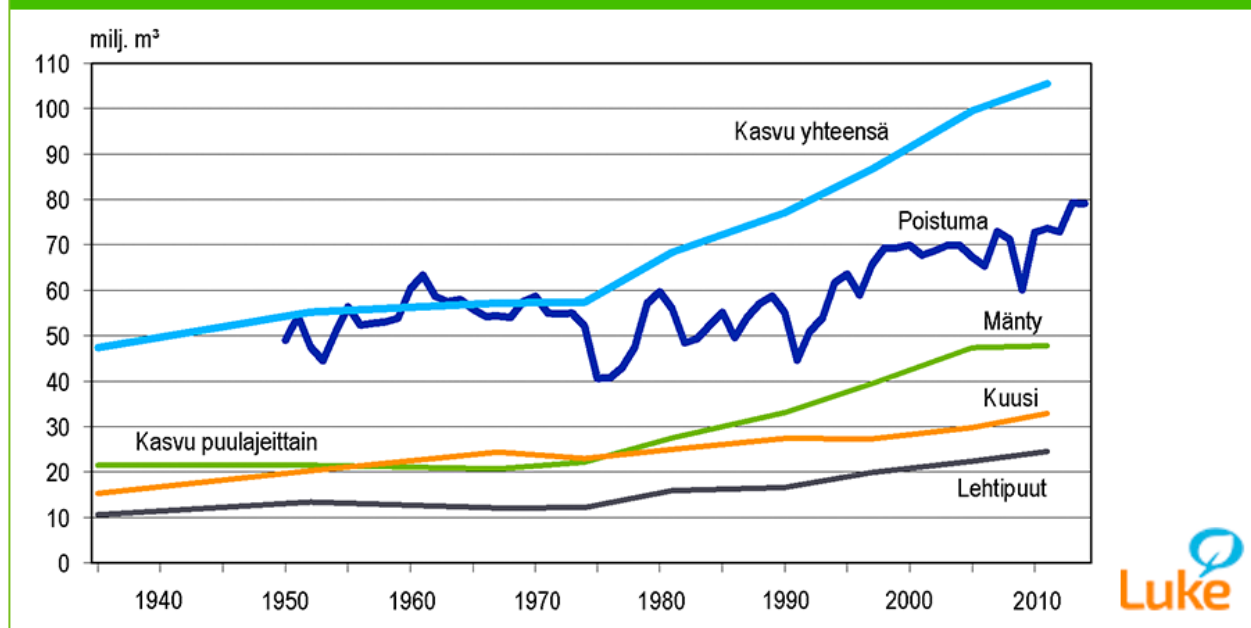
19 ja muiden lehtipuiden neljä prosenttia. Kuusen kasvu on lisääntynyt suhteellisesti hitaammin kuin männyn viimeisen kahden vuosikymmenen kuluessa. Metsäverotuksen siirtymäaikana 1993-2005 hakkuukypsiä vanhoja kuusimetsiä uudistettiin runsaasti, mutta pienten taimikoiden tilavuuskasvu on vielä vähäistä.

Suurin osa metsistä yksityisomistuksessa

Yksityismetsänomistajat omistavat metsätalousta 53, valtio 35 ja yhtiöt 7 prosenttia. Loput viisi prosenttia kuuluu kunnille, seurakunnille, yhteismetsille ja muille pienille yhteisöomistajille. Puuntuotannon metsämaasta yksityismetsänomistajien osuus on suurempi eli 67 prosenttia. Valtion osuus puuntuotannon metsämaasta jää 18 prosenttiin, sillä luonnonsuojelualueet sijaitsevat lähes kokonaan valtion mailla. Luonnonsuojelu- ja erämaalakiin perustuvien suojelualueiden maapinta-ala on 3,7 miljoonaa hehtaaria.

Yksityisten metsänomistajien osuus puuston kokonaistilavuudesta on 65 prosenttia (puuntuotannon metsissä 71 %), mikä on enemmän kuin omistajaryhmän osuus metsätalousta 53. Valtion osuus puuston kokonaistilavuudesta jää 21 prosenttiin (puuntuotannon metsissä vain 13 %) eli selvästi metsätalousta omistusoosuutta pienemmäksi, koska pääosa valtion metsäomaisuudesta sijaitsee Pohjois-Suomessa. Yh-

Puuston kasvu ja poistuma

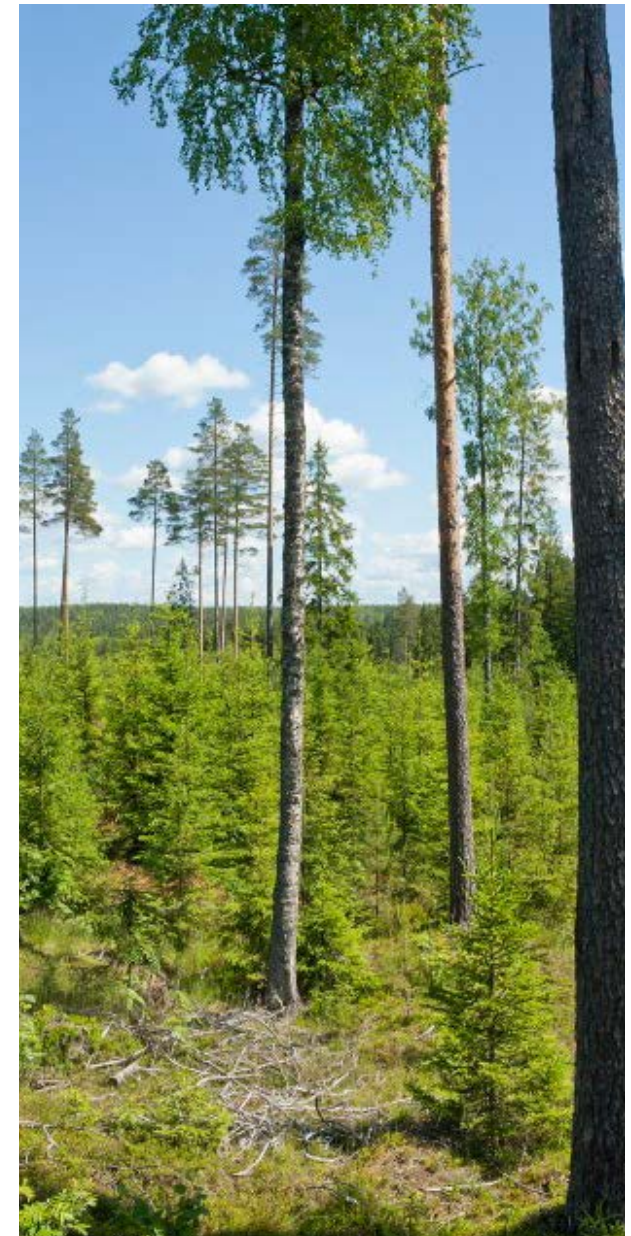

tiöiden omistuksessa puustosta on yhdeksän ja muiden omistajien (kunnat, seurakunnat ja yhteisöt) kuusi prosenttia.

Metsämaan omistusta ja metsätilojen kokoja-kaumaa esitellään vuosikirjan Metsämaan omistus -luvussa, joka perustuu verohallinnon tilastoimiin tietoihin. Verotustiedoista saadut pinta-alat poikkeavat valtakunnan metsien inventoinnissa saaduista luvuista.

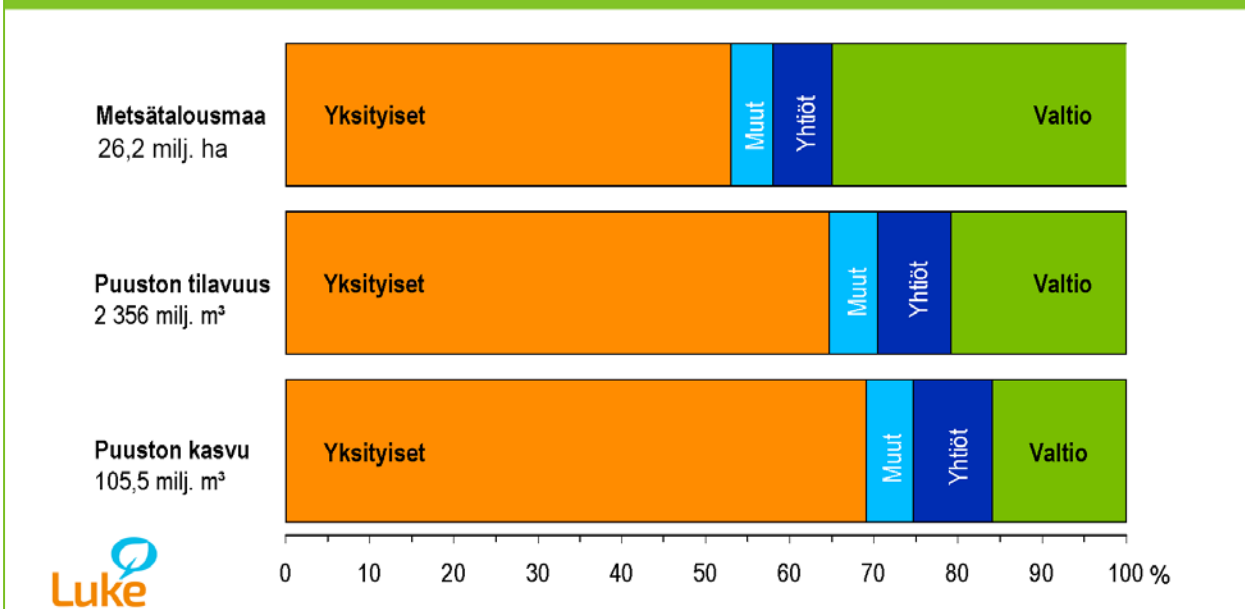
► [Valtakunnan metsien inventoinnin kotisivu](#)

Yksityisten metsänomistajien osuus puuston kokonais-tilavuudesta on 65 %.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Omistajaryhmien osuudet metsätalousmaasta, puuston tilavuudesta ja kasvusta

Metsämaan omistus

Metsämaan omistus -tilastossa esitetään tieto- ja yksityishenkilöiden ja muiden metsänomistajaryhmien omistamien metsätilakokonaisuuksien lukumääristä ja niiden metsämaan pinta-aloista. Yksityishenkilön omistamiksi katsotaan 1) yksin tai puolison kanssa omistettua, 2) verotusyhtymän hallinnoimaa ja 3) kuolinpesän jäsenenä omistettua metsätilakokonaisuutta. Metsätilakokonaisuus kattaa tässä kaikki saman omistajan tai omistajaryhmän metsäkiinteistöt, jotka tilastoidaan yhdeksi kokonaisuudeksi sijaintipaikasta riippumatta.

Yksityismetsillä 685 000 omistajaa

Yksityishenkilöillä oli vuoden 2013 lopussa omistuksessaan 376 000 vähintään yhden hehtaarin metsätilakokonaisuutta. Niiden metsämaan pinta-ala kattoi yhteensä 10,5 miljoonaa hehtaaria, jolloin metsätilakokonaisuuden keskimääräinen pinta-ala oli 27,8 hehtaaria. Vastaava metsänomistajien lukumäärä ylsi kuitenkin 685 000 henkilöön, koska yhdellä metsätilakokonaisuudella on tavallisesti useita omistajia.

Yksityishenkilöiden metsätilakokonaisuuksista omistettiin yksin tai puolison kanssa 73 prosenttia, verotusyhtymänä 15 ja kuolinpesinä 12 prosenttia. Yksin tai puolison kanssa omistettuihin tilakokonaisuuksiin kuului yhteensä 74 prosenttia kaikista yksityisten omistamista metsämaasta.

Alle 20 metsämahehtaarin tilakokonaisuuksia oli lukumääräisesti 61 prosenttia kaikista yksityisten omistamista tiloista, mutta niiden osuus metsämaan alasta jäi 17 prosenttiin. Yli sadan hehtaarin metsätiloja oli vain viisi prosenttia, mutta niiden osuus metsämaan alasta oli 30 prosenttia. Viimeisen seitsemän vuoden aikana (2007-2013) sekä alle kymmenen hehtaarin tilojen että yli 100 hehtaarin tilojen lukumäärät ovat kasvaneet.

Yhteismetsien lukumäärä ja ala kasvanut

Muiden metsänomistajaryhmien hallussa oli vuonna 2013 noin 7 500 metsätilakokonaisuutta, jotka kattoivat yhteensä seitsemän miljoonaa metsämahehtaaria. Siitä valtion metsäomaisuutta oli 4,5, kuntien 0,4 ja seurakuntien runsaat 0,1 miljoonaa hehtaaria. Osakeyhtiöt omistivat 1,5 miljoonaa ja yhteismetsät 0,4 miljoonaa hehtaaria.

Metsää omistavien osakeyhtiöiden määrä on kasvanut viimeisten seitsemän vuoden aikana (2007-2013) yhteensä 672 osakeyhtiöllä (+22 %), mutta niiden yhteenlasketun metsämaan ala on isojen metsätilojen myynnin vuoksi pienentynyt 49 000 hehtaarilla (-3 %). Yhteismetsien määrä on kasvanut peräti 120 uudella yhteismetsäl-

lä (+83 %) ja metsämaan ala 69 000 hehtaarilla (+21 %). Yhteismetsien metsämaan lisäys on peräisin yksityishenkilöiden, osakeyhtiöiden, kuntien ja valtion metsistä.

Erot eri tilastojen välillä

Verohallinnon metsämaan pinta-ala tiedot poikkeavat Luken valtakunnan metsien inventointien (VMI) pohjalta lasketuista metsämaan omista-

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

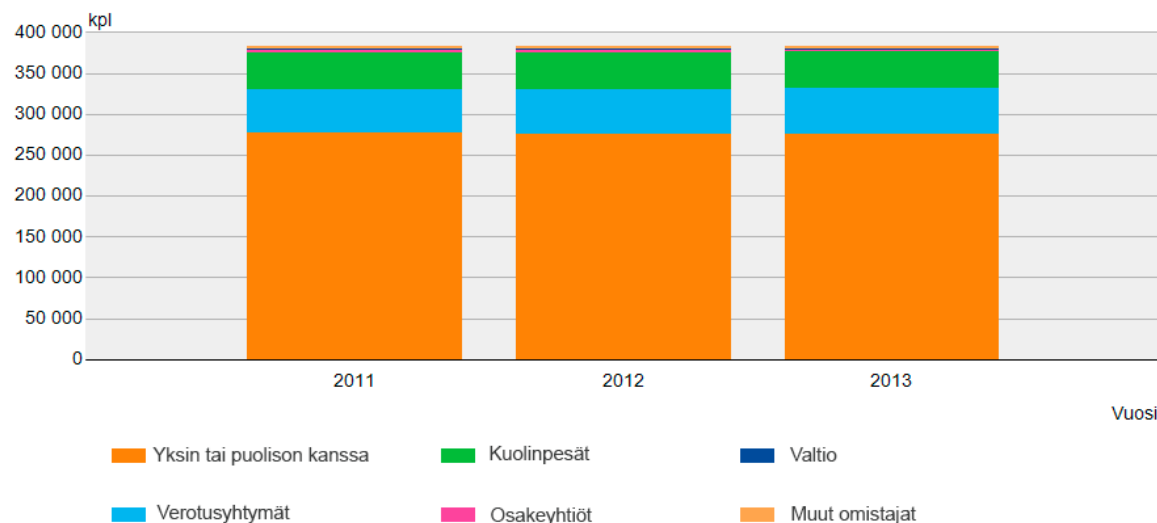
jaryhmittäisistä pinta-aloista. Keskeinen syy on se, että verohallinnon maapohjan laatutiedot pohjautuvat useiden vuosikymmenten kierrolla toteutettuihin ja 1990-luvulla päättyneisiin maapohjan veroluokituksiin, kun taas uusimmat VMI:n maapohjan inventointitiedot perustuvat vuosina 2009-2013 tehtyihin maastomittauksiin. Veroluokitusten toteuttamisen jälkeen esimerkiksi soiden ojitukset ovat lisänneet metsämaan alaa.

Tämän vuoksi tilastossa julkaistut metsämaan pinta-alat ovat aliarvioita metsämaan nykyisestä pinta-alasta. Verohallinnon tietojen mukaan metsämaan kokonaispinta-ala oli 17,5 miljoonaa hehtaaria vuonna 2013, kun VMI:n inventointitietojen (2009-2013) perusteella vastaava pinta-ala oli 20,3 miljoonaa hehtaaria. Yksityismetsien metsämaan pinta-ala oli verohallinnon tietojen mukaan 10,5 miljoonaa hehtaaria ja inventointitietojen perusteella 12,4 miljoonaa hehtaaria.

► [Lisätietoa tilaston kotisivuilta](#)

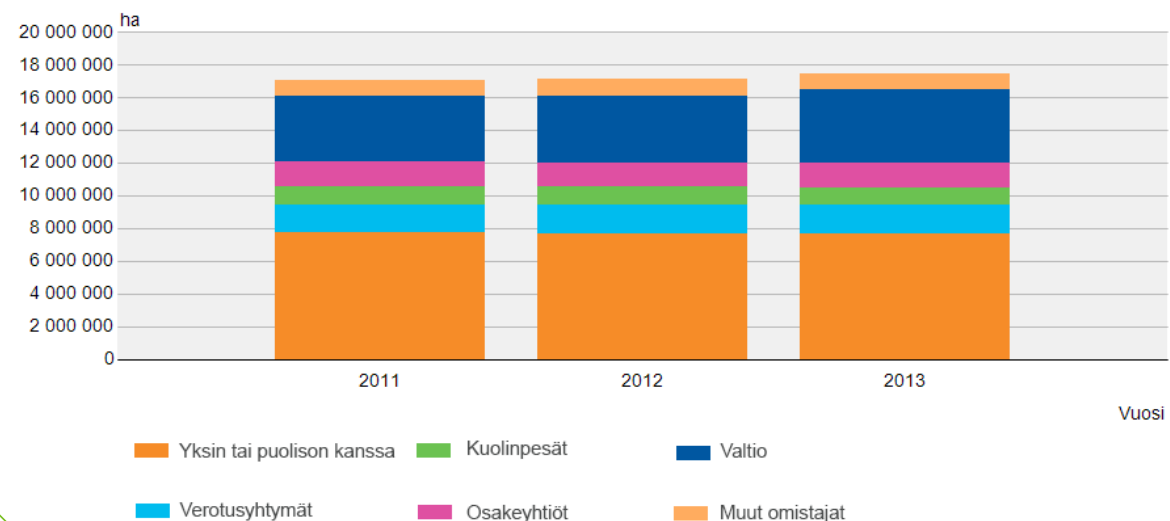
Metsätilakokonaisuudet omistusmuodoittain (lukumäärä)

► [Taustadata taulukkona](#)

Metsätilakokonaisuudet omistusmuodoittain (metsämaan pinta-ala)

► [Taustadata taulukkona](#)

Metsänhoito- ja metsänparannustyöt

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden tilasto kuvaa metsänomistajien vuosittain metsissään tekemien metsänhoito- ja metsäparannustöiden määriä sekä näistä töistä koituneita yksikkö- ja kokonaiskustannuksia. Erilaisia työlajeja tilastoon sisältyy paljon, joista tähän julkaisuun on poimittu keskeisimmät. Tilasto kattaa myös tiedot hakkuupinta-aloista hakkuutavoittain. Kustannustiedot on tässä esitetty reaalisina (defla-tointi: tukkuhintaindeksi, 1949=100), kun Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannassa ne esitetään nimellisinä.

Metsänparannustyöt pitkävaikutteisia

Metsänhoitotyöt parantavat metsän puuston laatua, ja niillä varmistetaan metsien uudistuminen, terveys ja kasvu aina seuraavaan hakkuuseen asti. Metsänparannustyöt ovat yleensä pitkävaikutteisia toimenpiteitä, joilla edistetään metsän uudistamista, lisätään puuntuotokkyä kasvuolosuhteita parantamalla ja varmistetaan ympärivuotinen puunkorjuu. Valtio osallistuu metsänparannustöiden rahoitukseen kestävän metsätalouden rahoituslain mukaisesti.

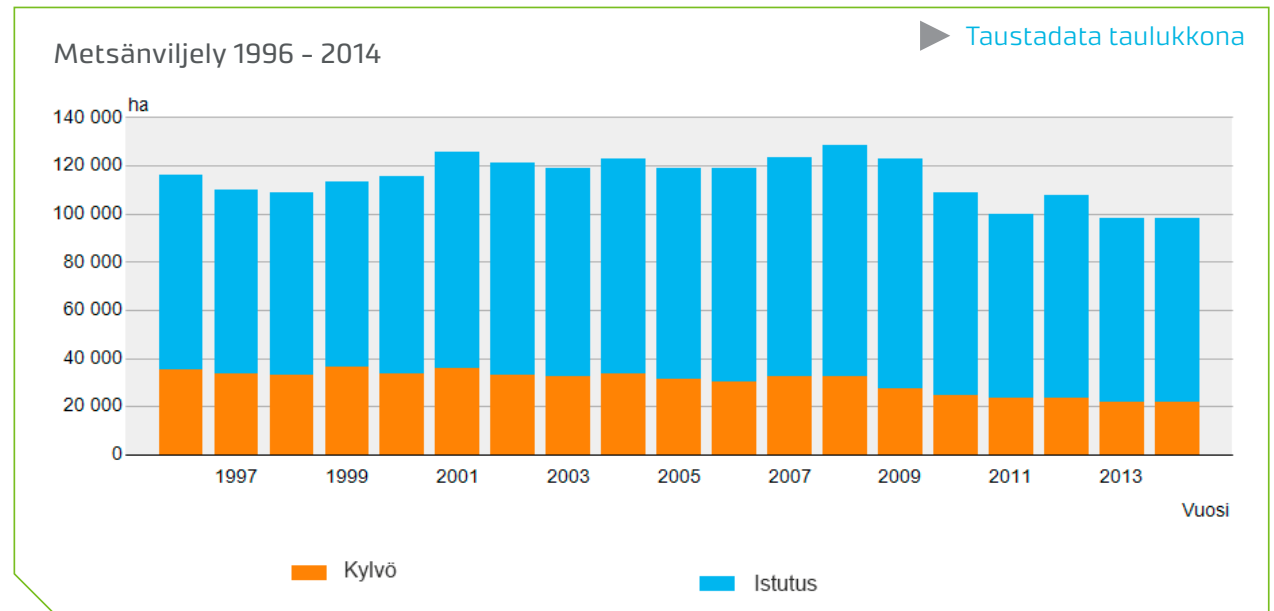
Metsänuudistamistyöt edellisvuoden tasolla

Metsiä uudistettiin vuonna 2014 kaikkiaan 122 000 hehtaaria, josta 98 000 hehtaaria vil-

jelemällä ja 24 000 hehtaaria luontaisesti, mikä oli saman verran kuin vuotta aiemmin. Viljelyalasta istutettiin 76 000 hehtaaria, josta kuusta oli 52 000 ja mäntyä 21 000 hehtaaria. Kylvöala, joka koostui lähes kokonaan männyn kylvöistä, oli 22 000 hehtaaria.

Metsien uudistamisalat ovat viime vuosina supistuneet aikaisempiin vuosiin verrattuna. Metsänviljelyalan pieneneminen seuraa yleensä avohakkuiden vähenemistä viiveellä. Vuotta 2014

edeltäneellä viiden vuoden jaksolla avohakattiin vuosittain keskimäärin 120 000 hehtaaria, mikä oli lähes 20 000 hehtaaria vähemmän kuin vuosina 2004–2008 keskimäärin. Metsänviljelyyn tuotettujen kotimaisten taimien ja tuontitaimimäärien perusteella istutusalat tilastossa näyttäisivät olevan aliarvioita, varsinkin 2010-luvulla. Metsäteollisuuden palveluyritykset ovat lisänneet taimivälitystä metsänomistajille, eikä näiden taimien istutusaloja ole saatu tilastoon kattavasti.

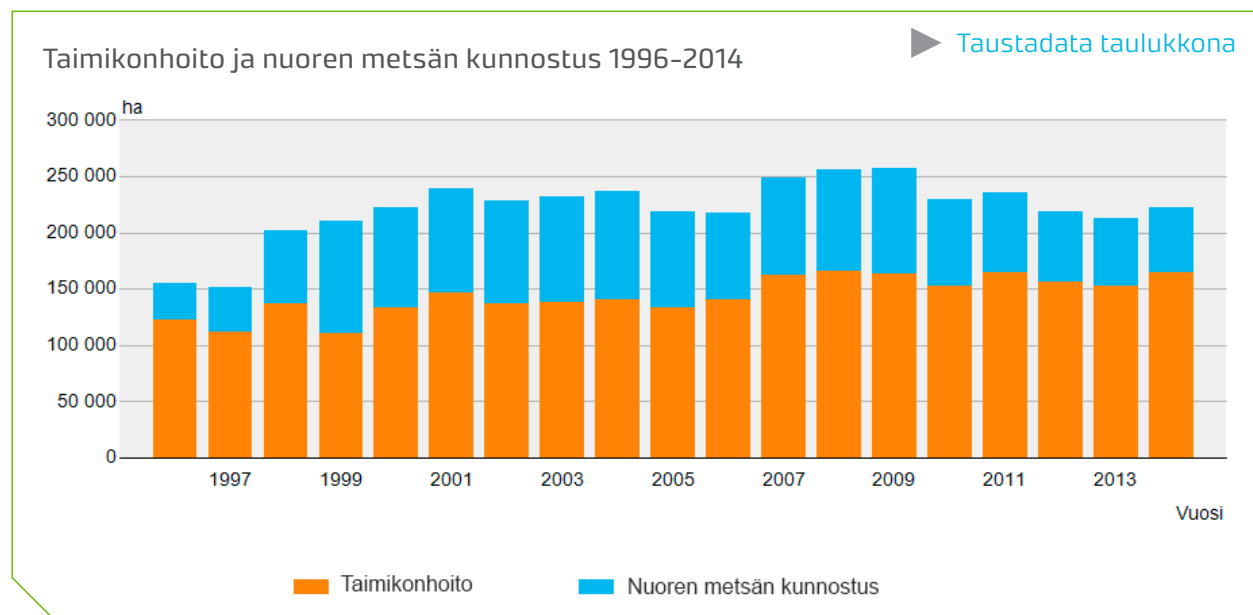
Maanmuokkausala oli vuonna 2014 hieman suurempi kuin vuotta aiemmin, kaikkiaan 111 000 hehtaaria. Yleisin maanmuokkausmenetelmä oli mätästys, joka kattoi kokonaisalasta yli 60 prosenttia. Neljännes muokkausaloista äestettiin. Mätästyksen osuus muokkausalasta on kasvanut 2000-luvun alkupuolelta lähes 40 prosenttiyksikköä.

Taimikonhoitoa enemmän, nuoren metsän kunnostusta vähemmän

Nuoren metsän hoidon eli taimikonhoidon ja nuoren metsän kunnostuksen pinta-ala oli vuonna 2014 yhteensä 222 000 hehtaaria. Tästä oli taimikonhoitoa 165 000 hehtaaria (+8 % edellisvuodesta) ja nuoren metsän kunnostusta 57 000 hehtaaria (-6 %). Kymmenen edeltävän vuoden keskiarvoon verrattuna taimikonhoitoala kasvoi kahdeksan prosenttia, kun taas nuoren metsän kunnostusala jäi 28 prosenttia pienemmäksi. Edellisen kerran nuoria metsiä on kunnostettu vuotta 2014 vähemmän vuonna 1997.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Hakkuupinta-ala supistui lievästi

Vuonna 2014 hakkuiden kokonaispinta-ala supistui edellisvuoteen verrattuna neljä prosenttia ollen yhteensä 690 000 hehtaaria. Tästä 505 000 hehtaarilla tehtiin kasvatushakkuita (-7 %), 168 000 hehtaarilla uudistushakkuita (+3 %) ja 17 000 hehtaarilla (+23 %) muita hakkuita, joista pääosan muodostivat maankäytön muutoksiin johtavat hakkuut, kuten alueen muuttaminen pelloksi tai asutuksen käyttöön.

Kasvatushakkuut ovat 2010-luvulla kattaneet keskimäärin kolme neljänestä koko hakkuu-alaista. Edelliseen vuosikymmeneen verrattuna niiden pinta-ala on kasvanut keskimäärin lähes 30 prosenttia ja painopiste on samalla siirtynyt ensiharvennuksista myöhemmin tehtäviin harvennuksiin. Uudistushakkuissa avohakkuiden pinta-alat ovat vastavana ajanjaksona supistuneet keskimäärin kolme prosenttia ja luontaisen uudistamiseen tähtäävien hakkuiden peräti 30 prosenttia.

Metsänparannustyöt kasvussa

Metsäteihin liittyviä töitä lukuun ottamatta kaikkien metsänparannustöiden työmäärät kasvoivat vuodesta 2013. Metsänlannoitusala nousi kahdeksan prosenttia 44 000 hehtaariin. Tästä kasvatyslannoituksia tehtiin 32 000 hehtaarilla (+18 %) ja terveyslannoituksia 12 000 hehtaarilla (-11 %). Vanhoja ojitusalueita kunnostettiin

62 000 hehtaaria, mikä oli 12 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

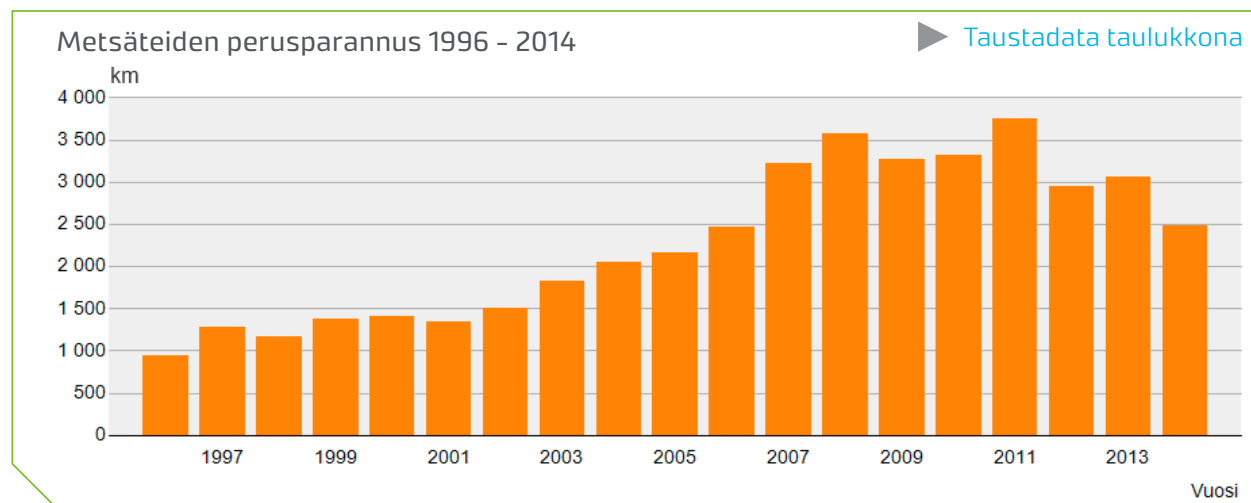
Vanhojen metsäteiden perusparannusmäärä laski lähes viidenneksen 2 478 kilometriin. Uusia metsäteitä rakennettiin 484 kilometriä eli 28 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.

Kustannuksissa ei muutoksia

Vuonna 2014 metsänhoito- ja metsänparannustöihin käytettiin kaikkiaan 302 miljoonaa euroa, mikä oli reaalisesti saman verran kuin vuotta aiemmin. Tästä yksityismetsissä kului 216 miljoonaa (-1 % edellisvuodesta), metsäteollisuuden metsissä 34 miljoonaa (+4 %) ja valtion metsissä 52 miljoonaa euroa (+3 %). Eniten näihin töihin

panostettiin vuonna 2009, jolloin reaaliset kokonaiskustannukset kipusivat 360 miljoonaan euroon. Yksityismetsissä huippu saavutettiin vuonna 1991, jolloin rahaa kului 287 miljoonaa euroa.

Vuoden 2014 kokonaisrahoituksesta eniten eli 67 miljoonaa euroa meni taimikonhoitoon. Metsien viljelyyn (kylvö ja istutus) käytettiin 58 miljoonaa ja metsäteiden rakentamiseen ja perusparannukseen 39 miljoonaa euroa. Edellisvuodesta merkittävimmin lisääntyi taimikonhoitoon, metsien kasvatuslannoitukseen ja vanhojen ojien kunnostukseen käytetty rahamäärä, kun taas suurin pudotus kohdistui metsäteihin käytettyihin varoihin.

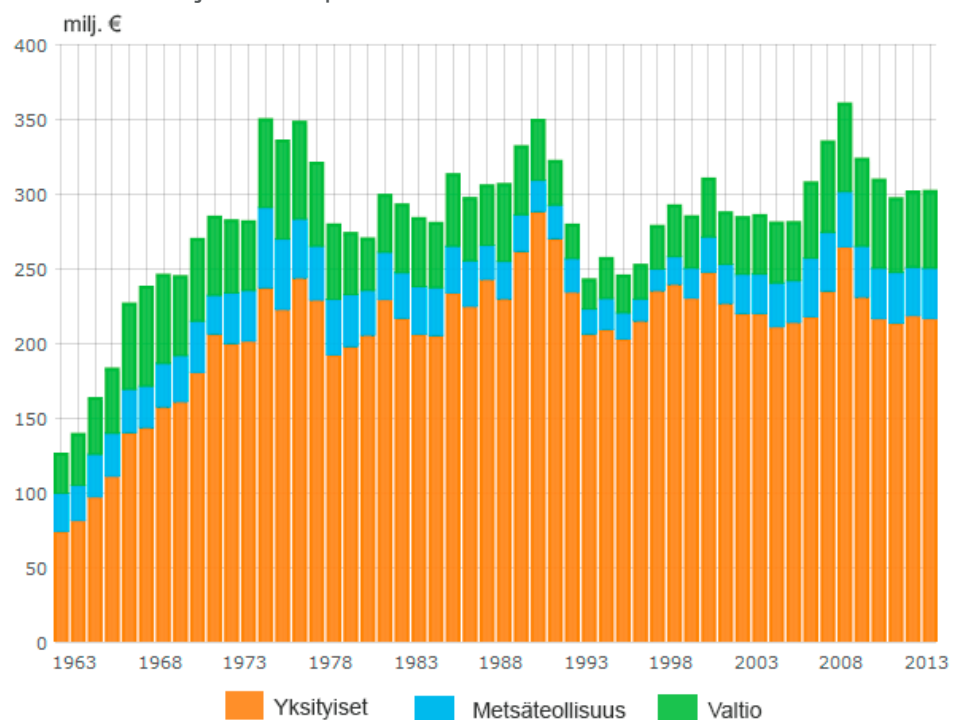

Valtio tuki yksityismetsien puuntuotantoa yhteensä 70 miljoonalla eurolla. Varsinaisiin metsänhoito- ja metsänparannustöihin tästä meni 59 miljoonaa euroa (-8 %), minkä lisäksi energiapuun korjuuta tuettiin 10 miljoonalla eurolla (-14 %). Suurimmat tukisummat kohdistuivat taimikonhoitoon ja nuoren metsän kunnostukseen sekä metsäteiden rakentamiseen ja perusparannukseen.

Kaikkien keskeisten työlaajien reaaliset yksikkökustannukset kasvoivat edellisvuodesta. Eniten kasvoivat metsäteihin kohdistuneet yksikkökustannukset: niiden rakentaminen oli yli kolmanneksen ja perusparannus lähes viidenneksen kalliimpaa kuin vuotta aiemmin.

► [Lisätietoa tilaston kotisivuilta](#)

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden kokonaiskustannukset 1963-2014

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Kansallinen metsäohjelma 2015 (KMO 2015)

Kansallinen metsäohjelma 2015 - *Metsäalasta biotalouden vastuullinen edelläkävijä* - vuosille 2011-2015 sisälsi metsäpolitiikan keskeiset linjat. Puutuotannon kestävyys osalta ohjelman tavoitteeksi on asetettu metsien kasvukunnon paraneminen ja puuston kasvun lisääminen.

Kansallisessa metsäohjelmassa 2015 eri metsänhoito- ja metsänparannustyölajeille asetetut tavoitemäärät sekä niiden toteutuminen on esitetty oheisessa taulukossa. Tavoitteista on jääty kaikissa työlajeissa lukuun ottamatta juurikäävän torjuntaa sekä pitkällä aikavälillä myös metsäteiden rakentamista. Eniten tavoitteista on jääty metsien terveyslannoituksessa.

Vuoden 2014 aikana valmisteltiin Suomen *Kansallinen metsästrategia 2025*, jossa listataan metsäalan tärkeimmät tavoitteet vuoteen 2025 mennessä. Strategian tavoitteena on luoda kasvua, investointeja ja uusia työpaikkoja metsäalalle.

Lisätietoa tilaston kotisivulta

► Työmäärät ► Kustannukset

Kansallisessa metsäohjelmassa 2015 (KMO 2015) asetut tavoitteet metsänhoito- ja metsänparannustyötyömäärille ja niiden toteutuminen.

Työlaji	KMO 2015 tavoite 1000 ha/v	Vuosi 2014		2009-2013 keskimäärin	
		toteutunut 1000 ha	toteutunut/ tavoite, %	toteutunut 1000 ha	toteutunut/ tavoite, %
Ensiharvennus	250	165	66	181	72
Metsänviljely	160	98	61	107	67
Nuoren metsän hoito	280	222	79	231	83
Metsänlannoitus	80	44	56	43	54
terveyslannoitus	30	12	40	13	43
kasvatuslannoitus	50	32	65	30	60
Kunnostusojitus	80	62	77	59	74
Juurikäävän torjunta	65	95	146	75	115
	km/v	km		km	
Metsäteiden rakentaminen	640	484	76	725	113
Metsäteiden perusparannus	4 000	2 479	62	3 270	82

Osana Kansallista metsästrategiaa Luke laatii esiselvitykset metsien ekosysteemipalveluiden tilastoinnista ja metsäalan yhteyksistä muihin toimialoihin.

► Kansallinen metsästrategia 2025

Puukauppa

Puukauppaa tehdään yksityismetsissä kahdella eri kauppataavalla. Pystykaupoissa puun ostaja huolehtii puun hakkuusta ja kuljetuksesta tienvarsivarastoon ja hinnat tilastoidaan kantohintoina. Hankintakaupoissa metsänomistaja toimittaa puun kuljetusreitillä varrelle. Puusta maksettava hankintahinta sisältää tällöin myös korvauksen puunkorjuutöistä.

Tilastotietoa teollisuus- ja energiapuusta

Luonnonvarakeskus tilastoi sekä teollisuuspuun että energiapuun puukauppojen hintoja ja ostomääriä. Teollisuuspuun kauppa kattaa metsäteollisuusyritysten metsäteollisuustuotteiden raaka-aineeksi yksityismetsistä ostaman raaka-puun. Teollisuuspuun hinnoista julkaistaan myös nimellisiä kantohintaindeksejä, jotka kuvaavat puun kehitystä puutavaralajeittain. Energiapuun kauppaa koskeva tilasto sisältää tietoja lämpö- ja voimalaitosten käyttämän metsähakkeen raaka-aineeksi ostetusta energiapuusta. Tämä tilastointi käynnistettiin vuoden 2014 alussa.

Teollisuuspuun hinnat on tässä katsauksessa esitetty reaalisina (deflatointi: tukkuhintaindeksi, 1949=100). Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannassa hinnat esitetään nimellisinä.

Teollisuuspuun hinnat edellisvuoden tasolla

Vuoden 2014 teollisuuspuun kaupalle oli ominaista vähentyneet ostomäärät sekä melko vakaina pysynyt hintataso. Vuonna 2014 toteutuneet yksityismetsien kantohinnat olivat reaalisesti lähes samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Tukin hinta kohosi hieman kun taas kuitupuulla se laski. Merkittävimmät muutokset tapahtuivat koivutukin (+2 %) ja kuusikuitupuun (-2 %) hinnoissa. Eniten maksettiin mäntytukista (55,4 €/m³) ja kuusitukista (55,9 €/m³). Kymmeneen edeltävään vuoteen verrattuna keskimääräinen kantohintataso oli kuitenkin reaalisesti kahdeksan prosenttia alempi. Suhteellisesti eniten - 25 prosenttia - on pudonnut kuusikuitupuun hinta.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Puukaupoissa ostetun puutavaran hintaan vaikuttaa olennaisesti leimikon hakkuutapa. Tukkipuuvältaisissä uudistushakkuuleimikoissa kantohinnat ovat yleensä korkeampia kuin pieniläpimittaista puuta sisältävissä erityyppisissä harvennushakkuuleimikoissa.

Yksityismetsistä hankintakaupoin ostetun puun hinta laski reaalisesti vajaalla prosentilla vuoden takaisesta. Tukkipuun hintataso kohosi puolella prosentilla ja kuitupuun laski kahdella prosentilla. Eniten muuttuivat mäntykuitupuun (-3 %) ja kuusikuitupuun (-2 %) hinnat. Kantohintojen tapaan myös hankintapuun keskimääräinen hintataso jäi reaalisesti kahdeksan prosenttia edeltäneen kymmenen vuoden hintojen keskiarvon alapuolelle. Kuten pystykaupoissa, suhteellisesti eniten (-15 %) on pienentynyt kuusikuitupuun hinta.

Puukaupamäärät supistuivat

Puukaupamäärille on ominaista voimakas vuosittainen ja vuosien välinen vaihtelu. Vuonna 2014 metsäteollisuus osti yksityismetsistä puuta yhteensä 34,0 miljoonaa kuutiometriä. Määrä jäi vajaat kolme miljoonaa kuutiometriä (-8 %) edellisvuotista pienemmäksi. Teollisuuspuun puukauppatilaston kattavuus parani vuo-

Kantohinnat pääpuutavaralajeittain 2014.

	Kantohinta 2014 €/m ³	Reaalinen muutos	
		edellisvuodesta, %	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta, %
Mäntytukki	55,4	0,8	-6,8
Kuusitukki	55,9	-0,1	-7,5
Koivutukki	41,8	2,0	-12,9
Mäntykuitupuu	15,8	-0,1	-5,9
Kuusikuitupuu	17,3	-1,5	-24,6
Koivukuitupuu	15,7	0,2	-3,1

den 2013 alussa, jolloin osa Suomen Sahat ry:n jäsenyrityksistä tuli mukaan. Tämän vuoksi ostomäärien kehittymisen pitkän aikavälin vertailuja ei voida luotettavasti tehdä. Nykyisin tilasto kattaa noin 90 prosenttia kaikesta yksityismet-
sistä ostetusta teollisuuspuusta.

Vuoden 2014 puukaupasta 15,5 miljoonaa kuutiometriä oli tukkia ja 17,2 miljoonaa kuutiometriä kuitupuuta. Pikkutukkia ja erilaisia erikoispuutavaralajeja ostettiin 1,3 miljoonaa kuutiometriä. Kaikkien puutavaralajien ostomäärät supistuivat edellisvuodesta, tukilla keskimäärin 10 ja kuitupuulla viisi prosenttia. Suhteellisesti eniten - 14 prosenttia - väheni sekä kuusitukin että kuusikuitupuun kauppa. Eniten ostettiin mäntykuitupuuta, yhdeksän miljoonaa kuutiometriä.

Valtaosa leimikoista myydään pystykaupoilla. Vuonna 2014 pystykauppojen osuus yksityismetsien puukaupasta oli 82 prosenttia, mikä oli kolme prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pystykaupat ovat puutavaralajikaumaltaan lievästi tukkivoittoisia. Vuonna 2014 pystykaupoista kertyi puuta 27,7 miljoonaa kuutiometriä (-11 % edellisvuodesta), josta tukkia oli 14,0 miljoonaa ja kuitupuuta 12,9 miljoonaa kuutiometriä. Pystykauppapuusta 19,6 miljoonaa kuutiometriä hankittiin uudistushakkuuleimikoista, erilaisista harvennushakkuista puuta kertyi 8,2 miljoonaa kuutiometriä.

Hankintakaupoin puuta ostettiin kuusi miljoonaa kuutiometriä (+18 %). Pystykauppoihin verrattuna hankintakaupat ovat selvästi kuitupuupainotteisempia: vuonna 2014 liki kolme neljäsosaa hankintapuusta oli kuitupuuta, pääasiassa mäntyä.

Hankintahinnat pääpuutavaralajeittain 2014.

	Hankintahinta 2014 €/m ³	Reaalinen muutos	
		edellisvuodesta, %	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta, %
Mäntytukki	57,6	0,5	-6,2
Kuusitukki	57,0	0,4	-6,3
Koivutukki	46,5	0,9	-10,4
Mäntykuitupuu	28,7	-2,5	-9,7
Kuusikuitupuu	30,0	-2,0	-15,3
Koivukuitupuu	30,0	-0,9	-5,9

Rankapuu arvokkain energiapuulaji

Energiapuun keskimääräisten ja energiapuulajeittaisten hintojen alueellinen vaihtelu oli vuonna 2014 suurta. Koko maan tasolla rankapuu (karsittu ranka) oli sekä pysty- että hankintakaupoissa arvokkain energiapuulaji. Vuoden 2014 pystykaupoissa metsänomistajille maksettiin siitä keskimäärin 4,2 euroa kuutiometriltä. Kokopuun (puu oksineen) hinta - 1,1 euroa kuutiometriltä - oli selkeästi pienempi. Latvusmassasta maksettiin pystykaupoissa 3,2 sekä kannoista 1,2 euroa kuutiometriltä. Hankintakaupoissa rankapuun hinta kipusi 23,6 euroon kiintokuutiometriltä. Kokopuun hinta oli 21,0, latvusmassan 16,1 ja kantojen 12,0 euroa kuutiometriltä.

Tilastoidut hinnat eivät sisällä valtion tukea, mitä on saatu suurelle osalle korjattua pieniläpimitaista runkokuuta. Tukikelpoisissa leimikoissa

Eri hakkuutapojen osuudet pystykauppojen puumääräistä puutavaralajeittain 2014.

	Uudistus- hakkuu, %	Harvennushakkuut (harvennus ja ensiharvennus),%
Mäntytukki	83	17
Kuusitukki	91	9
Koivutukki	79	21
Mäntykuitupuu	46	54
Kuusikuitupuu	69	31
Koivukuitupuu	50	50

Lisätietoa tilastojen kotisivuilta

- ▶ [Teollisuuspuun kauppa](#)
- ▶ [Energiapuun kauppa](#)

energiapuun korjuutuki ja pinta-alaperusteinen tuki nuoren metsän hoitoon voivat moninkertaistaa pienpuun kantohinnan. Vuonna 2014 korjuutuki oli koko maassa seitsemän euroa kuutiometrille ja tuki esimerkiksi nuoren kasvatusmetsän harvennukseen alueellisesti vaihdellen neljästä seitsemään euroa kuutiometrille.

Puolet ostoista rankaa

Vuonna 2014 energiapuun ostoja tilastoitiin yhteensä 3,8 miljoonaa kuutiometriä, mikä kattoi arvion mukaan noin kaksi kolmasosaa kotimaisen energiapuun markkinoista. Energiapuusta puolet oli rankapuuta, latvusmassan osuus oli noin kolmannes. Sekä kokopuun että kantojen osuus ostoista oli 8 prosenttia.

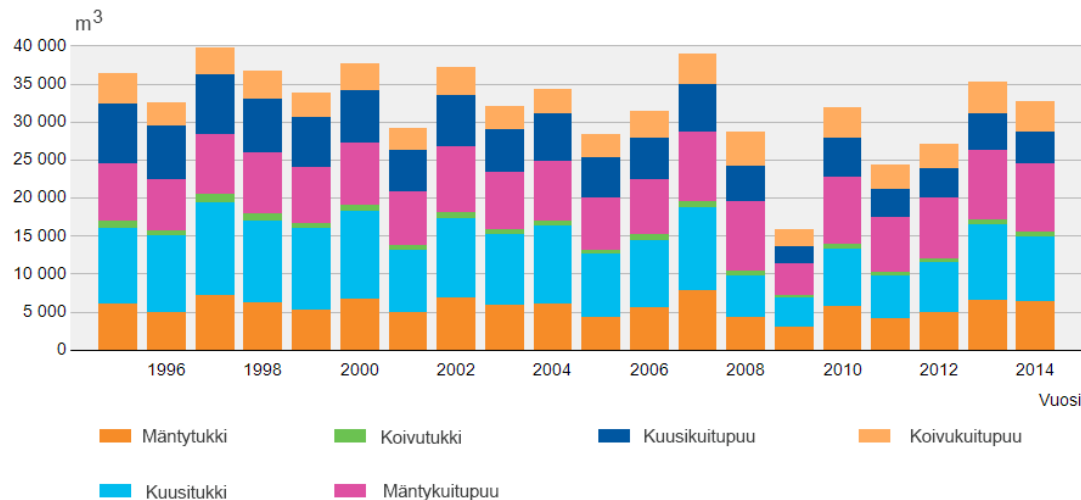
Energiapuun hinnat 2014.

	Pystykaupat €/m ³	Hankintakaupat €/m ³
Keskimäärin	3,4	21,6
Rankapuu	4,2	23,6
Latvusmassa	3,2	16,1
Kannot	1,2	12,0
Kokopuu	1,1	21,0

Valtaosa eli kolme neljäsosaa energiapuusta ostettiin pystykaupoilla. Kantojen ja latvusmassan ostoista pystykaupat kattoivat noin 90 prosenttia, rankapuulla vastaava osuus oli 69 ja kokopuulla 60 prosenttia.

Puukaupparamäärät pääpuutavaralajeittain 1995-2014

▶ [Taustaddata taulukkona](#)

Energiapuun
kaupan
tilastointi alkoi
vuonna 2014.

Hakkuut ja puuston poistuma

Vuonna 2014 metsäteollisuuden käyttöön hakattiin raakapuuta kaikkiaan 55,9 miljoonaa kuutiometriä. Tämä oli yhtä paljon kuin vuotta aiemmin ja kahdeksan prosenttia enemmän kuin edeltäneellä kymmenvuotisjaksolla keskimäärin.

Hakkuut huippulukemissa

Hakkuumäärät ovat kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana olleet huippulukemissa: raakapuuta on hakattu tätä enemmän ainoastaan vuonna 2007, jolloin määrä kipusi 57,7 miljoonaan kuutiometriin. Metsäteollisuustuotteiden tuotantoon menneen raakapuun lisäksi hakattu puumäärä kattaa myös vientiin menneen raakapuun. Vientipuun osuus hakkuista on kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana ollut kuitenkin keskimäärin vain kaksi prosenttia vuosittaisesta kokonaishakkuumäärästä. Vuonna 2014 raakapuuta vietiin 1,2 miljoonaa kuutiometriä.

Hakkuista tukkipuuta oli 24,1 miljoonaa ja kuitupuuta 31,9 miljoonaa kuutiometriä. Tukkipuun hakkuut kasvoivat edellisvuodesta prosentin kuitupuun hakkuiden supistuessa vastaavasti. Eri puutavaralajien osuuksissa ei tapahtunut merkittävää vaihtelua. Eniten hakattiin mäntykuitupuuta (15,3 milj. m³) ja kuusitukkia (12,6 milj. m³). Edeltäneeseen kymmenvuotiskauteen verrattuna mäntykuitupuun hakkuut ovat lisäänty-

► [Taustadata taulukkona](#)

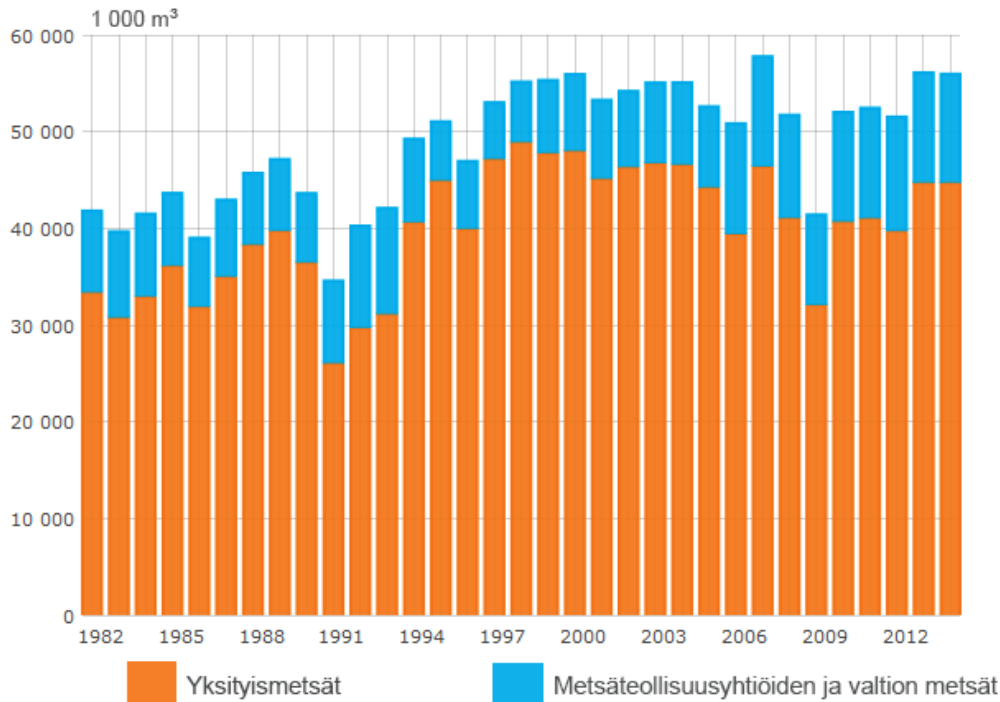
neet 13 ja lehtikuitupuun 18 prosenttia, muissa puutavaralajeissa ei merkittäviä muutoksia ole tapahtunut.

Valtaosa raakapuusta yksityismetsistä

Pääosa hakkuista kertyneestä raakapuusta, 80 prosenttia eli 44,7 miljoonaa kuutiometriä, oli peräisin yksityismetsistä. Loput 11,2 miljoonaa kuutiometriä kertyi metsäteollisuusyhtiöiden omien metsien ja valtion metsien hakkuista. Yksityismetsien hakkuista 36,4 miljoonaa kuutiometriä

eli 82 prosenttia tuli pystykaupoista ja loput 8,3 miljoonaa hankintakaupoista. Kokonaishakkuumäärä yksityismetsissä oli edellisvuoden tasolla, mutta hankintahakkuiden määrät kasvoivat edellisvuodesta lähes viidenneksen pystyhakkuiden lievästi supistuessa.

Teollisuuspuun hakkuut omistajaryhmittäin 1982-2014

Vuoden 2014 hakkuukertymä - 65,3 miljoonaa kuutiometriä - oli sama kuin edellisenä vuonna ja samalla suurin tähän mennessä tilastoitu. Merkittävimmän osan hakkuukertymästä muodostaa metsäteollisuuden raaka-aineeksi tai vientiin hakattu tukki- ja kuitupuun, joka vuonna 2014 kattoi siitä 86 prosenttia eli 56,3 miljoonaa kuutiometriä. Loppu yhdeksän miljoonaa kuutiometriä oli energiapuuta, joka koostui pientaloissa käytetystä polttopuusta ja lämpö- ja voimalaitosten polttamasta runkopuusta valmistetusta metsähakkeesta. Sekä teollisuuspuun hakkuiden lisääntyminen että metsähakkeen lämpö- ja voimalaitoskäytön kasvu vaikuttivat yhdessä siihen että vuoden 2014 hakkuukertymä oli 10 prosenttia suurempi kuin edeltäneellä kymmenvuotiskaudella keskimäärin.

Puuston kokonaispoistuma kattaa myös metsähukkapuun ja luonnonpoistuman

Puuston kokonaispoistuma kattaa hakkuukertymän lisäksi myös metsään hakkuutähteinä jäävän runkopuun eli metsähukkapuun (vuosi 2014: 9,2 milj. m³) sekä metsään käyttämättä jäävän luontaisesti kuolleen puun eli luonnonpoistuman (4,7 milj. m³). Vuonna 2014 Suomen metsien kokonaispoistuma oli edellisen vuoden tapaan ennätyskannan 79,2 miljoonaa kuutiometriä, josta männyn osuus oli 40, kuusen 33 ja lehtipuun 27 prosenttia.

Hakkuukertymä huipussaan

Hakkuukertymällä tarkoitetaan metsistä hakatun runkopuun kokonaismäärää. Se kattaa edellä esitetyn metsäteollisuuden käyttöön ja vientiin menneen raakapuun lisäksi metsänomistajien omasta metsästä peräisin olevan kotitarpeeksi sahatun puun sekä energian tuotantoa varten hakatun runkopuun. Vuonna 2014 hakkuukertymä muodostui seuraavasti (milj. m³):

Hakkuukertymä

Teollisuuspuu, josta

- metsäteollisuus ja vienti 55,9
- piensahat 0,3

Energiapuun, josta

- pientalojen polttopuu 9,0
- lämpö- ja voimalaitosten metsähake 5,4
- 3,6

65,3

56,3

55,9

0,3

9,0

5,4

3,6

Puuston kasvun ja poistuman suhde on tärkein puuntuotannollista kestävyyttä kuvaava mittari. Pitkällä aikavälillä poistuma ei saa ylittää kasvua, ja metsien puumäärä lisääntyy kasvun ollessa poistumaa suurempi. Suomen metsien kokonaispoistuma on jäänyt jatkuvasti puuston kasvua pienemmäksi. Viimeisellä viiden vuoden jaksolla 2010–2014 puuston poistuma oli keskimäärin 75,5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, mikä vastasi 76 prosenttia puuntuotannon metsien kasvusta. Männyllä suhde oli 67, kuusella 78 ja lehtipuulla 88 prosenttia.

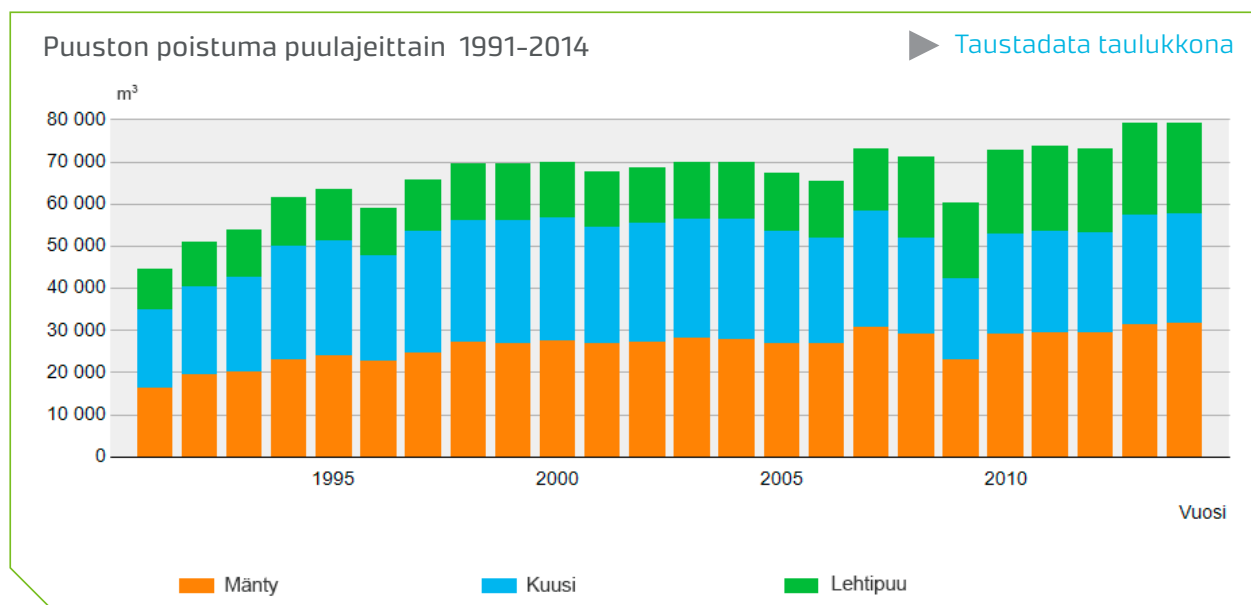
Hakuumahdollisuuksista käytössä 80 prosenttia

Suomen metsien suurin kestävä teollisuus- ja energiapuun hakuumahdollisuus on tällä hetkellä (vuodet 2011–2020) noin 81 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa. Vuoden 2014 hakkuukertymä oli noin 65 miljoonaa kuutiometriä, joten hakuumahdollisuuksista on tällä hetkellä käytössä 80 prosenttia. Arvion mukaan teollisuuspuuta (tukki- ja kuitupuuta) voidaan hakata kestävästi 75 miljoonaa kuutiometriä vuodessa ja energiapuuta 21 miljoonaa kuutiometriä. Energiapuun kertymä on voimakkaasti sidoksis-

sa teollisuuspuun hakkuisiin, koska energiapuuta noin 15 miljoonaa kuutiometriä kertyy metsäteollisuuteen menevän puun hakkuutähteistä ja kannoista, loput ovat teollisuuspuun mitat täyttävää runkopuuta.

Lisätietoa tilastojen kotisivuilta

- ▶ [Teollisuuspuun hakkuut ja työvoima](#)
- ▶ [Teollisuuspuun hakkuut alueittain](#)
- ▶ [Hakkuukertymä ja puuston poistuma](#)
- ▶ [Alueelliset hakuumahdollisuudet](#)

Teollisuuspuuta voidaan hakata kestävästi 75 miljoonaa ja energiapuuta 21 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

Kantorahatulot

Bruttokantorahatulot ovat vuotuisten hakkuumäärien ja puutavaran kantohintojen perusteella laskettu arvio metsänomistajien saamista puutavaran myyntituloista. Kantorahatulot lasketaan puutavaralajeittaisten ja alueittaisten tietojen lisäksi myös metsänomistajaryhmittäin, joita ovat yksityismetsät, Metsähallituksen hallinnoimat valtion metsät ja metsäteollisuusyritysten omat metsät. Kahden jälkimmäisen omistajaryhmän tiedot esitetään kuitenkin yhdessä yksittäisen luovuttajan tietosuojan vuoksi. Yksityismetsiin kuuluvat varsinaisten yksityismetsien lisäksi myös kuntien, seurakuntien, yhteismetsien ja muiden kuin metsäteollisuuteen liittyvien säätiöiden omistamat tai hallinnoimat metsät. Myydyin puun lisäksi yksityismetsien kantorahatuloihin kuuluu myös metsänomistajien suoraan omasta metsästä käyttöön ottaman puutavaran arvo. Kantorahatulot on tässä esitetty reaalisina (deflatointi: tukkuhintaindeksi, 1949=100), kun Luonnonvarakeskuksen tilastotietokannassa ne esitetään nimellisinä.

Kantorahatulot edellisvuoden tasolla 2014

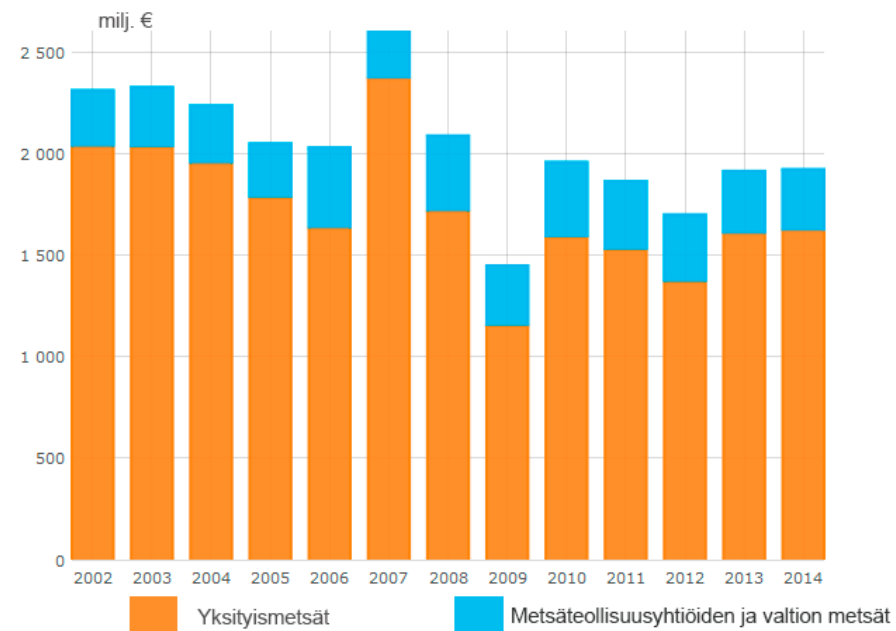
Vuonna 2014 metsänomistajat saivat bruttokantorahatuloja kaikkiaan 1,92 miljardia euroa, mikä oli reaalisesti saman verran kuin vuotta aiemmin. Valtaosa kantorahatuloista - 84 prosent-

tia eli 1,62 miljardia euroa - kertyi yksityismetsistä. Valtion ja metsäteollisuuden metsistä tuloja saatiin 0,30 miljardia euroa.

Yksityismetsien tulot nousivat edellisvuodesta reaalisesti yhden prosentin, mutta jäivät kolme prosenttia alemmiksi kuin tätä edeltäneellä kymmenvuotiskaudella keskimäärin. Suurimmillaan yksityismetsien kantorahatulot olivat hakkuiden

ja kantohintojen huippuvuonna 2007, jolloin ne kipusivat reaalisesti 2,37 miljardiin euroon. Tämä oli kaksi kertaa enemmän kuin lamavuonna 2009, jolloin kantorahatulot romahtivat alimmilleen. Metsäteollisuuden ja valtion metsien tulot laskevat edellisvuodesta reaalisesti kaksi prosenttia ja olivat 13 prosenttia alemmat kuin edeltäneellä kymmenvuotiskaudella keskimäärin.

Bruttokantorahatulot omistajaryhmittäin 2002 - 2014

Vuoden 2014 kantorahatuloista 70 prosenttia kertyi tukeista. Kuitupuu kattoi tuloista 27 ja polttopuu neljä prosenttia. Polttopuu kattaa tässä myös yksityismetsistä lämpö- ja voimalaitoksille myydyin ranka- ja kokopuusta valmistetun energiapuun.

Tärkeimmät puutavaralajit olivat kuusitukki (osuus kantorahatuloista 37 %) ja mäntytukki (30 %). Kuitupuutavaralajeista merkittävin oli mäntykuitupuu 12 prosentin osuudella. Yksityismetsien tuloista 80 prosenttia oli pystykauppojen puuta. Hankintakaupoista tuloja kertyi 15 prosenttia sekä omaan käyttöön otetusta puutavarasta viisi prosenttia.

► [Lisätietoa tilaston kotisivuilta](#)

Metsän tuotteiden arvoja ja määriä 2014	Määrä	Yksikkö	Arvo, milj. €
Metsästä saatu puu			
Teollisuuspuu	55,9	milj. m ³	1 840
Piensahoilla sahattu kotitarvepuu	0,3	"	17
Pientalojen polttopuu	5,9	"	78
Lämpö- ja voimalaitosten kotimainen metsähake	7,0	"	20
Joulukuuset, myynti ja oma käyttö ¹⁾	1,5	milj. puuta	53
Riistasaalis (lihan määrä)			
Nisäkkäät	7,0	"	51
Riistalinnut	0,5	"	12
Keräilytuotteet			
Luonnonmarjat, kauppaan ostetut ²⁾	9,1	milj. kg	15
Luonnonsienet, kauppaan ostetut ²⁾	0,5	"	1
Jäkälä, vienti ³⁾	0,2	"	1
Porotalouden tuotteet			
Poron liha ⁴⁾	2,0	milj. kg	18,5

Lähteet: ¹⁾Joulupuuseura ry, ²⁾Maaseutuvirasto, ³⁾Tulli, ⁴⁾Paliskuntain yhdistys

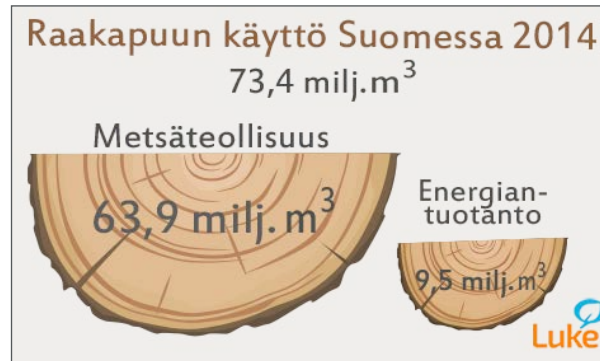
Kuvat: Erkki Oksanen / Luke

Puun käyttö

Vuonna 2014 Suomessa käytettiin raakapuuta kaikkiaan 73,4 miljoonaa kuorellista kiintokuutiometriä, mikä oli saman verran kuin vuotta aikaisemmin. Lähes 90 prosenttia raakapuusta – 63,9 miljoonaa kuutiometriä – käytettiin metsäteollisuustuotteiden valmistukseen. Loppu 9,5 miljoonaa kuutiometriä poltettiin energiaksi pientaloissa polttopuuna (5,4 milj. m³) ja lämpö- ja voimalaitoksissa runkopuusta valmistettuna metsähakkeena (4,2 milj. m³). Metsäteollisuuden sivutuotteita ja jättepuuta kului kaikkiaan 25,1 miljoonaa kuutiometriä. Metsäteollisuustuotteiden tuotantoon tästä meni 9,2 miljoonaa ja energiakäyttöön 15,9 miljoonaa kuutiometriä.

Tuotantokapasiteetin leikkaukset supistaneet puun käyttöä

Metsäteollisuuden raakapuun käytön huippuvuosia olivat 2004, 2006 ja 2007, jolloin kulutus ylsi keskimäärin 75 miljoonaan kuutiometriin vuosittain. Tämän jälkeen massa- ja paperiteollisuuden tuotantokapasiteetin leikkaukset sekä puutuoteteollisuuden tuotannon väheneminen ovat supistaneet käyttöä. Metsäteollisuuden vähentynyttä puun tarvetta on korvannut energiantuotannon puunkäyttömäärien lisääntyminen 2000-luvun alusta etenkin metsähakkeen lämpö- ja voimalaitoskäytön kasvaessa. Suurimmillaan raakapuun kokonaiskäyttö oli 2000-lu-

vun puolivälin jälkeisinä vuosina, jolloin vuosittaiset käyttömäärät ylittivät 81 miljoonaa kuutiometriä. Lähimenneisyyden alhaisin käyttöluku tilastoitiin taantumavuonna 2009, jolloin se alitti 60 miljoonaa kuutiometriä.

Selluteollisuus suurin puun käyttäjä

Metsäteollisuuden toimialoista raakapuuta kului vuonna 2014 eniten selluteollisuudessa, kaikkiaan 29,5 miljoonaa kuutiometriä (-3 % edellisvuodesta). Sahateollisuus käytti puuta seuraavaksi eniten, 23,6 miljoonaa kuutiometriä (+4 %). Merkittävimmät puutavaralajit olivat mäntykuitupuu (15,7 milj. m³), kuusitukki (12,9 milj. m³) ja lehtikuitupuu (12,8 milj. m³). Edellisvuodesta lisääntyi eniten havutukkien kulutus, kun taas kuitupuun käyttömäärät pysyivät ennallaan. Metsäteollisuuden sivutuotepuuta (sahahake ja puru) kului eniten selluteollisuudessa (6,6 milj. m³).

Kotimaista raakapuuta metsäteollisuus jalosti 55,0 miljoonaa kuutiometriä (+2 % edellisvuodesta) ja tuontiraakapuuta 8,9 miljoonaa kuutiometriä (-11 %). Korkeimmillaan tuontiraakapuun käyttö metsäteollisuudessa oli vuonna 2006 (19,2 milj. m³), jolloin se kattoi neljänneksen metsäteollisuuden raakapuun kokonaiskäytöstä.

Metsähakkeen käyttö notkahti

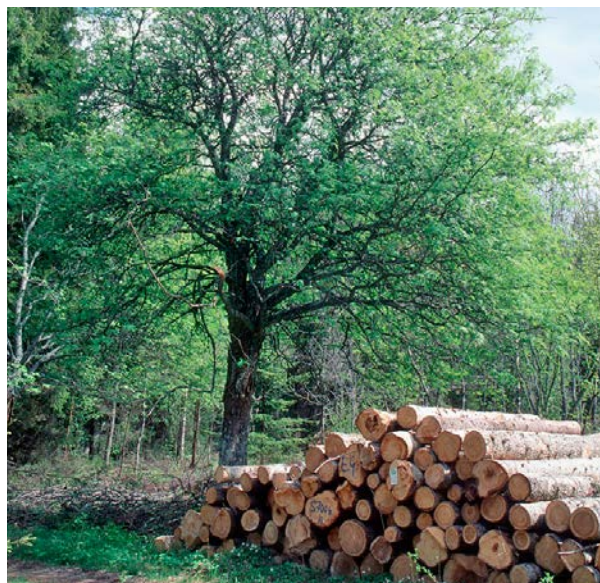
Puun energiakäyttö koostuu lämpö- ja voimalaitosten käyttämisestä kiinteistä puupolttoainesta sekä pientalojen polttopuusta. Lämpö- ja voimalaitoksissa kiinteitä puupolttoaineita käytettiin vuonna 2014 kaikkiaan 18,7 miljoonaa kiintokuutiometriä (36 terawattituntia), mikä oli lähes saman verran kuin ennätysvuonna vuotta aiemmin.

Lämpö- ja voimalaitosten merkittävin puupolttoaine oli metsähake, jonka kulutus kuitenkin supistui edellisvuodesta kuusi prosenttia 7,5 miljoonaan kuutiometriin. Lähes puolet eli 3,7 miljoonaa kuutiometriä metsähakkeesta valmistettiin lähinnä harvennushakkuista peräisin olevasta pienpuusta eli karsitusta ja karsimattomasta rangasta. Seuraavaksi eniten käytettiin hakkuutähteitä (2,6 milj. m³). Yhdessä pientaloissa poltetun metsähakkeen kanssa (0,7 milj. m³) kokonaiskäyttö ylsi 8,2 miljoonaan kuutiometriin (-5 %).

Metsäteollisuuden puunkäyttö toimialoittain 2014.

	milj. m ³	%-osuus
Metsäteollisuus yhteensä	63,9	100
Puutuoteteollisuus	26,7	42
Sahateollisuus	23,6	37
Vaneriteollisuus	2,8	4
Muu	0,3	0
Massateollisuus	37,2	58
Mekaaninen	6,5	10
Puolikemiallinen	1,2	2
Sellu	29,5	46

Muu: lastu- ja kuitulevyteollisuus, pylväiden ja hirsirakennusten tuotanto.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Kansallisessa metsäohjelmassa 2015 metsähakkeen käyttötavoitteeksi vuodelle 2015 on asetettu 10–12 miljoonaa kuutiometriä, mikä näillä näkymin jää saavuttamatta. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaan metsähakkeen käyttö sähkön- ja lämmöntuotannossa tulisi nostaa vuoteen 2020 mennessä 25 TWh:iin, mikä vastaa noin 12–13 miljoonaa puukuutiometriä.

Metsähakkeen supistunutta käyttöä korvattiin lämpö- ja voimalaitoksissa metsäteollisuuden sivutuotepuulla, jota kului yhteensä 10,2 miljoonaa kuutiometriä (+3 % edellisvuodesta). Eniten poltettiin kuorta, joka kattoi sivutuotepuusta liki 70 prosenttia eli 7,1 miljoonaa kuutiometriä.

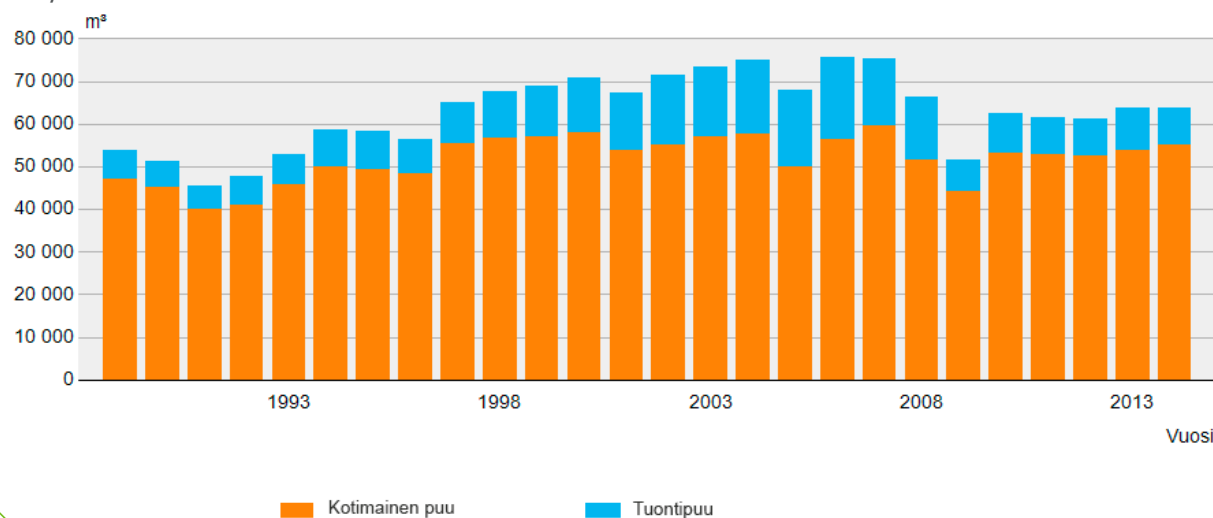
Pientaloissa (pienasuintalot, maatilat ja vapaa-ajan asunnot) käytetään vuosittain lämmitykseen 6,7 miljoonaa kuutiometriä puuta. Pientalojen polttopuusta runkopuuta oli 5,4 miljoonaa kuutiometriä, joka poltettiin pääosin klapeina. Tärkein polttopuulaji oli koivu, joka kattoi kaikesta runkopuusta yli 40 prosenttia. Metsä-, sahaus- ja rakennusjätepuuta paloi 1,3 miljoonaa kuutiometriä. Polttopuu muodosti 40 prosenttia pientalojen koko lämmitysenergiasta.

Lisätietoa tilastojen kotisivuilta

- ▶ [Metsäteollisuuden puunkäyttö](#)
- ▶ [Puun energiakäyttö](#)
- ▶ [Puun kokonaiskäyttö](#)

Metsäteollisuuden kotimaisen ja tuontiraakapuun käyttö 1989–2014

▶ [Taustadata taulukkona](#)

Metsäteollisuuden ulkomaankauppa

Pääosa Suomen metsäteollisuuden tuotannosta myydään ulkomaille. Vuonna 2014 paperin ja kartongin tuotannosta vientiin meni 94, sahatarasta 69 ja vanerista 87 prosenttia. Suurin osalluteollisuuden tuotannosta sen sijaan jatkojalostettiin kotimaassa; vientiin siitä päätyi 40 prosenttia.

Metsäsektorin osuus tavaraviennistä viidennes

Metsäsektorin tuotteiden osuus Suomen koko tavaraviennistä on viime vuosina vakiintunut 20 prosenttiin, kun se kaksi vuosikymmentä aiemmin oli 10 prosenttiyksikköä korkeampi. Vielä 1970-luvulla yli puolet vientituloista saatiin metsätuotteista. Nykyisin metsäsektorin tavaravienti koostuu lähes kokonaan metsäteollisuustuotteista jalostamattoman puun viennin ollessa vähäinen. Sen sijaan tuontipuu on ollut Suomen metsäteollisuudelle merkittävä raaka-ainelähde: vuonna 2014 ulkomainen puu kattoi Suomen metsäteollisuuden hankkimasta raakapuusta 15 prosenttia. Suurimmillaan – lähes 30 prosenttia – sen osuus oli vuonna 2005.

Ulkomaankaupan tavaralajien arvotiedot on tässä katsauksessa esitetty reaalisina (deflatointi: tukkuhintaindeksi, 1949=100). Luonnonvarakes-

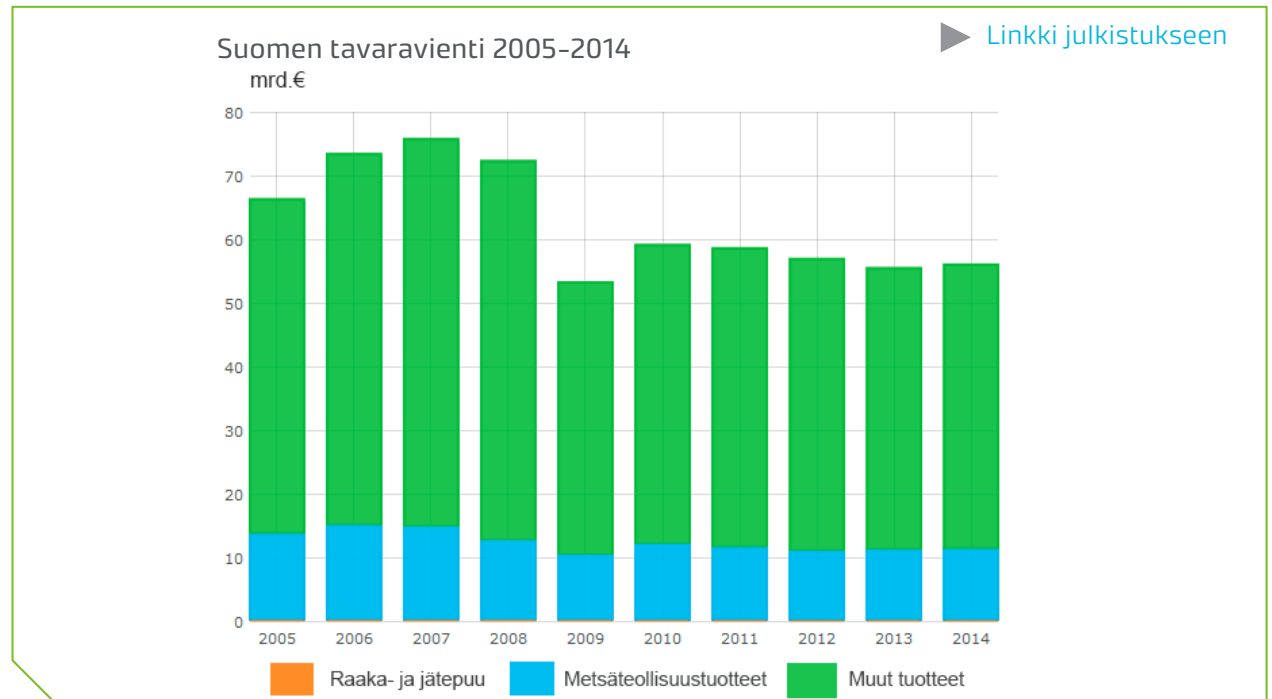
kuksen tilastotietokannassa arvotiedot ovat kuitenkin nimellisiä.

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvo 11,2 miljardia vuonna 2014

Vuonna 2014 Suomen koko tavaraviennin arvo – 56,0 miljardia euroa – oli reaalisesti samalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Tavaroiden ulkomaankauppa jäi kolmen edellisvuoden tapaan alijää-

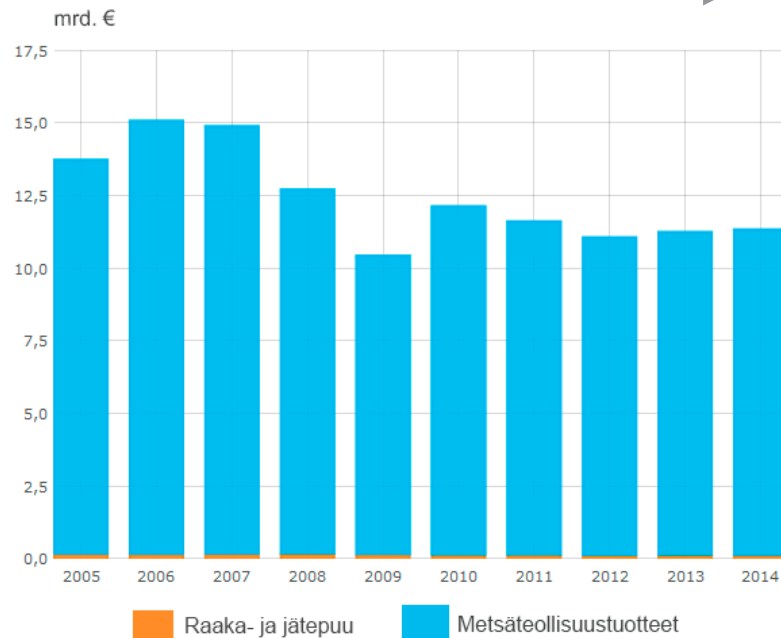
mäiseksi eli tuonti oli suurempi kuin vienti. Vajetta kertyi kaikkiaan 1,8 miljardia euroa, mikä oli kuitenkin selvästi aikaisempia vuosia vähemmän.

Suomesta vietiin metsäteollisuustuotteita vuonna 2014 kaikkiaan 11,2 miljardin euron arvosta. Vienti kasvoi edellisvuodesta reaalisesti yhdellä prosentilla, mutta oli 12 prosenttia edeltäneen kymmenen vuoden keskiarvoa pienempi.

Metsäteollisuuden vienti 2005-2014

[Linkki julkistukseen](#)

Metsäteollisuustuotteiden vienti tärkeimmissä tuoteryhmissä 2014.

	Viennin arvo 2014 mrd. €	Reaalinen muutos	
		edellisvuodesta, %	edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta, %
Suomen tavaravienti	55,97	1	-12
Metsäteollisuustuotteet, josta	11,22	1	-12
Paperi	4,53	-3	-26
Kartonki	2,15	2	7
Massa	1,61	3	25
Sahatavara	1,54	9	5
Vaneri	0,53	12	-11

Metsäteollisuustuotteiden viennin arvosta neljä viidesosaa eli 8,7 miljardia euroa tuli massa- ja paperiteollisuuden tuotteista. Tärkein yksittäinen tavararyhmä oli paperi, josta vientituloja kertyi 4,5 miljardia euroa. Paperin vienti putosi reaalisesti kolme prosenttia edellisvuodesta ja 26 prosenttia edeltäneen kymmenen vuoden keskiarvosta. Kartonkia vietiin 2,2 ja massaa 1,6 miljardin euron arvosta. Kartongin viennin arvo kasvoi sekä edellisvuoteen (+2 %) että edeltävään kymmenen vuoden keskiarvoon (+7 %) verrattuna. Massalla vastaavat kasvuluvut olivat kolme ja 25 prosenttia.

Metsäteollisuustuotteiden vienti kohdemaittain 2014.

	Viennin arvo 2014, mrd. €
KAIKKI MAAT	11,22
Saksa	1,80
Britannia	1,06
Kiina	0,61
Yhdysvallat	0,61
Venäjä	0,58
Belgia	0,56
Puola	0,48
Italia	0,46
Japani	0,44
Ruotsi	0,41
Muut	4,23

Puutuoteteollisuuden tärkeimmän vientiartikkelin, sahatavaran, myynti ulkomaille kasvoi edellisvuodesta 5 prosenttia 7,5 miljoonaan kuutiometriin. Sahatavarasta oli mäntyä 3,8 ja kuusta 3,2 miljoonaa kuutiometriä. Sahatavaran viennin arvo ylsi 1,5 miljardiin euroon, missä oli reaalista kasvua 9 prosenttia edellisvuodesta ja 5 prosenttia edeltäneen kymmenen vuoden keskiarvosta. Vaneria vietiin ulkomaille 8 prosenttia

enemmän kuin vuotta aiemmin, kaikkiaan miljoona kuutiometriä.

Suomalaisten metsäteollisuustuotteiden päämarkkina-alue on Eurooppa. Vuonna 2014 Euroopan unionin alueelle päätyi metsäteollisuustuotteiden viennin arvosta 58 prosenttia ja muuhun Eurooppaan 10 prosenttia. Yksittäisistä maista metsäteollisuuden kannalta tärkeimpiä olivat

Saksa (16 %) ja Britannia (9 %). Seuraavina tulivat Kiina, Yhdysvallat, Venäjä ja Belgia, kaikki viiden prosentin osuuksin. Tuoteryhmittäin tarkasteltuna paperia ja kartonkia vietiin eniten Saksaan ja massaa Kiinaan. Sahatavaraa meni eniten Egyptiin. Metsäteollisuustuotteiden vienti Aasiaan on 2010-luvulla kasvanut selkeästi: vuonna 2014 Aasian osuus viennistä oli 17 prosenttia, kun vielä 2000-luvun puolivälissä se oli keskimäärin kuusi prosenttiyksikköä vähemmän.

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Puuta vietiin Suomesta ulkomaille vuonna 2014 yhteensä 1,5 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli saman verran kuin vuotta aikaisemmin ja 10 enemmän kuin edeltäneellä kymmenvuotiskaudella keskimäärin. Neljä viidesosaa viedystä puusta päätyi Ruotsiin. Eniten vietiin mäntytukkia tai tukin mitat täyttämätöntä pyöreää mäntyraaka-putta, kaikkiaan 0,7 miljoonaa kuutiometriä.

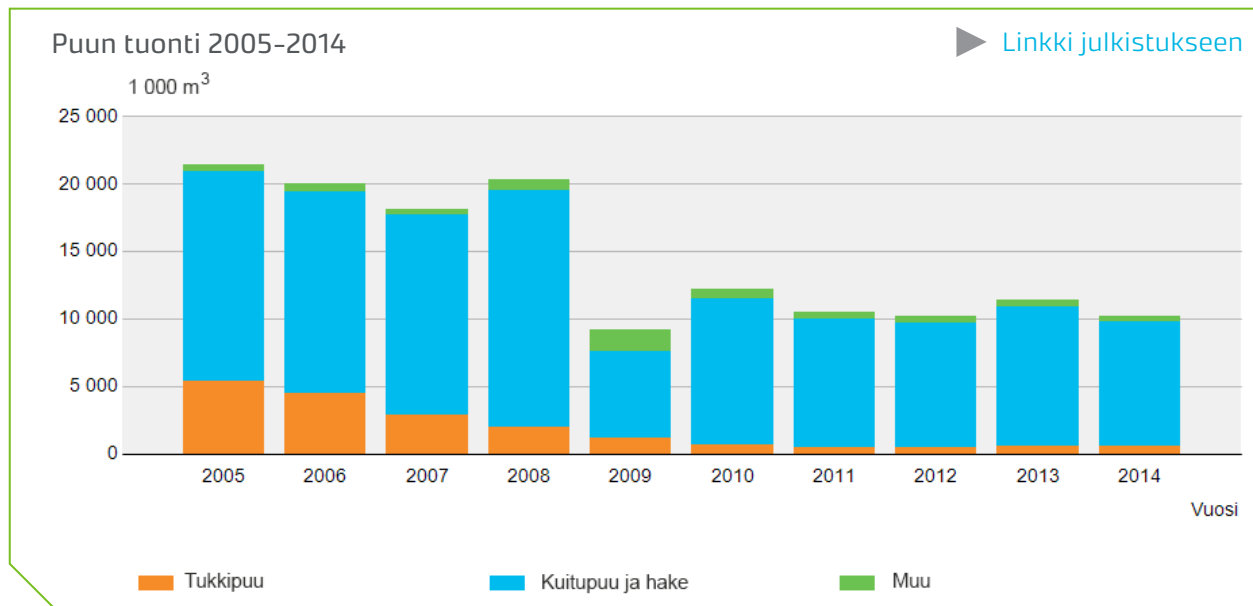
Puun tuonti supistui 11 prosentilla

Suomeen tuotiin vuonna 2014 tavaroita 57,8 miljardin euron arvosta, josta metsäsektorin tuotteita oli 1,8 miljardia euroa eli kolme prosenttia. Metsäteollisuustuotteet kattoivat tuonnista 1,3 miljardia ja puu 0,4 miljardia euroa. Metsäteollisuuden tuotteista erilaisia massa- ja paperiteollisuuden tuotteita tuotiin 0,7 miljardilla ja paperi- ja kartonkijalosteita 0,2 miljardilla eurolla. Merkittävimmät tuontimaat olivat Ruotsi (0,3 mrd. €), Viro (0,2 mrd. €) ja Saksa (0,2 mrd. €).

Puun tuonti Suomeen supistui edellisvuodesta 11 prosentilla 10,2 miljoonaan kuutiometriin. Tuonnin huippu sijoittuu vuosiin 2005–2008, jolloin tuontimäärät olivat keskimäärin 20 miljoonaa kuutiometriä vuodessa ja tuontipuu kattoi lähes 30 prosenttia metsäteollisuuden puun kokonaishankinnasta. Tuonnin taso puolittui vuonna 2009, eivätkä määrät ole sen jälkeen nousseet aiempien vuosien lukemiin.

Valtaosa Suomeen vuonna 2014 tuodusta puusta oli kuitupuuta ja haketta. Puutavaralajeista eniten ulkomailta ostettiin koivukuitupuuta, kaikkiaan 4,9 miljoonaa kuutiometriä. Hakkeen tuonti päättyi 2,5 miljoonaan kuutiometriin. Edelliseen vuoteen verrattuna koivukuitupuun tuonti supistui kolme ja hakkeen peräti 19 prosenttia. Ulkomainen koivukuitupuu muodosti kuitenkin liki 40 prosenttia teollisuuden koko lehtikuitupuun hankinnasta. Tukkipuun osuus kokonaistuonnista oli vain kuusi prosenttia.

Koivukuitupuun tuontimäärät olivat suurimmillaan – yli seitsemän miljoonaa kuutiometriä – vuonna 2008, joskin määrä putosi jo seuraavana vuotena vajaaseen kahteen miljoonaan kuutiometriin. Hakkeen tuonti alkoi lisääntyä 2000-luvun alussa ja oli suurimmillaan 2010, kaikkiaan 3,8 miljoonaa kuutiometriä.

Eniten puuta vuonna 2014 tuotiin Venäjältä, jonka osuus puun tuonnista päättyi 80 prosenttiin. Viro-lainen puu kattoi tuonnista 11 prosenttia ja Lat-viasta puuta tuli seitsemän prosenttia. Tuodusta koivukuitupuusta oli venäläistä 90 prosenttia.

[Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Vuonna 2014 seitsemän vientiarvoltaan suurimman tuotteen joukossa oli neljä metsäteollisuustuotetta: valkaistu havusellu, päällystetty aikakauslehtipaperi, päällystetty hienopaperi sekä mäntysahatavara.

Yksityismetsätalouden kannattavuus

Yksityismetsätalouden kannattavuutta kuvaavia tilastoja ovat liiketalous- ja sijoitustuottotilastot. Niissä yksityismetsätalouden tulosta mitataan tulojen ja menojen erotuksena laskettavalla liikutuloksella sekä puuntuotannon sijoitustuotolla, jossa tuoton osatekijät suhteutetaan pystyvuoston kantohinta-arvoon. Yksityismetsiin tilastoissa kuuluvat varsinaisten yksityismetsien lisäksi myös kuntien, seurakuntien, yhteismetsien ja muiden kuin metsäteollisuuden liittyvien säätiöiden omistamat tai hallinnoimat metsät.

Kannattavuustilasto kokoaa yhteen monta tilastoa

Tilastojen perusmateriaali koostetaan pääosin muista metsätaloutta kuvaavista tilastoista. Laskelmien tulotietoina käytetään bruttokantorahatuloja ja energiapuun korjuuseen sekä puuntuotantoon valtiolta saatua tukea. Kustannuksina käytetään metsänhoidon ja metsänparannustöiden kustannustietoja sekä metsänomistukseen liittyviä hallinnon kustannuksia. Menoihin sisältyy myös metsänomistajan oman työn arvo. Tiedot on tässä esitetty reaalisina (deflatointi: elinkustannusindeksi, 1951=100), kun ne Luonnonvarakeskuksen tilastotietonannassa ovat nimellisiä. Metsien pinta-alatiedot on saatu valtakunnan metsien inventointituloksista.

Yksityismetsätalouden liikutulos perustuu katelaskelmaan

Yksityismetsätalouden liikutuloksen määrittäminen perustuu katelaskelmaan, jossa puuntuotannon tuloista vähennetään sen menot. Tuloksena saadaan rahamäärä, joka jää yksityismetsäta-

loudesta käytettäväksi verojen ja lainojen maksumiin, sijoituksiin ja kulutukseen. Liikutulos mitataan tässä vain rahavirtoja, joten se ei ota huomioon esimerkiksi hakkuusäästöjen tai puustopääoman arvoa alentavien hakkuiden vaikutusta puuntuotannon kokonaistulokseen.

Yksityismetsätalouden liikutulos 2004–2014.

												Reaalinen muutos 2014												
												Edellisvuodesta	Edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta											
												2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	%	%
												Miljoonaa €											%	%
Liikutulos		1609	1496	1405	2147	1495	854	1346	1358	1210	1434	1412	-1,5	-1,6										
Tulot (+)	Bruttokantorahatulot ja valtion tuki	1880	1759	1677	2425	1790	1166	1639	1639	1490	1718	1691	-1,6	-1,6										
Menot (-)	Puuntuotannon kokonaiskustannukset	272	263	272	278	295	311	293	281	280	284	278	-1,8	-1,6										
	Investoinnit puuntuotantoon	200	193	203	209	227	243	217	213	210	214	208	-3,1	-2,5										
	Metsien hallinto	71	70	68	69	68	68	76	68	70	69	71	2,1	1,1										
												€/hehtaari											%	%
Liikutulos		123	115	108	164	114	63	100	101	90	107	105	-1,5	-3,2										
Tulot (+)	Bruttokantorahatulot ja valtion tuki	144	135	128	186	137	87	122	122	111	128	126	-1,6	-3,3										
Menot (-)	Puuntuotannon kokonaiskustannukset	21	20	21	21	23	23	22	21	21	21	21	-1,5	-2,9										
	Investoinnit puuntuotantoon	15	15	16	16	17	18	16	16	16	16	15	-3,6	-4,1										
	Metsien hallinto	5	5	5	5	5	5	6	5	5	5	5	2,8	0,4										

Liiketulos edellisvuoden tasolla 2014

Vuonna 2014 yksityismetsätalouden reaalinen liiketulos oli 1,41 miljardia euroa, mikä oli vain 1,5 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kymmenen edeltävän vuoden keskiarvoon verrattuna muutos oli samansuuruinen. Bruttokantorahatulot kasvoivat edellisvuodesta prosentin, mutta energiapuulle maksettujen tukien aleneminen supisti kokonaistuloja - kaikkiaan 1,69 miljardia euroa - vajaat kaksi prosenttia miinukselle. Myös menot, jotka koostuvat puuntuotantoon kohdistuneista investoinneista ja pääosin erilaisista hallintokuluista, pienenivät edellisvuodesta liki kaksi prosenttia 278 miljoonaan euroon.

Hehtaarikohtainen liiketulos oli vuonna 2014 yhteensä 105 euroa hehtaarilta. Paras tulos toistaiseksi, 164 euroa hehtaarilta, saavutettiin vuonna 2007, jolloin tulot kohosivat huippuunsa menojen kuitenkin säilyessä keskimääräisellä tasolla.

Puuntuotannon reaalinen sijoitustuotto osatekijöittäin 2014.

	2014, %	Reaalinen muutos, %-yksikköä	
		Edellisvuodesta	Edeltäneen 10 vuoden keskiarvosta
Sijoitustuotto	2,3	-2,4	-1,3
Puunmyyntitulot	3,5	0,0	0,0
Puuston nettokasvun arvo	1,3	0,1	0,3
Valtion tuki	0,1	0,0	0,0
Puuntuotannon kustannukset	-0,6	0,0	0,0
Kantohinnan muutos	-2,0	-2,4	-1,6

Metsä sijoituskohteena -tilasto esittää puuntuotannon tuotot osatekijöittäin

Metsä sijoituskohteena -tilastossa esitetään yksityismetsien puuntuotannon sijoitustuotot osatekijöittäin. Sijoitustuotto on tuottoindeksi, joka kuvaa pääomalle saatua vuotuista tuottoa prosentteina. Se lasketaan saatujen tulojen, toiminnan kustannusten, omaisuuden arvonmuutosten ja pääoman suhteen luonnollisena logaritmi-muunnoksena. Logaritmimuunnoksen ansiosta tuottojen aikasarjoista voidaan laskea muun muassa keskiarvoja ja hajontoja. Yksityismetsätalouden sijoitustuoton osatekijöitä ovat hakkuita ja kantohinnoista johdetut puunmyyntitulot, puuntuotannon kokonaiskustannukset, metsätalouteen myönnettyt valtion tuet, puuston nettokasvun arvo ja kantohintojen muutos. Lisätietoja tilastojen kotivuilta:

- ▶ [Yksityismetsätalouden liiketulos](#)
- ▶ [Metsä sijoituskohteena](#)

Sijoitustuotto supistui 2014

Yksityismetsien puuntuotannon reaalinen sijoitustuotto oli 2,3 prosenttia vuonna 2014. Tuotto oli 2,4 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisvuonna ja edeltävän kymmenen vuoden keskiarvosta se jäi 1,3 prosenttiyksikköä. Viimeksi kuluneen kymmenen vuoden aikana sijoitustuotto oli suurimmillaan vuonna 2007 (26,0 %) ja pohjalukemissa vuonna 2009 (-17,7 %).

Tuoton eri osatekijöistä merkittävimmän erän muodostavat puunmyyntitulot. Vuonna 2014 ne kasvattivat tuottoa 3,5 prosenttiyksikköä. Tuottoa kasvattivat myös puuston nettokasvun arvo (1,3 prosenttiyksikköä) ja valtion puuntuotantoon myöntämät tuet (0,1 prosenttiyksikköä). Sen sijaan kantohintojen reaalinen aleneminen (-2,0) ja puuntuotannosta koituneet kustannukset (-0,6) vaikuttivat tuottoa alentavasti.

Yksityismetsätalouden hehtaarikohtainen liiketulos vuonna 2014 oli 105 euroa.

Kala- ja riistatilastot

Kala- ja riistatilastollinen vuosi 2014

Kalansaalin arvo

Suomessa kalastettiin ja kasvatettiin kalaa 200 miljoonaa kiloa vuonna 2014. Kalansaaliin ja kalankasvatuksen yhteenlaskettu arvo oli lähes 170 miljoonaa euroa. Kalansaalis koostui merialueen ja sisävesialueen kaupallisten kalastajien sekä lisäksi vapaa-ajankalastajien saamasta saaliista. Vapaa-ajan kalastuksen saaliin arvo oli 61 miljoonaa euroa kalan tuottajahinnoilla laskettuna, kaupallisen kalastuksen saaliin arvo 51 ja vesiviljelyn 55 miljoonaa euroa.

Kalan kokonaissaaliin arvo pysyi lähellä edellisvuoden tasoa, sillä sekä vesiviljelyn että merialueen kaupallisen kalastuksen saaliin arvon laskua kompensoi vapaa-ajan kalastuksen ja sisävesien kaupallisen kalastuksen saaliin arvon nousu.

Vuonna 2016 tulee voimaan uusi kalastuslaki, jossa ammattikalastus -termiä ei enää käytetä vaan ammattikalastusta kutsutaan kaupalliseksi kalastukseksi EU-säädösten mukaisesti.

Kaupallisen kalastuksen tärkeimmät kalalajit

Silakka on ylivoimaisesti tärkein kaupallisen kalastuksen saaliskala. Silakkasaaliin arvo oli 28 miljoonaa euroa ja sitä kalastettiin 130 miljoonaa kiloa. Seuraavaksi tärkein saaliskala oli muikku, jota kalastettiin kuuden miljoonan euro arvosta, yhteensä noin 3 miljoonaa kiloa. Kolmanneksi tärkein saaliskala oli kuha. Kuhasaaliin arvoksi muodostui vajaa viisi miljoonaa euroa, josta lähes 60 % koostui sisävesiltä kalastetun kuhan osuudesta. Siikaa pyydettiin kolmen miljoonan euron arvosta ja ahventa ja kilohailia runsaan kahden miljoonan euron arvosta.

EU määrää vuosittain maakohtaiset saaliskiintiöt Itämerestä pyydetävälle silakalle, lohelle, turskalle ja kilohailille sekä muutamalle muulle Suomelle vähemmän merkitykselliselle kalalajille. Kiintiöiden täyttymistä seurataan ja tarvittaessa kalastus keskeytetään.

Vapaa-ajan kalastus

Suomessa vapaa-ajankalastuksen harrastajia oli hieman alle 1,6 miljoonaa vuonna 2014. Vapaa-ajan kalastajien nostaman kalansaaliin määrä oli noin 29 miljoonaa kiloa. Eniten saatiin saaliiksi ahvenia ja haukia, joiden osuus kokonaissaaliista oli yli puolet. Sekä kalastusta harrastaneiden että kalan saaliin määrä lisääntyi edellisestä tilastointivuodesta 2012.

Vesiviljely

Vuonna 2014 Suomessa kasvatettiin noin 13,3 miljoonaa kiloa kalaa ihmisravinnoksi. Kirjolohta tuotettiin 12,4 miljoonaa kiloa, joka oli yli 90 prosenttia koko ruokakalatuotannosta. Viljellyn siian tuotanto oli vajaa 0,9 miljoonaa kiloa. Kokonaistuotannon määrä oli noin 0,3 miljoonaa kiloa pienempi kuin vuonna 2013.

Vuonna 2014 hallitus hyväksyi vesiviljelystrategian, jonka tavoite on, että Manner-Suomessa kasvatettaisiin yli 20 miljoonaa kiloa kalaa vuodessa viimeistään vuonna 2022.

Kalan tuonti ja vienti

Kotimaisen kalastetun ja kasvatetun kalan lisäksi suomalaiset käyttivät ulkomailta tuotua kalaa. Suomeen tuotiin kalaa noin 390 miljoonan euron arvosta ja Suomesta vietiin kalaa 41 miljoonan euron arvosta. Tuonnin ja viennin arvo oli lähellä edellisvuoden tasoa. Eniten tuotiin kokonaista lohta ihmisravinnoksi Norjasta ja vietiin silakkaa rehuksi Tanskaan.

Kalan kulutus

Suomalaiset kuluttivat kotimaista kalaa neljä kiloa ja tuontikalaa hieman yli kymmenen kiloa asukasta kohti vuonna 2014. Kotimaisen kalan kulutus on laskettu fileepainona ja tuontikalan kulutus pääosin tuotepainona. Kotimaisista lajeista eniten kulutettiin kasvatettua kirjolohta ja ulkomaisista lajeista kasvatettua lohta. 2000-luvulla tuontikalan kulutus on lähes kaksinkertaistunut ja samanaikaisesti kotimaisen kalan kulutus on vähentynyt noin kolmanneksella.

Metsästys

Metsästyksestä saatua saalista hyödynnetään vain pieniä määriä kaupallisesti. Suurin osa saaliista jää metsästäjien ja heidän lähipiirinsä käyttöön. Riistasaaliista saadun lihan arvoksi arvioitiin noin 63 miljoonaa euroa, mikä on vain miljoona euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Saaliin arvo muodostui lähinnä hirvieläinten lihasta. Hirvieläinsaaliin määrä kasvoi hieman edellisvuodesta. Pienriistasaaliin määrä sitä vastoin väheni vain kahdeksan prosenttia, mikä johtui etenkin metsäkanalintu- ja vesilintusaaliin vähenemisestä.

Kaupallinen kalastus merellä

Merialueen ammattikalastajarekisterissä oli vuonna 2014 noin 2 070 kalastajaa. Heistä neljännes sai vähintään 30 prosenttia tuloistaan kalastuksesta. Kaupallisessa kalastuksessa käytettäviä kalastusaluksia oli rekisterissä noin 3 140. Valtaosa niistä oli alle kuusi metriä pitkiä, rannikkokalastusta harjoittavia aluksia. Ammattikalastajien määrä väheni 1980- ja 1990-luvuilla nopeasti. Vielä 1980-luvun alussa merellä kalasti ammattimaisesti noin 5 000 kalastajaa. Ammattikalastajien vähentymisestä huolimatta kokonaissaalis on kasvanut.

Silakan kalastus määrää kokonaissaaliin tason

Merialueen kaupallisen kalastuksen saalis oli vuonna 2014 suurempi kuin koskaan aikaisemmin, 148 miljoonaa kiloa. Silakka oli sekä määrältään että arvoltaan ylivoimaisesti tärkein saalislaji. Silakan osuus kokonaissaaliista oli 90 prosenttia ja arvosta 70 prosenttia. Muita tärkeitä saalislajeja olivat siika, kilohaili, kuha, ahven ja lohi. Lähes kolmasosa saaliista kalastettiin Selkämereltä ja vajaa viidennes Saaristomereltä. Suomen kaupallisen kalastuksen saaliin osuus koko Itämeren ammattikalastuksen saaliista oli vajaa viidesosa vuonna 2010.

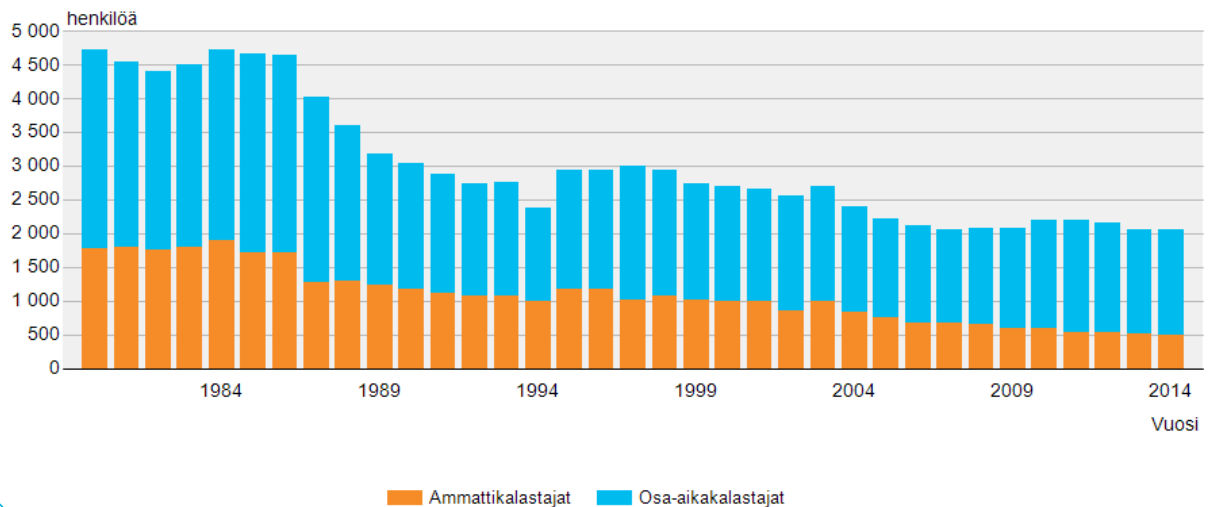
Kysyntä, kannan tila ja kiintiöt vaikuttaneet saalistasoon

Viimeisten kolmen vuosikymmenen aikana varsinkin silakan, kilohailin, turskan ja lohen saaliit vaihtelivat huomattavasti. Saalisvaihteluihin vaikuttivat muun muassa rehukalan menekki, kalakannoissa tapahtuneet muutokset ja saaliskiintiöt. Turkistarhojen rehuntarve pieneni 1990-luvun alussa, mikä vähensi silakan kysyntää. Vähiten silakkaa kalastettiin vuonna 1991, noin 50 mil-

joonaa kiloa. Silakan kalastus lisääntyi viimeisen kymmenen vuoden aikana, kun osa isoista troolareista siirtyi ulkomaalaisten omistukseen ja saalista alettiin purkaa entistä enemmän Ruotsiin ja Viroon. Vuonna 1995 kilohailisaaliit alkoivat lajin runsastumisen myötä nopeasti kasvaa. Saalis kasvoi neljässä vuodessa neljästä 27 miljoonaa kiloon. Sen jälkeen saalismäärä on pysynyt korkealla tasolla. Lähes koko kilohailisaalis käytetään rehuna, silakkasaaliista kolme neljäsosaa.

Merialueen ammattikalastajat 1980–2014.
(Muutoksia tilastointimenetelmässä 1988 ja 1995).

► [Taustadata taulukkona](#)

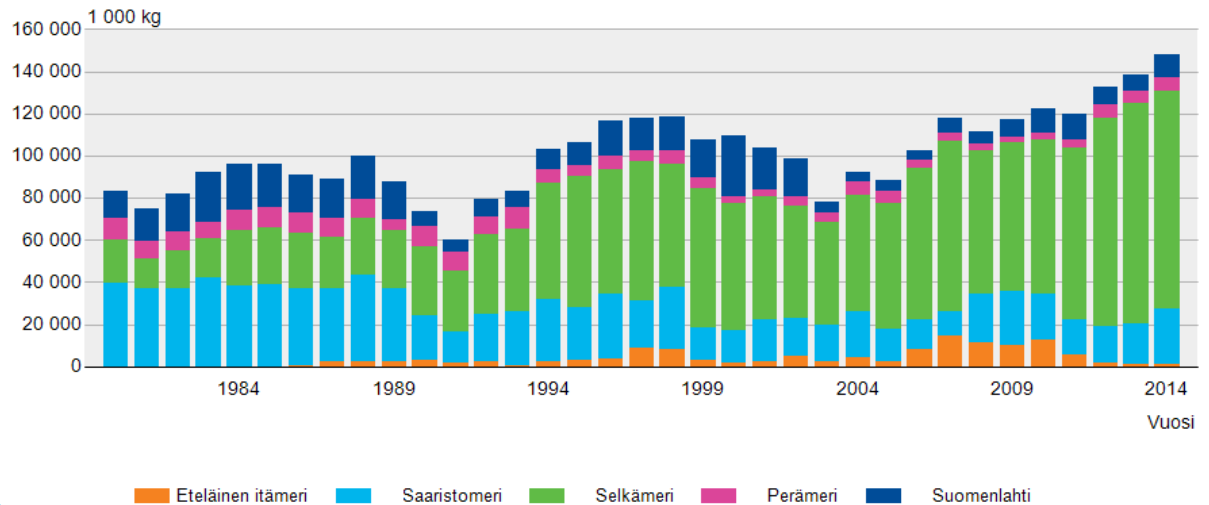
Turskaa kalastettiin 1980-luvulla enimmillään yli viisi miljoonaa kiloa vuodessa. Sen jälkeen saaliit alkoivat lajin vähenemisen takia nopeasti pienentyä. 1990-luvulla muutamat suomalaiset alukset siirtyivät kalastamaan turskaa eteläiselle Itämerelle ja saaliit alkoivat taas kasvaa, kunnes 2000-luvulla turska väheni sielläkin.

Myös lohisaaliissa on ollut suuria vaihteluja. Enimmillään lohta kalastettiin vuonna 1990 yli 2 miljoonaa kiloa. 2000-luvulla lohta on kalastettu 0,2-0,5 miljoonaa kiloa vuosittain. 1980-luvulla eniten saalista saatiin lounaisilta merialueilta. 1990-luvulla kalastuksen painopiste siirtyi Selkämerelle. Vuonna 2014 70 prosenttia kokonaissaaliista ja kolme neljäsosaa silakkasaaliista kalastettiin Selkämereltä. Muutokseen vaikuttivat Selkämeren silakkakannan vahvuus, troolikalastuksen tehostuminen ja kalaa jalostavien yritysten sekä rehuteollisuuden keskittyminen länsirannikolle.

► [Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Kaupallisen kalastuksen saalis merialueittain 1980-2014

► [Taustadata taulukkona](#)

Ammattikalastus merellä -tilaston nimi muuttui vuoden 2016 alussa Kaupallinen kalastus merellä -tilastoksi uuden kalastuslain myötä.

Kaupallinen kalastus sisävesillä

Ammattikalastajat saivat vuonna 2014 sisävesiltä saaliiksi 6 miljoonaa kiloa kalaa, mikä oli runsaat 1,3 miljoonaa kiloa enemmän kuin edellisellä tilastointivuotena 2012. Saaliin kokonaisarvo, kalojen mädit ja ravut mukaan lukien (11,7 milj. euroa) oli reilut miljoonaa euroa suurempi kuin vuonna 2012.

Muikku tärkeä sisävesikalala

Muikku on sisävesien tärkein saaliskala sekä määrältään että arvoltaan ja koko maan ammattikalastuksen toiseksi tärkein saaliskala. Aionstaan silakan arvo on suurempi. Viimeisen viidentoista vuoden aikana muikkusaaliin määrä on vaihdellut 2,4–2,8 miljoonan kilon välillä.

Vuonna 2014 sisävesien ammattikalastuksen muikkusaalis (2,8 miljoonaa kiloa) kasvoi hieinan edellisvuosista. Saaliin arvo, 6,2 miljoonaa euroa, oli kuitenkin aavistuksen pienempi kuin edellisenä tilastointivuotena 2012, mikä johtuu muikun aiempaa alhaisemmasta keskimääräisestä kilohinnasta. Mädin osuus muikkusaaliin arvosta oli noin 0,5 miljoonaa euroa.

Kuhasaalis kasvanut

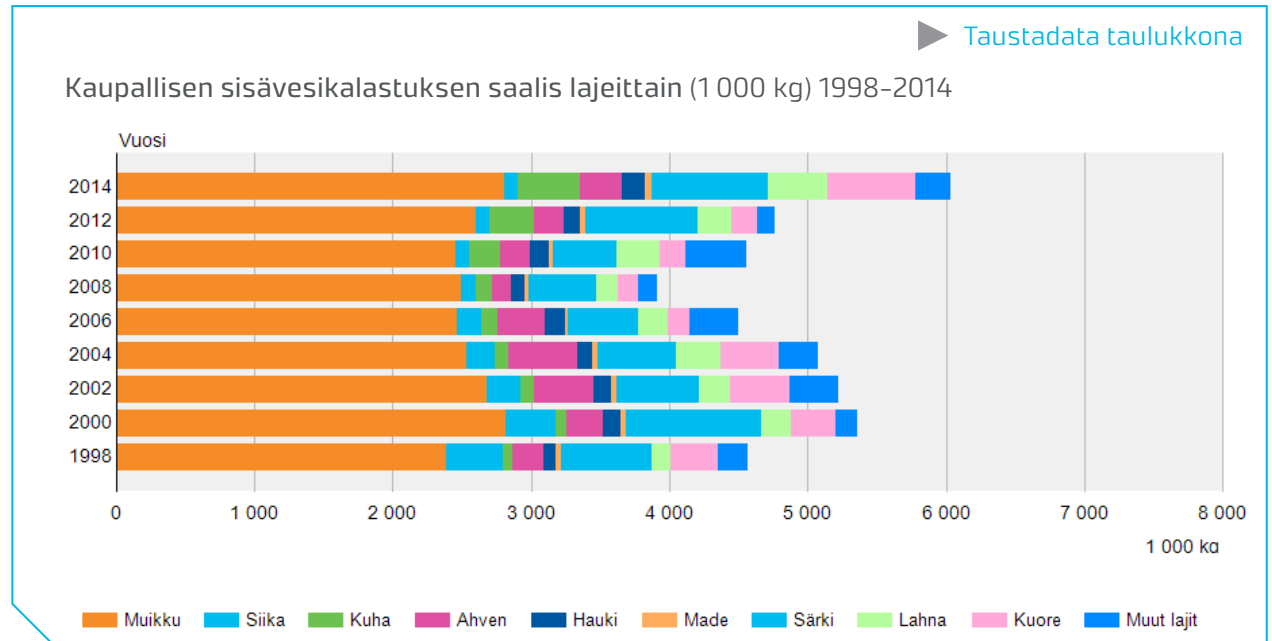
Muikun jälkeen arvoltaan toiseksi tärkein saalislaji oli kuha, jonka sekä määrä (0,4 milj. kiloa) että arvo (2,6 miljoonaa euroa) jatkoivat edel-

leen kasvuaan. Muita saaliin arvolla mitattuna tärkeitä sisävesilajeja olivat ahven (0,5 milj. euroa) ja siika (0,5 milj. euroa).

Kotimaisen järvikalalan osuus kalakaupassa on vain muutamia prosentteja. Nimenomaan kuha ja siika ovat kovasti kuluttajien suosiossa ja niitä toivottaisiin saatavan kalatiskaikseen lisää. Muikua puolestaan on saatavilla runsaammin.

Rapusaalis

Ammattikalastajien pyytämä täplärapusaalis vuonna 2014 oli 253 000 rapua. Ravustus ajoittuu sopivasti loppukesään, jolloin muu kalastustoiminta on hiljaista. Ravunpyynti on tärkeä lisätulolähde monille ammattikalastajille. Ammattikalastajien täplärapusaaliit ovat viime vuosina vaihdelleet noin 150 000–500 000 yksilön ja arvo 0,2–0,4 miljoonan euron välillä.

Hoitokalastussaaliit suuria

Sisävesien ammattikalastuksen saaliiseen sisältyy myös hoitokalastus. Hoitokalastus on tehopyyntiä, jolla pyritään vaikuttamaan vesistön kalaston rakenteeseen pyytämällä pois ei-toivottuja kalalajeja, kuten särkikaloja ja muita vähäarvoisia sekä pienikokoisia kaloja. Hoitokalastuksella on viime vuosina poistettu järvistä kalaa noin miljoona kiloa vuosittain. Saalis ei useinkaan kokonaisuudessaan päädy ihmisravinnoksi.

Vuonna 2014 sisäveden kokonaissaaliista runsas neljännes saatiin järvien hoitokalastuksen yhteydessä. Hoitokalastuksen saalis oli noin 1,7 milj. kiloa. Se oli noin 0,7 miljoonaa kiloa enemmän kuin vuonna 2012, mikä selittää runsaat puolet kokonaissaaliin kasvusta. Kuoreen osuus hoitokalastussaaliista oli huomattava.

Etelä-Savo on muikkumaakunta

Vuonna 2014 Etelä-Savo oli tärkein kalastusalue saaliin arvon (2,1 milj. euroa) perusteella lasketuna. Sieltä saatiin noin kolmannes maan muikkusaaliista. Muita tärkeitä kalastusalueita olivat Kainuu, Pohjois-Karjala ja Lappi, joissa kaikissa kalansaaliin arvo nousi yli miljoonan euron.

Troolilla ja nuotalla pääosa saaliista

Vuonna 2014 runsas 40 prosenttia kokonaissaaliista pyydettiin nuotalla, vajaa 30 prosenttia troolilla, viidennes rysällä ja noin kymmenesosa

verkoilla. Puolet muikkusaaliista saatiin troolamalla ja vajaa toinen puoli nuotalla, kun taas parhaat kuha- ja siikasaaliit saatiin verkoilla. Runsaimmat särki- ja lahnasaaliit saatiin nuotalla ja rysillä.

► [Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Ammattikalastajat rekisteröityneitä

Suomessa on yhteensä noin 550 rekisteröitynyttä sisäveden ammattikalastajaa, joista noin 400 kalasti vuonna 2014. Kalastaneista lähes kaksi kolmasosaa kuului kalastajaryhmään, jotka saavat vähintään 30 prosenttia tuloistaan kalastuksesta. Eniten ammattikalastajia oli Lapissa, Kainuussa ja Etelä-Savossa.

Kuva: Ville Vähä / Luke

Vapaa-ajankalastus

Suomessa oli vapaa-ajankalastajia vuonna 2014 hieman alle 1,6 miljoonaa, kun heitä vuonna 2012 oli noin 1,5 miljoonaa. Suomalaisista lähes joka kolmas, eli noin 30 prosenttia, harrastaa kalastusta. Suomalaismiehistä kalastaa noin 40 prosenttia ja naisista taas 20 prosenttia.

Kalastajamäärä kääntyi kasvuun

Kalastajamäärät ovat laskeneet koko 2000-luvun, mutta nyt trendi näyttää taittuneen. Vuosituhannen alussa kalastusta kertoi harrastavansa jopa kaksi miljoonaa suomalaista.

Kalastajien määrä kasvoi alle 10-vuotiaiden, 45-64-vuotiaiden ja yli 64-vuotiaiden joukossa. Muissa ikäryhmissä kalastajien määrä pieneni.

Kalastusinto vähenee selkeästi teini-iässä ja erityisesti täysi-ikäisyyden myötä. Alle 45-vuotiaiden työikäisten kalastajien määrä on lähes puolittunut 2000-luvun alun huippulukemista.

Verkkokalastus vähenee

Harrastuskalastajien nostama kalasaalis kasvoi vuoteen 2012 verrattuna. Eniten kasvoi hauki- ja ahvensaalis, joiden osuus oli yli puolet lähes 29 miljoonan kilon kokonaissaalista. Verkoilla pyydettiin saaliista enää alle 40 prosenttia, kun vielä vuonna 2000 osuus oli puolet. Heittovavan ja

vetouistelun osuus kokonaissaaliista oli yhteensä lähes 30 prosenttia.

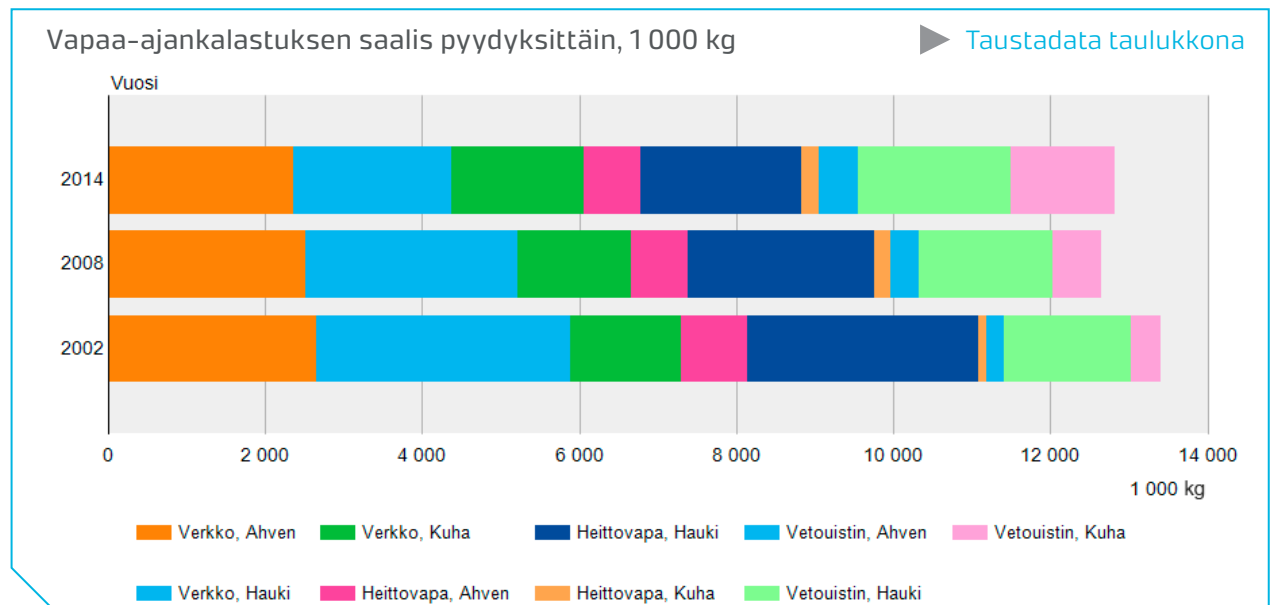
Ahven, hauki ja kuha yleisimmät saalislajit

Verkkosaaliista oli vuonna 2014 ahventa hieman yli viidesosa ja haukea hieman alle viidesosa. Muita tärkeitä lajeja olivat kuha, lahna, muikku ja siika. Katiskasaalis koostui pääasiassa ahvenesta, hauesta, särjestä ja lahnosta. Pilkki- ja onkisaalis oli pääosin ahventa ja särkeä. Heittovapakalastuksessa ja vetouistelussa tärkeitä lajeja olivat hauen lisäksi kuha, ahven sekä lohikalat.

Kuva: Ville Vähä / Luke

► [Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Vesiviljely

Suomessa kasvatettiin vuonna 2014 noin 13,3 miljoonaa kiloa kalaa ihmisravinnoksi. Ruokakalaa kasvatettiin 164 laitoksella. Laitoksista 108 sijaitsee maamme rannikkoalueella ja Ahvenanmaalla, missä kasvatusta on lähes täysin verkkoalaskasvatusta. Sisämaassa ruokakalaa kasvatettiin 56 laitoksella. Sisämaassa ruokakalatuotanto keskittyy lähinnä jokivarsilaitoksille. Viimeaikoina myös kiertovesilaitoksia on rakennettu sisämaahan.

Vuonna 2014 koko maan kasvatetusta ruokakalasta 86 prosenttia tuotettiin merialueilla. Ahvenanmaalla tuotettiin noin puolet ja Lounais-Suomen rannikolla ja saaristossa sekä muilla merialueilla yhteensä runsas kolmannes ruokakalasta. Vain reilu kymmenesosa ruokakalasta kasvatettiin sisämaassa.

Ruokakalalajien viljely

Kaupallinen kirjolohenviljely alkoi jo 1960-luvulla ja se on edelleen tärkein viljelty ruokakalalaji Suomessa. Kirjolohta tuotettiin vuoden 2014 aikana 12,4 miljoonaa kiloa, joka oli 93 prosenttia ruokakalan kokonaistuotannosta.

Myös muiden ruokakalalajien viljelymenetelmiä kehitetään. Vakiintuneimman aseman uutena ruokakalalajina on saavuttanut siika, jonka vii-

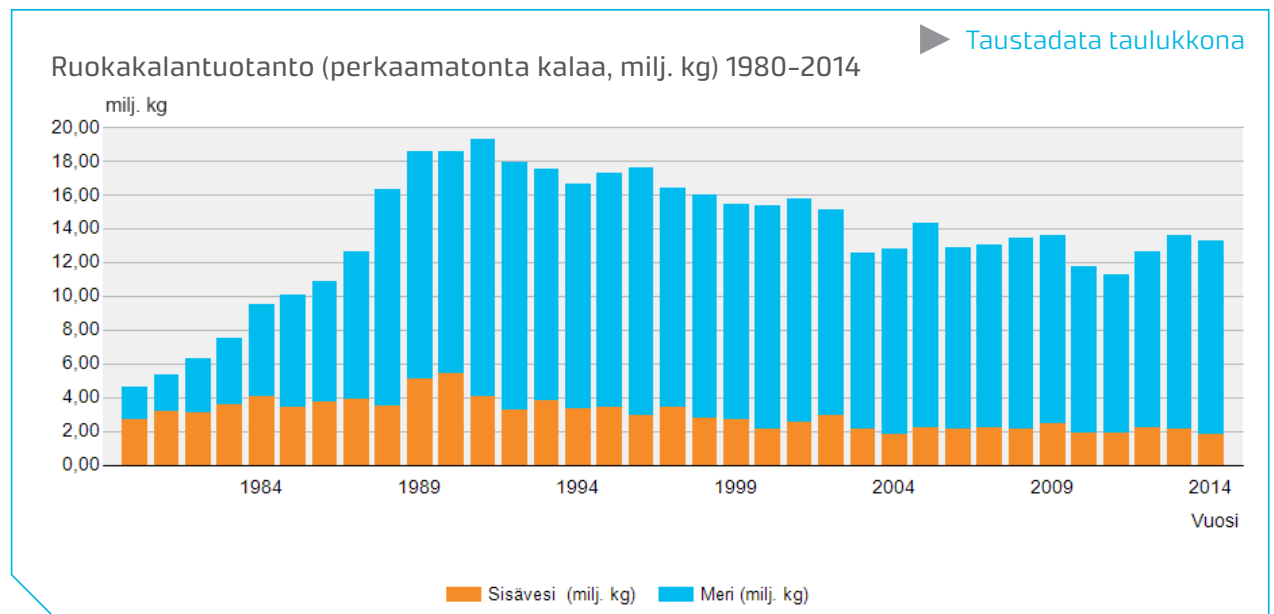
me vuosien noin miljoonan kilon vuosituotanto täydentää kotimaisen viljellyn kalan tarjontaa. Vuonna 2014 siikaa tuotettiin vajaa 0,9 miljoonaa kiloa. Muita ruokakalalajeja kuten taimenta, nieriää, sampea ja kuhaa viljeltiin yhteensä noin 0,1 miljoonaa kiloa. Kirjoloihen mätiä tuotettiin elintarvikkeeksi 0,4 miljoonaa kiloa.

Tuotantomäärät

Koko 2000-luvun ajan (2002–2014), ruokakalan tuotantomäärät ovat pysyneet lähes samoina, noin 12–13 miljoonan kilon tasolla. Tuotannon

huippuvuodet ajoittuvat 1990-luvun alkupuolelle, jolloin ruokakalaa kasvatettiin enimmillään noin 19 miljoonaa kiloa vuodessa.

Kirjoloihen tuotannon arvo vuonna 2014 oli 47,1 miljoonaa euroa ja siian 6,6 miljoonaa euroa. Koko ruokakalatuotannon arvo oli yhteensä 54,5 miljoonaa euroa. Tuotannon arvoissa on merkittävää vuosittaista vaihtelua. Koska tuotantomäärät ovat pysyneet suhteellisen vakaina, vaihtelu johtuu pääasiassa vuosittain vaihtelevasta kirjoloihen keskihinnasta.

Kotimaisen kalan kysyntä kovaa

Suomessa kasvatettu ruokakala käytetään pääasiassa kotimaassa. Kotimaiselle kalalle olisi enemmän kysyntää kuin sitä on tarjolla. Suomalaisien käyttämästä ruokakalasta vain vajaa viidennes on kotimaista kalaa. Tuotteena lähimpänä kotimaista kirjolohta on viljelty Norjan lohi, jota tuodaan Suomeen noin 30 miljoonaa kiloa vuosittain.

Ratkaisuja tuotannon laajenemiseen etsitään

Kotimaisen tuotannon laajenemista hidastavat muun muassa kalankasvatukseen tarvittavat ympäristönsuojelulain mukaiset kasvatusluvut. Ne säätelevät tarkkaan, missä ja minkä verran kalaa kasvatetaan.

Ratkaisuja tuotannon laajentamiseen etsitään avomerikasvatuksesta, jolloin rannikkoaluetta kestävämpään ympäristöön voitaisiin sijoittaa nykyistä suurempia laitoksia. Parhailtaan ollaan kehittämässä myös kiertovesiviljelyä, jossa veden kulutusta ja ravinnepäästöjä voidaan vähentää vettä puhdistamalla ja kierrättämällä.

Ruokakalan lisäksi kalaa viljellään myös jatkokasvatukseen ja istutettavaksi luonnonvesiin. Jatkokasvatettavat kalanpoikaset päätyvät pääasiassa ruokakalaksi. Kalojen istutuksilla puolestaan ylläpidetään ja vahvistetaan kalakantoja.

Poikastuotanto sisävesillä

Kalojen poikastuotanto on keskittynyt sisävesille, koska viljeltävien lajien poikasvaiheen kasvatus vaatii onnistuakseen makeaa vettä. Petomaisten lohikalojen; lohen, taimenten, kirjolohen ja nieriän poikaset tuotetaan pääosin kalanviljelylaitoksissa intensiivisellä ruokintaviljelyllä. Luonnonravintolammikkoviljelyssä vastakuoriutuneet poikaset kasvatetaan suurissa lammikoissa luonnonravinnolla ilman lisäruokintaa kesän vanhoiksi istukkaiksi. Tällä menetelmällä tuotetaan lähinnä siian, kuhan, harjuksen ja särkikalojen poikaset. Vuonna 2014 kalanpoikasia viljeltiin 99 poikaslaitoksella.

Luonnonravintolammikkoviljelijöitä oli 196 ja heillä oli käytössä yhteensä 5 559 hehtaaria lammikoita.

Kalanpoikasia 53 miljoonaa yksilöä

Vuonna 2014 tuotettiin erikokoisia kalan- ja ravunpoikasia, vastakuoriutuneet pois lukien, istutuksiin ja jatkokasvatukseen yhteensä noin 53 miljoonaa yksilöä. Kirjolohen poikasia tuotettiin 19,2 miljoonaa ja siianpoikasia 1,5 miljoonaa yksilöä, jotka pääosin päätyivät jatkokasvatukseen ruokakalaa tuottaville verkkoallaslaitoksille. Näiden lisäksi viljeltiin myös lohien (2,5 milj. kpl) meritaimenen (1,5 milj. kpl), järvi- ja purotaimenen (1,9 milj. kpl) ja nieriän (0,2 milj. kpl) poikasia. Näistä noin kolme neljäsosaa meni istutuksiin. Luonnonravintolammikoissa tuotetut siian, kuhan ja harjuksen poikaset käytettiin istutuksiin. Lisäksi viljeltiin pieniä määriä hauen, särkikalojen, mui-kun ja rapujen poikasia. Poikastuotannon arvo vuonna 2014 oli yhteensä noin 24,6 milj. euroa.

► Lisätietoa tilaston kotisivulta

Kalajalosteiden tuotanto

Kalajalosteiden raaka-aineena käytettiin Suomessa vuonna 2013 yhteensä 80 miljoonaa kiloa kalaa. Siitä 53 miljoonaa kiloa oli kotimaista ja 27 miljoonaa kiloa ulkomailta tuotua kalaa. Kalajalosteiden tuotantoa tilastoidaan joka toinen vuosi.

Silakka, kirjolohi, lohi ja siika tärkeimmät lajit

Vientiin pakastetun elintarvikesilakan ja -kilohailin osuus oli yli puolet jalostusteollisuuden käytämästä kotimaisesta kalasta. Fileiksi tai muiksi tuorevalmisteiksi jalostettiin 21 miljoonaa kiloa kotimaista kalaa ja 23 miljoonaa kiloa tuontikalaa. Pidemmälle jalostettuihin tuotteisiin käytettiin 9 miljoonaa kiloa kalaa, josta yli puolet oli kotimaista.

Silakan ohella tärkeimmät jalostusteollisuuden käyttämät kalat olivat kirjolohi, lohi ja siika. Näiden neljän lajin osuus kaikesta kalaraaka-aineesta oli 94 prosenttia. Kotimaisista luonnonkaloina silakka pois lukien eniten jalostettiin muikkua, kuhaa, ahventa ja haukea.

Jalostusmäärä kasvanut

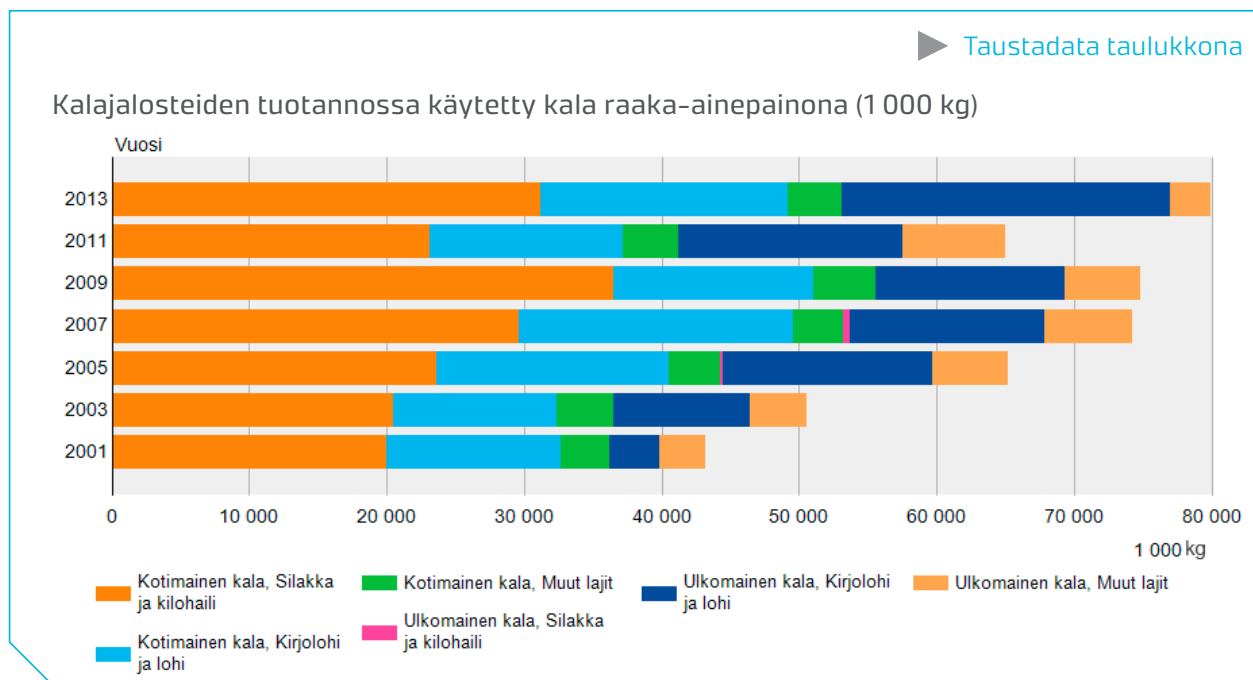
Jalostukseen käytetyn kalan kokonaismäärä kasvoi vuoteen 2011 verrattuna. Erityisesti lisääntyivät silakan pakastus vientiin ja kotimaisen kirjolohen sekä ulkomaisen lohen käyttö. 2000-luvun

alkuun verrattuna jalostusmäärä on lähes kaksinkertaistunut.

Kun 2009–2011 pakastettuna viedyn silakan ja kilohailin määrät pienenivät tuoreena viedyn silakan ja kilohailin määrä vastaavasti kasvoi.

Kalaa jalostaneita yrityksiä oli 136 vuonna 2013. Yli miljoona kiloa kalaa jalostaneita yrityksiä oli 22. Ne jalostivat lähes 90 prosenttia koko jalostetun kalan määrästä.

Kalajalosteiden raaka-aineena käytettiin 53 miljoonaa kiloa kotimaista kalaa.

[▶ Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Kalan tuottajahinnat

Useampien kalalajien reaali hinnat ovat nousseet 2000-luvulla.

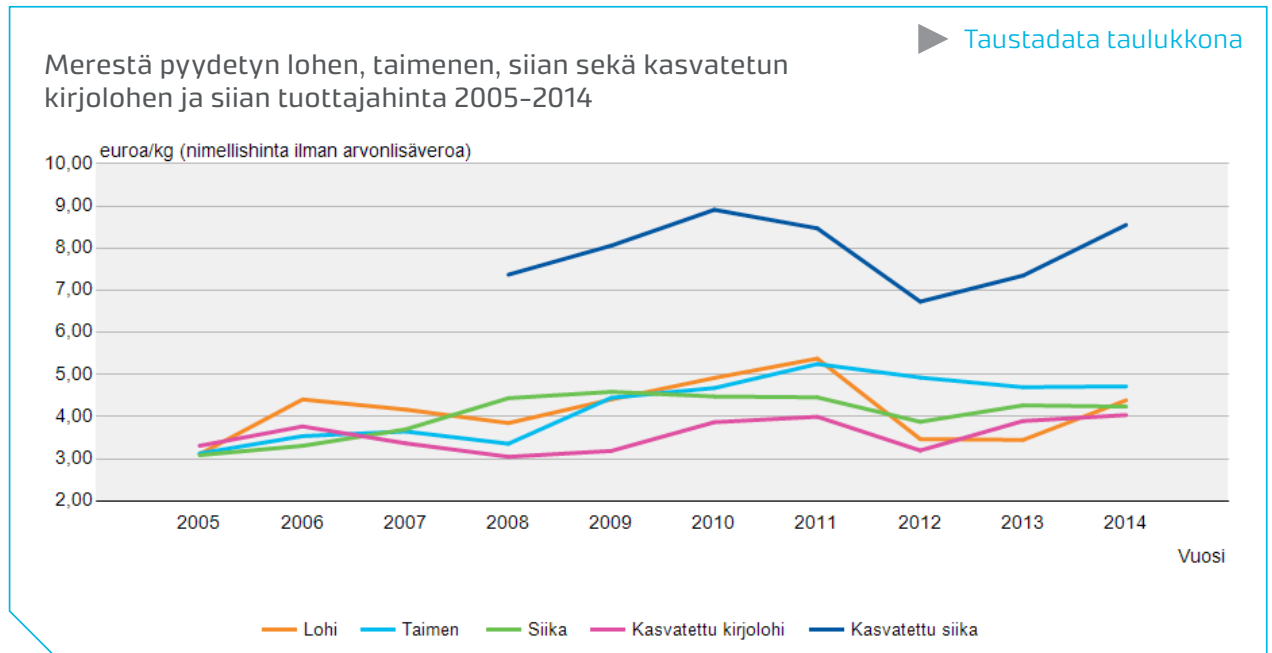
Kasvatettu siika arvokkain

Suomessa siikaa on kasvatettu ruokakalaksi merkittävässä määrin vajaan kymmenen vuoden ajan. Kasvatettu siika onkin tällä hetkellä suomalaisista kaloista arvokkain tuottajahinnoilla mitattuna. Vuonna 2014 kasvatetun siian keskihinta oli 8,55 €/kg. Kalankasvattajat ovat saaneet siitä keskimäärin kaksinkertaisen kilohinnan kirjoloheen verrattuna.

Villin lohen hinta kirjoloheen tasoa

Kirjoloheen, samoin kuin pyydetyn lohen hinnan vaihteluun vaikuttaa norjalaisen, kasvatetun lohen maailmanmarkkinahinta. Lohesta kalastaja on saanut viimeisen kymmenen vuoden aikana parhaimmillaan runsaan euron kilolta enemmän kuin kirjolohekasvattaja, mutta viimeksi kuluneena kolmena vuotena hintaero on ollut pieni. Merestä pyydetyn siian tuottajahinta on viimeisen viiden vuoden aikana ollut vakaampi kuin lohen ja kirjoloheen.

Lohen, kirjoloheen, taimenen sekä siian keskihinnat esitetään tilastossa peratuille kaloille, sillä elintarvikkeeksi myytävät lajit on perattava heti

pyynnin jälkeen. Suurin osa muista kaloista myydään perkaamattomana.

Kuha toiseksi arvokkain kala

Parhaan hinnan kaupalliset kalastajat ovat saaneet kuhasta. Viimeisenä kolmena vuotena perkaamattoman kuhakilon hinta on ollut runsaan euron suurempi kuin lohikilon. Vuonna 2014 perkaamattoman kuhan keskihinta oli 5,53 €/kg ja peratun 6,42 €/kg. Yleensä vain hyvin pieni osa kuhasaaliista myydään perattuna.

Perkaamattomina myytävien kalojen hinta on aivan viime vuosina pysynyt suhteellisen vakavana. Suurin muutos oli vuonna 2014 mateen tuottajahintojen 13 prosentin lasku edellisvuodesta.

Silakan hinnan heilahtelut heijastuvat Suomen kalansaaliin arvoon

Suomen kalansaaliista suurin osa koostuu silakasta (noin 70 % kalansaaliin arvosta). Siksi silakan tuottajahintojen pienetkin muutokset vaikuttavat koko kalansaaliin arvoon. Silakkasaaliis-

ta kolmannes menee elintarviketuotantoon ja loput teollisuuteen, lähinnä turkiseläinten rehuksi.

Viimeisen viiden vuoden aikana teollisuussilakan hinta on kaksinkertaistunut ja elintarvikesilakan hinta noussut 35 %. Vuonna 2014 kuitenkin sekä teollisuus- että elintarvikesilakan hinta laski kahdella sentillä edellisvuodesta. Tämän seurauksena Suomen kalansaaliin arvo laski edellisvuosista, vaikka saatiin ennätysmaalit. Elintarvikesilakan tuottajahinta vuonna 2014 oli 0,27 €/kg ja teollisuussilakan 0,20 €/kg.

Elintarvikesilakan hintahuippu syyskuussa vuonna 2014

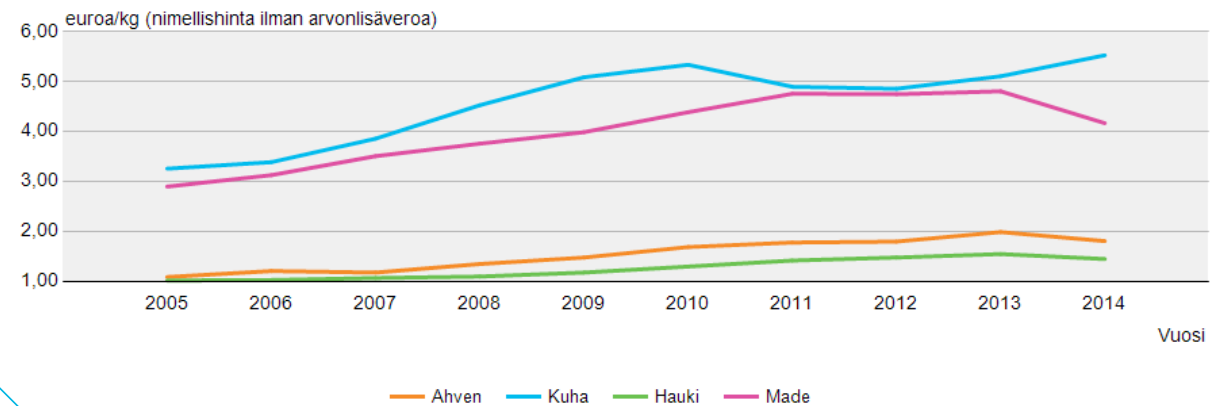
Elintarvikkeeksi tarkoitetun silakan korkea hinta vuoden 2014 syyskuussa selittyy sillä, että myyty kala oli keskimäärin isokokoisempaa kuin edellisvuosina. Pienempien kokoluokkien myynti väheni huomattavasti. Kaiken kaikkiaan syksyllä, elokuusta vuoden loppuun, myytiin puolet vähemmän silakkaa elintarvikkeeksi kuin edellisvuonna. Syynä lienee Venäjän viennin tyrehtyminen elokuussa tuontikiellon seurauksena.

Kalan tuottajahinnat perustuvat kalatukkujen ilmoittamiin kalan hintatietoihin. Viljellyn kirjo-lohen hinta on Suomen Kalankasvattajaliitto ry:n keräämä. Hinnat esitetään nimellishintoina ilman arvonlisäveroa.

► [Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Merestä pyydetyn perkaamattoman kuhan, ahvenen, hauen ja mateen tuottajahinta 2005–2014

► [Taustadata taulukkona](#)

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Kalan ulkomaankauppa

Suomeen tuotiin vuonna 2014 noin 116 miljoonaa kiloa kalaa ja kalatuotteita. Tuonnin kokonaisarvo oli 394 miljoonaa euroa. Kaksi kolmasosaa tuonnista, noin 77 miljoonaa kiloa, oli ihmisravinnoksi tarkoitettuja tuotteita ja niiden arvo oli 360 miljoonaa euroa.

Lohikalat sekä tonnikala- ja katkaraputuotteet suosittuja tuontituotteita

Ihmisravinnoksi tuotiin eniten tuoretta kalaa ja kalafilettä, joista tärkeimpinä lohi ja kirjolohi. Eniten lohta ja kirjolohta tuotiin Norjasta ja Ruotsista yhteensä 42 miljoonaa kiloa, noin 190 miljoonalla eurolla.

Toiseksi suurin tuoteryhmä olivat erilaiset kala-valmisteet ja -säilykkeet, joita tuotiin 72 miljoonan euron arvosta. Runsas puolet koko tuoteryhmän arvosta koostui tonnikalasäilykkeistä, jotka tulivat pääasiassa Thaimaasta ja Mauritiukselta.

Kolmannelle sijalle ylsivät pakasteet sekä suolattut, kuivatut ja savustetut kalatuotteet (51 miljoonaa euroa), joista tärkeimpiä olivat seiti- ja erilaiset lohituotteet. Tärkein tuontimaa oli Tanska.

Äyriäisten, nilviäisten ja jäätelötuotteiden tuonnin arvo oli yhteensä noin 40 miljoonaa euroa. Tästä

katkarapujen osuus oli lähes kaksi kolmasosaa, joista puolet tuli Norjasta.

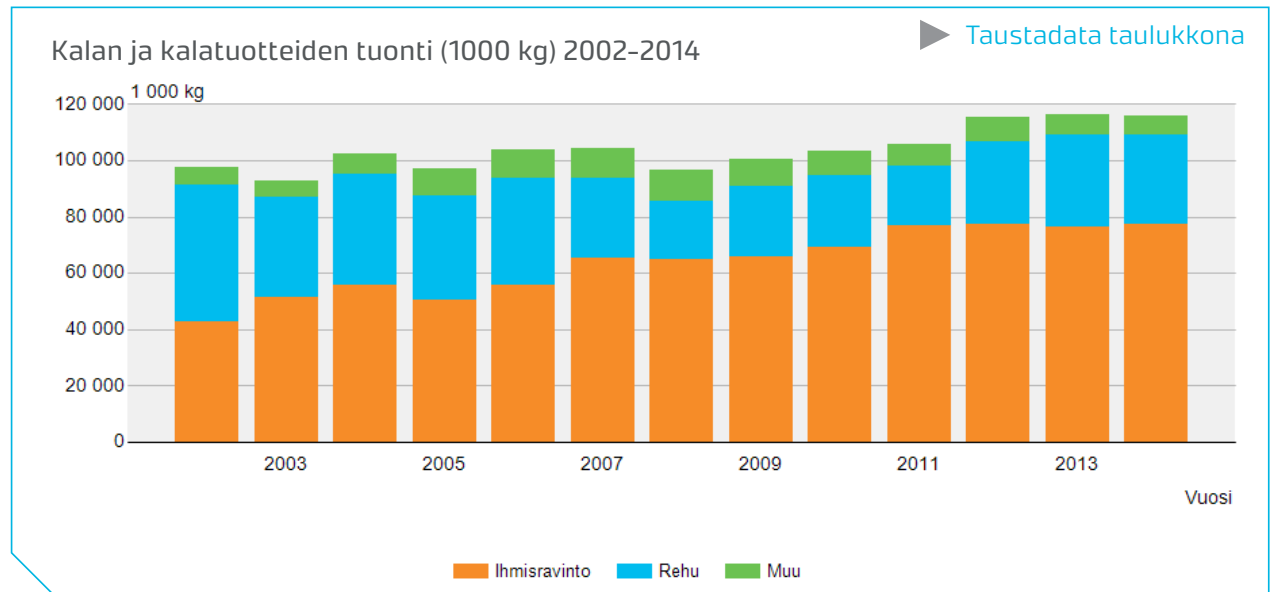
Pohjoismaat tärkeimmät tuontimaat

Kaikkiaan kalaa ja kalatuotteita tuotiin 65 maasta vuonna 2014. Arvoltaan kolme neljäsosaa tuonnista tuli Pohjoismaista. Pelkästään Norjasta tuli arvoltaan hieman vajaa puolet kaikesta kalasta ja kalatuotteista. Vain noin kymmenesosa tuotteista tuotiin Europan ulkopuolelta.

Kalan ja kalatuotteiden tuonti ihmisravinnoksi on jatkanut kasvuaan. Se oli vuonna 2014 määräl-

tään kaksinkertaistunut ja arvoltaan noin kolminkertaistunut vuoteen 2000 verrattuna.

Samana, noin viidentoista vuoden ajanjaksona muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen kalaperäisten tuotteiden kuten kalarasvojen ja -öljyjen, kalajauhon sekä kalajätteen tuonti on puolittunut. Enimmillään kyseisiä tuotteita tuotiin Suomeen 1980-luvulla, jopa 300 miljoonaa kiloa vuosittain lähinnä turkistalouden ja maatalouden tarpeisiin. Vuonna 2014 vastaavia tuotteita tuotiin vain 39 miljoonaa kiloa.

Norjasta tuotiin
tuoretta lohta
32 miljoonaa
kiloa.

Vienti vähäistä verrattuna tuontiin

Suomesta vietiin vuonna 2014 kalaa ja kalatuotteita 65 miljoonaa kiloa. Viennin arvo oli 42 miljoonaa euroa, eli runsas kymmenesosa vastaavasta tuontiarvosta.

Silakkaa, kilohailia ja lohikaloja vientiin

Vuonna 2014 määrältään eniten vietiin silakkaa ja kilohailia, jotka yhdessä (49 miljoonaa kiloa) kattoivat kolme neljäsosaa viennin määrästä. Lohikalojen, sisältäen pääasiassa kirjolohta ja lohta, osuus (5 miljoonaa kiloa) oli vain vajaa kymmenesosa viennin määrästä mutta arvoltaan noin puolet viennin arvosta. Lohta ja kirjolohta vietiin paitsi tuoreena myös pakasteina ja suolattuna. Muita merkittäviä vientituotteita olivat kalan mäti ja mätituotteet.

Tärkeimmät vientimaat löytyvät lähialueilta

Tärkeimmät vientimaat vuonna 2014 olivat Tanska, Viro, Venäjä, Latvia ja Ruotsi. Silakasta ja kilohailista valtaosa vietiin Tanskaan ja Venäjälle. Viroon ja Latviaan vietiin paitsi silakkaa ja kilohailia, myös suurin osa lohikaloista. Ruotsiin vietiin lohikaloja. Venäjän vientiä vähensi elokuussa 2014 voimaan tulleet tuontikiellot, minkä vuoksi silakkaa vietiin aiempaa enemmän Tanskaan.

Kalan vienti kuten tuontikin on kasvanut viimeaikoina. Vienti on kymmenessä vuodessa (2004-2014) yli kolminkertaistunut. Kasvua selittää pääasiassa silakan viennin lisääntyminen Baltian maihin ja Tanskaan.

► [Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Kuva: Ville Vähä / Luke

Kalan kulutus

Suomalaiset kuluttivat asukasta kohti vuonna 2014 kotimaista kalaa neljä kiloa fileepainoksi laskettuna. Tuontikalaa käytettiin yli kymmenen kiloa. Kulutus kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna.

Kotimaisista kaloista kirjolohta syödään eniten

Kotimaisista kaloista eniten syötiin kirjolohta (1,1 kg/hlö/v) ja toiseksi eniten muikkua, jota kulutettiin noin puolet kirjolohen määrästä. Ulkomaisista kaloista eniten syötiin kasvatettua lohta (4,4 kg/hlö/v). Toiseksi suosituin kala oli tonnikala, jota kulutettiin yli puolet vähemmän kuin lohta. Kasvatetun kalan osuus kalan kokonaiskulutuksesta oli hieman yli 40 prosenttia.

Kotimaisen kirjolohen lisäksi suomalaiset söivät myös ulkomailta tuotua kirjolohta. Ulkomaista kirjolohta kulutettiin miltei yhtä paljon kuin kotimaista. Useampi suomalainen yrittäjä kasvat-
taa kirjolohta muun muassa Ruotsissa, josta kala tuodaan Suomeen.

Kotimaisesta elintarvikkeeksi päätyneestä kalasta reilusti yli puolet oli joko ammattilaisten kasvattamaa tai pyydystämää. Vapaa-ajankalastajien osuus oli 43 prosenttia.

2000-luvulla kotimaisen kalan kulutus on vähentynyt noin kolmanneksella. Kotimaisista lajeista ainoastaan kuhan kulutus on hieman kasvanut 2000-luvulla.

Kotimaisen kalan kulutuksen vähentyessä tuontikalaa on käytetty lähes kaksinkertaistunut, ja Norjasta tuodun lohen kulutus on jopa nelinkertaistunut.

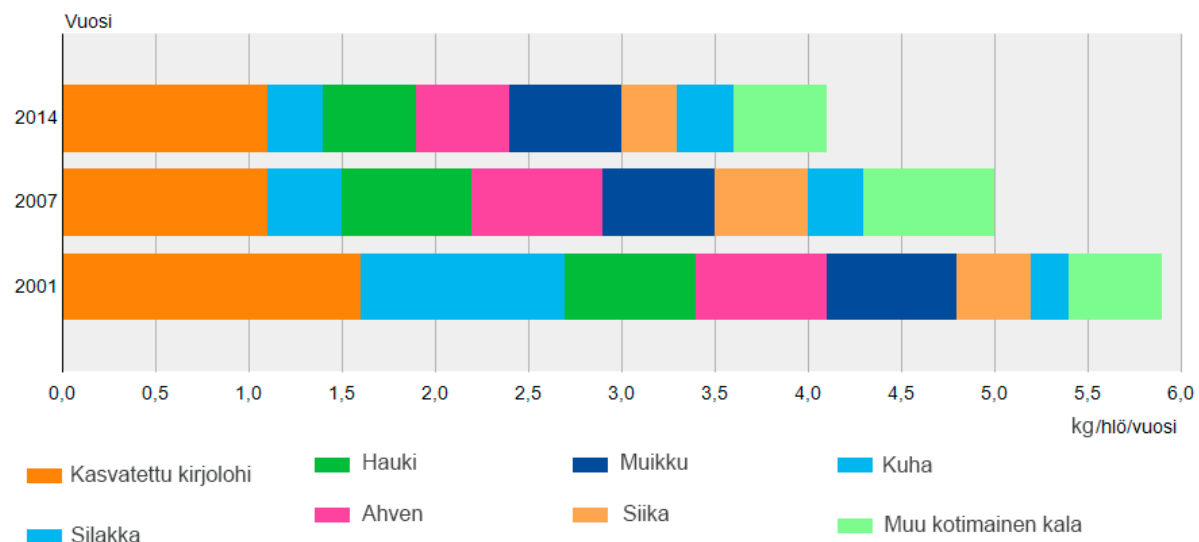
► [Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Kuva: Jaakko Erkinaro / Luke

Kalan käyttö elintarvikkeiksi (kg/hlö/v)

► [Taustadata taulukkona](#)

Metsästys

Viimeisen runsaan parinkymmenen vuoden aikana noin 300 000 metsästäjää on vuosittain maksanut metsästykseseen oikeuttavan riistanhoitomaksun. Noin 80 vuoden ajan metsästäjien määrä on ollut tarkkaan tiedossa, sillä jo vuonna 1934 voimaan tulleessa metsästyslaissa metsästäjät veloitettiin maksamaan riistanhoitomaksu eli lunastamaan metsästyskortti.

Metsästäjinä myös naisia

Metsästys on perinteisesti ollut varsin miehinen harrastus, mutta viime aikoina myös naiset ovat innostuneet metsästyksestä. Metsästävien naisten määrä on kymmenessä vuodessa miltei kaksinkertaistunut. Vuonna 2014 riistanhoitomaksun maksoi 20 190 naista ja 286 352 miestä (11 % suomalaisista miehistä ja vajaa prosentti naisista).

Metsällä käyneiden määrät laskussa

Kaikki riistanhoitomaksun maksaneet eivät kuitenkaan metsästä kyseisenä vuonna. Vuodesta 1996 on vuosittain tilastoitu myös metsällä käyneiden määrä. Tänä aikana metsästäneiden määrä on vaihdellut 68–77 prosentin välillä. Kolmena viime vuotena metsästäneiden määrä on ollut laskussa, etenkin sorsastajien ja metsäkalanlintuja metsästäneiden määrä on vähentynyt. Vuonna 2014 pienriistaa metsästi noin 180 000

metsästäjää ja hirvieläimiä jahtasi noin 112 000 metsästäjää. Noin 65 prosenttia pienriistaa jahdanneista onnistui saamaan ainakin yhden saaliseläimen kotiin vietäväksi.

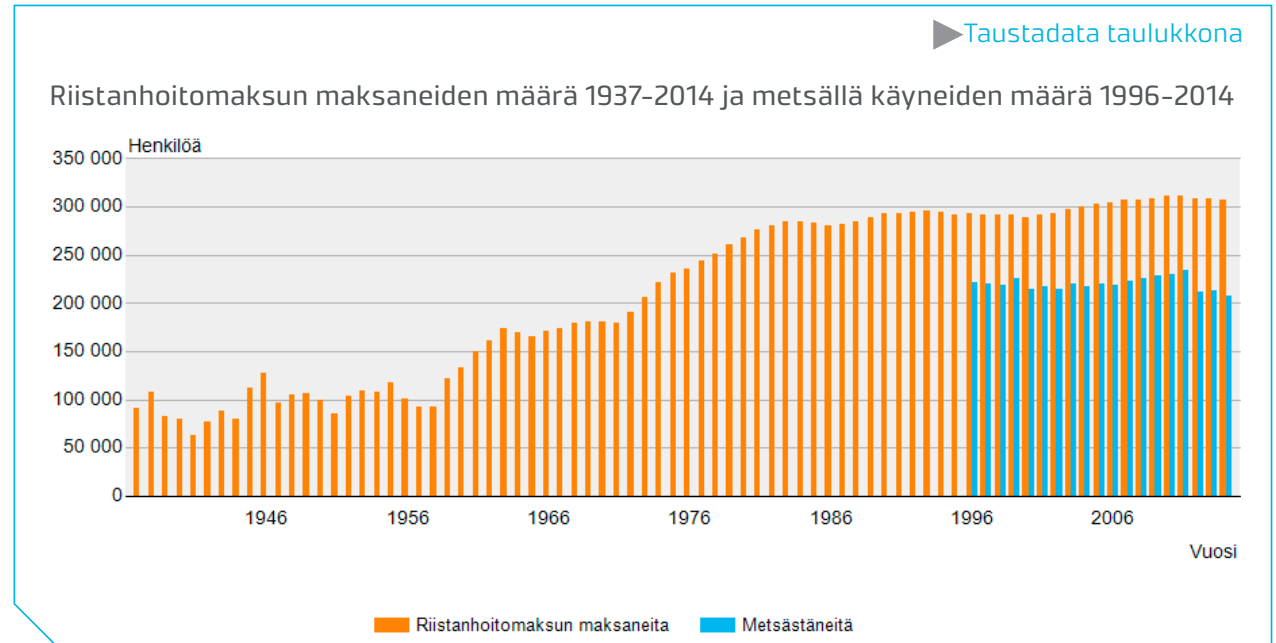
Sepelkyyhkysaalit suurin

Vuonna 2014 saatiin eniten saaliiksi sepelkyyhkyjä (noin 270 000 yksilöä). Sepelkyyhkysaaliin määrä ylitti ensi kertaa heinä- eli sinisorsasaa-liin määrän (noin 255 000 yksilöä). Kolmanneksi eniten saatiin saaliiksi metsäjäniksiä (noin

180 000 yksilöä) ja neljänneksi eniten supikoiria (noin 175 000 yksilöä).

Sepelkyyhkyjen ja supikoirien määrä maassamme on kasvanut viimeisen viidentoista vuoden aikana, mikä näkyy myös saalistilastossa. Saaliit ovat melko tasaisesti kasvaneet koko tämän tilastointijakson ajan, supikoirasaalis on miltei kolmenkertaistunut ja sepelkyyhkysaalit kaksinkertaistunut.

► [Lisätietoa tilaston kotisivulta](#)

Metsäjänissaaliin määrä

Metsäjäniskanta romahti vuosituhanen vaihteessa, mikä suurelta osin selittää saalismäärän tuolloin. Tämän jälkeen saalismäärä on pysynyt vakaana. Kannan romahtamisesta on esitetty monia selityksiä, etenkin elinympäristöjen muutokset ja leudot talvet lienevät suurimmat syyt kannan pienenemiseen.

Alkukesän sää vaikuttaa metsäkanalintujen menestymiseen

Vuonna 2014 metsäkanalintusaalis (teeri, metso, pyy ja riekko) pieneni kolmanneksen edellisvuodesta. Kylmät alkukesät vuosina 2014 ja

2015 vaikeuttivat lintujen pesintää ja siten vähensivät metsäkanalintukantojen kokoa. Lintukantojen koon arvioidaan nyt olevan noin 60 % huippuvuosista 2011–2013. Tästä syystä metsäkanalintujen metsästystä rajoitettiin tänä syksynä monin paikoin alueellisilla rajoituksilla ja suosituksilla. On ennustettu, että vuonna 2015 saaliin määrä pienenisi vielä edellisvuodesta.

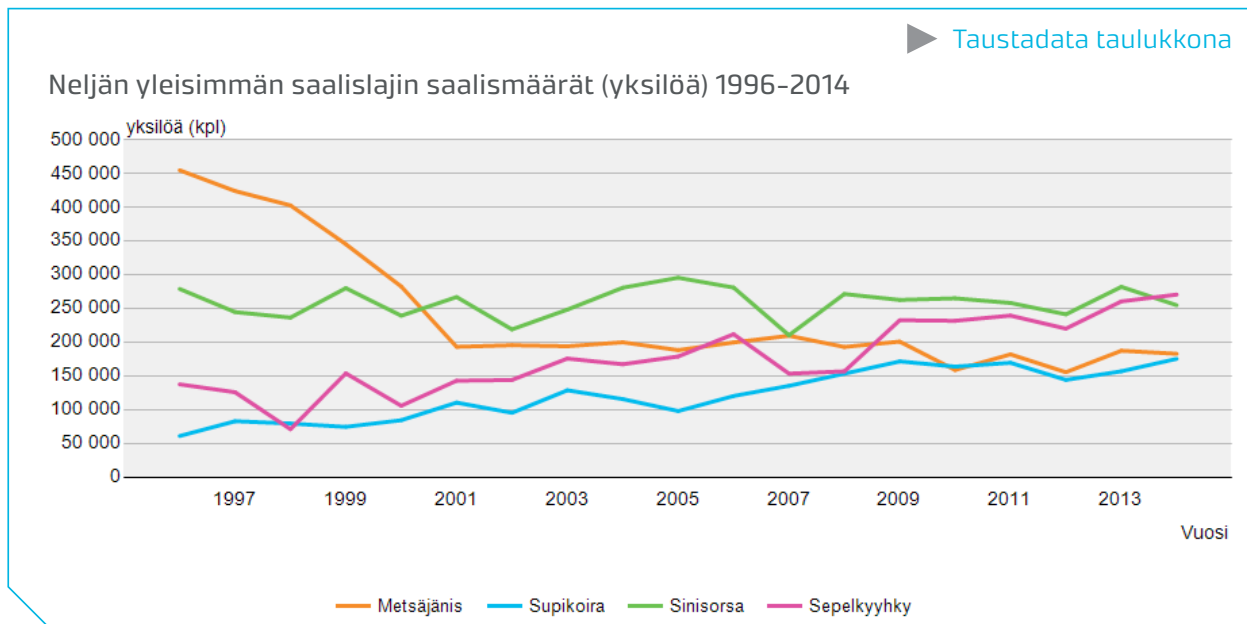
Riistasaalistilastosta metsästystilastoksi

Nykyisen kaltainen pienriistatilastointi sai alkunsa 1960-luvulla. Alussa Metsästäjien keskusliitto keräsi jäsenistöltään saalistietoja, mutta pian tie-

dot kerättiin metsästyskorttiin yhdistetyllä saalistiedustelulla. Nykyään erillinen kysely lähtee 5 400 metsästäjälle (otos: 300 metsästäjää/riistanhoitoalue). Vastausprosentti on valitettavasti vuosien varrella pienentynyt runsaasta 80 prosentista 66 prosenttiin.

Vuonna 1996 muutettiin tilastointia siten, että metsästyskauden sijasta saalistiedot pyydetään antamaan kalenterivuoden aikana saadusta saaliista. Tästä syystä vuoden 1995 saalistiedot puuttuvat.

Riistasaalis -tilastojulkaisu muutettiin vuonna 2008 Metsästys -nimiseksi, sillä katsottiin, että uusi nimi kuvasi paremmin tilaston sisältöä. Tilastoon lisättiin muun muassa metsällä käyneiden määrän lisäksi vesilintuja, metsäkanalintuja ja yli päänsä pienriistaa sekä hirvieläimiä metsästäneiden määrä.

Kuva: Pekka Hyvärinen / Luke

Linkkejä tilastopalveluihin

LUKEN tilastopalvelu: <http://stat.luke.fi/>

LUKEN tilastotietokanta: <http://statdb.luke.fi/PXWeb/pxweb/fi/LUKE/>

Ohjeet tietokannan käyttöön: http://stat.luke.fi/sites/default/files/tilastotietokanta_ohje_evuosikirja.pdf

Tilastokeskus: <http://stat.fi/til/index.html>

FAOSTAT Statistical database: <http://faostat3.fao.org>

Eurostat database: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Ruotsin maataloustilastoja: <http://www.jordbruksverket.se/omjordbruksverket/statistik.4.67e843d911ff9f551db80003060.html>

Global Forest Resources Assessment 2015 - Country Reports: <http://www.fao.org/forest-resources-assessment/documents/en/>

State of Europe's Forests 2015 Report: <http://www.foresteuropa.org/>

FAO Forestry Statistics: <http://www.fao.org/forestry/46203/en/>

UNECE Forestry and Timber: <http://www.unece.org/forests/welcome.html>

Ruotsin metsätilastoja: <http://www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Statistik/>

Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen temaattiset ohjelmat

Pohjoinen vihreä biotalous

Tavoitteena on turvata kasvava ja vakaa metsä- ja peltobiomassoihin perustuva raaka-aineresurssi, kehittää sen käytön joustavaa suunnittelua ja luoda tehokkaita hankintaketjuja eri asiakasryhmien tarpeisiin.

Lue lisää: www.luke.fi

Sininen biotalous

Tavoitteena on kehittää veteen perustuva biotaloutta koko arvoketjussa. Toiminnallamme rakennamme kokonaisuutta, joka hyödyntää kestävästi ja nykyistä monipuolisemmin vesivaroja ja vesiekosysteemejä.

Innovatiivinen elintarvikeketju

Tavoitteena on kasvattaa ruoantuotannon kilpailukykyä ja elintarvikkeiden vientiä. Tutkimuksella parannetaan ruoka- ja ravitsemusturvaa, ruoantuotannon kiertotaloutta, edistetään kuluttajien hyvinvointia kestävästi tuotettujen elintarvikkeiden avulla, ruokajärjestelmän kuluttajälähtöistä kehittämistä sekä uusien teknologioiden ja digitaalisuuden hyödyntämistä elintarviketuotannossa.

Kestävä luonnonvaratalous yhteiskunnassa

Tavoitteena on tutkia ja edistää luonnonvaratalouden toteutumista ja sen edellyttämiä muutoksia yhteiskunnassa. Tutkimuksella vaikutetaan uusiutuvien luonnonvarojen kestäväen ja hyväksyttävän hyödyntämisen politiikan muotoutumiseen, markkinoiden toimivuuteen, uuden teknologian ja liiketoimintamallien leviämisen edistämiseen yhteiskunnassa sekä toimintatapoihin, jotka takaavat tasapainoisen yhteiskunnallisen ja alueellisen kehityksen.

SISÄLTÖ

MAATALOUS: Tarja Korttesmaa, Jaana Kyyrä,
Anna-Kaisa Jaakkonen, Sanna Vuorisalo,
Anneli Partala ja Sirpa Karppinen

METSÄ: Esa Ylitalo

KALA- JA RIISTA: Leena Forsman, Pirkko Söderkultalahti,
Riitta Savolainen ja Pentti Moilanen

TAITTO & TOIMITUS

Irene Murtovaara & Sanna Kettunen

VALOKUVAT

Luke

INFOGRAAFIT

Sanna Kettunen

stat.luke.fi

Luonnonvarakeskus (Luke)
Tilastopalvelut
PL 1003, 00581 Helsinki

Puhelinvaihte 0295 300 300
etunimi.sukunimi@luke.fi
www.luke.fi

ISBN 978-952-326-159-4 (verkkójulkaisu)
ISBN 978-952-326-160-0 (painettu)